

Sametingets budsjett 2013

Vedtatt 29.12.2012

Sak 54/12

SÁMEDIGGI SAMETINGET

Ávjoárgeaidnu 50
N-9730 Karasjok/Kárášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
Telefaks +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

1	<u>INNLEDNING</u>	10
2	<u>RAMMEBETINGELSER</u>	11
2.1	SAMETINGETS VERDIGRUNNLAG	11
2.2	SAMETINGETS RAMMEBETINGELSER	12
2.2.1	SAMLET BEVILGNING TIL SAMETINGET	12
2.2.2	SAMETINGETS ØKONOMISKE RAMMEFORDELING.....	13
2.2.3	VIRKEMIDLER.....	13
2.2.3.1	Direkte tilskudd.....	14
2.2.3.2	Søkerbaserte tilskudd	14
2.2.4	LOVER OG AVTALER.....	14
2.2.4.1	Konsultasjonsavtalen mellom statlige myndigheter og Sametinget	14
2.2.4.2	EØS-regelverket	14
2.2.4.3	Hovedavtale med samiske kunstnerorganisasjoner	15
2.2.4.4	Hovedavtale i duodji	15
2.2.5	SAMARBEID	15
2.2.5.1	Samarbeidsavtaler med kommuner og fylkeskommuner	15
2.2.5.2	Samisk parlamentarisk råd.....	15
3	<u>HOVEDINNHOOLD</u>	16
3.1.1	INNLEDNING	16
3.1.2	SPRÅK.....	16
3.1.3	KULTUR	17
3.1.4	BIBLIOTEK	17
3.1.5	KUNNSKAP	17
3.1.6	HELSE OG SOSIAL	18
3.1.7	AREAL OG MILJØ.....	18
3.1.8	KULTURMINNEVERN.....	18
3.1.9	NÆRING.....	18
3.1.10	REGIONALUTVIKLING	19
3.1.11	SAMISK SAMARBEID OG INTERNASJONALT ARBEID	19
4	<u>SPRÅK</u>	20
4.1	HOVEDMÅL	20
4.2	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL SPRÅK	21
4.3	BRUKEN AV SAMISKE SPRÅK	22
4.3.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	23
4.3.2	SAMETINGSMELDING OM SPRÅK.....	24
4.3.3	REVIDERING AV SAMELOVENS SPRÅKREGLER.....	24
4.3.4	TOSPRÅKLIGHETSTILSKUDD TIL KOMMUNER	24
4.3.5	FAGLIG KONTAKT	25
4.3.6	TOSPRÅKLIGHETSTILSKUDD TIL FYLKESKOMMUNER	25
4.3.7	FAGLIG KONTAKT	26
4.3.8	FØLGE OPP SAMARBEID MED BYKOMMUNER MED SAMISK BEFOLKNING	26
4.3.9	SAMISKE SPRÅKPROSJEKTER.....	26
4.3.10	OPPFØLGING AV EVALUERING AV DE SØKERBASERTE PROSJEKTMIDLER TIL SAMISK SPRÅK	27
4.3.11	SAMISK SPRÅKKAMPANJE	27

4.4	ARENAER FOR SAMISKE SPRÅK	28
4.4.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	28
4.4.2	SAMISKE SPRÅKSENTRE	28
4.4.3	FAGLIG KONTAKT	29
4.4.4	OPPFØLGING AV EVALUERING AV DE SAMISKE SPRÅKSENTRENE.....	29
4.4.5	OPPFØLGING AV SPRÅKUNDERSØKELSEN 2012	30
4.5	BEVARING OG UTVIKLING AV SAMISKE SPRÅK	30
4.5.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	30
4.5.2	NORDISK SAMISK SPRÅKSAMARBEID.....	31
4.5.3	TALESYNTSE	31
4.5.4	SAMISK ORDDATABASE	31
4.5.5	TERMINOLOGI- OG STEDSNAVN	32
4.5.6	FAGLIG KONTAKT	32
4.5.6.1	Intern språkpolitikk.....	32
5	<u>KULTUR.....</u>	<u>33</u>
5.1	HOVEDMÅL	33
5.2	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL KULTUR	34
5.3	ARENAER FOR SAMISK KULTURUTØVELSE.....	34
5.3.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	35
5.3.2	GJENNOMFØRE TILTAKENE I INSTITUSJONSMELDINGEN.....	36
5.3.3	FAGLIG KONTAKT	37
5.3.4	SAMETINGSMELDING OM KULTUR	37
5.3.5	SAMISKE KULTURHUS OG KULTURFORMIDLINGSINSTITUSJONER	37
5.3.6	SAMISKE FESTIVALER	38
5.3.7	TEATER.....	38
5.3.8	MUSEER	38
5.3.9	ARENAER FOR KUNST- OG KULTURFORMIDLING.....	39
5.4	KUNST OG KULTURUTØVELSE.....	40
5.4.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	40
5.4.2	FAGLIG KONTAKT	41
5.4.3	MUSIKK, LITTERATUR OG TEGNESERIER.....	41
5.4.4	SAMISKE FORLAG	42
5.4.5	KULTURTILTAK	42
5.4.6	SAMISK KUNSTNERAVTALE.....	43
5.5	IDRETT.....	44
5.5.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	44
5.5.2	SAMISK IDRETT.....	45
5.6	MEDIER	45
5.6.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	46
5.6.2	SAMISK MEDIETILBUD.....	46
6	<u>BIBLIOTEK.....</u>	<u>47</u>
6.1	HOVEDMÅL	47
6.2	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL BIBLIOTEK	47
6.3	SAMETINGETS BIBLIOTEK	47
6.4	SAMISKE BIBLIOTEKTJENESTER	48
6.4.1	SAMISK BOKBUSSE	48

6.5	TILSKUDD TIL PROSJEKTER FOR Å FREMME OG FORMIDLE SAMISK LITTERATUR.....	49
7	<u>KUNNSKAP</u>	<u>50</u>
7.1	HOVEDMÅL	50
7.1.1	BARNEHAGE	50
7.1.2	GRUNNOPPLÆRING.....	50
7.1.3	HØYERE UTDANNING OG FORSKNING	51
7.2	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL KUNNSKAP	51
7.3	BARNEHAGE.....	52
7.3.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL BARNEHAGE	53
7.3.2	SAMISK BARNEHAGETILBUD.....	53
7.3.3	REKRUTTERING AV SAMISKTALENDE ANSATTE	55
7.3.3.1	Stipend for høyere utdanning.....	55
7.4	GRUNNOPPLÆRING.....	55
7.4.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL GRUNNOPPLÆRING	55
7.4.2	DEN SAMISKE SKOLENS INNHOLD OG VERDIGRUNNLAG.....	56
7.4.2.1	Økonomiske virkemidler.....	57
7.4.2.2	Kartlegging av samisk spesialpedagogiske tilbud og behov	57
7.4.2.3	Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen	58
7.4.2.4	Innhold i opplæringen.....	58
7.4.2.5	Stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole.....	58
7.4.3	LÆRINGSRESSURSER	59
7.4.3.1	Økonomiske virkemidler	60
7.4.3.2	Utvikling av læringsressurser	60
7.4.3.3	Oversetting og tilpassing av læreverk.....	62
7.4.3.4	Samisk læremiddelportal – Ovttas- Aktan- Aktesne.....	62
7.4.4	DE LOVMESSIGE OG STRUKTURELLE RAMMER FOR OPPLÆRING	63
7.5	HØYERE UTDANNING OG FORSKNING.....	63
7.5.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL HØYERE UTDANNING OG FORSKNING.....	64
7.5.2	DET SAMISKE PERSPEKTIVET.....	64
7.5.3	SAMARBEID MED SAMISK LÆRERUTDANNINGSREGION	64
7.5.4	REKRUTTERING AV SAMISK UNGDOM OG VOKSNE TIL HØYERE UTDANNING	65
7.5.4.1	Økonomiske virkemidler	65
7.5.4.2	Kvalifiserings- og rekrutteringsprogram	66
7.5.4.3	Stipend for høyere utdanning.....	66
7.5.5	FORSKNING OG VERDISKAPING	67
7.6	TRADISJONELL KUNNSKAP.....	67
7.6.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	68
7.6.2	KOMPETANSESENTER FOR SAMISK NATURBRUK.....	68
7.6.3	SYSTEMATISK KARTLEGGING AV TRADISJONELL KUNNSKAP	69
7.6.4	TRADISJONELL KUNNSKAP	69
8	<u>HELSE OG SOSIAL</u>	<u>71</u>
8.1	HOVEDMÅL	71
8.2	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL HELSE OG SOSIAL	71
8.3	EN LIKEVERDIG HELSE- OG SOSIALTJENESTE	71
8.3.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	72
8.3.2	BRUKERRETTEDE TILBUD FOR ELDRE SAMER.....	72

8.3.3	HELSE- OG SOSIALPROSJEKTER	73
8.3.4	SAMHANDLINGSREFORMEN.....	74
8.4	KOMPETANSEHEVING HOS HELSE- OG SOSIALFAGLIG PERSONELL.....	74
8.4.1	STIPEND FOR HØYERE UTDANNING.....	74

9 AREALER OG MILJØ..... 75

9.1	HOVEDMÅL	75
9.2	OVERSIKT OVER VIRKEMIDLER AREAL OG MILJØ.....	75
9.3	AREALER	76
9.3.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	76
9.3.2	DIALOG OG SAMARBEID	77
9.3.3	FØLGE OPP FORVALTNINGSSPØRSMÅL	77
9.3.4	TRADISJONELL KUNNSKAP SOM BESLUTNINGSGRUNNLAG	77
9.3.5	AKTIV LOKAL INVOLVERING.....	77
9.3.6	STIFTELSEN PROTECT.....	78
9.4	NATURESSURSER	78
9.4.1	SAMETINGETS REDEGJØRELSE OM ENERGI	79
9.4.2	FORVALTNINGSSPØRSMÅL I KONSESJONSSAKER.....	79
9.4.3	TRADISJONELL KUNNSKAP SOM BESLUTNINGSGRUNNLAG	79
9.4.4	AKTIV LOKAL DELTAKELSE I BESLUTNINGSPROSESSER	80
9.5	NATURMANGFOLD	80
9.5.1	KONVENSJONEN OM BIOLOGISK MANGFOLD OG NATURMANGFOLDLOVEN.....	81
9.5.2	VERNPROSESSER I SAMISKE OMRÅDER	81
9.5.3	NYE NASJONALPARKSENTRE I TILKNYTNING TIL SAMISKE INSTITUSJONER	81
9.5.4	TRADISJONELL KUNNSKAP SOM BESLUTNINGSGRUNNLAG	82
9.5.5	AKTIV LOKAL DELTAKELSE I BESLUTNINGSPROSESSER	82
9.6	KLIMA	82
9.6.1	FORSTÅELSE FOR URFOLKSPERSPEKTIV OG -RETTIGHETER	83
9.6.2	UTVIKLE POSITIVE KLIMATILTAK OG TILPASNINGSTRATEGIER.....	83

10 KULTURMINNEVERN..... 84

10.1	HOVEDMÅL	84
10.2	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL KULTURMINNEVERN	84
10.3	FORVALTNING AV SAMISKE KULTURMINNER	85
10.3.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	85
10.3.2	FORVALTE SAMISKE KULTURMINNER PÅ GRUNNLAG AV EGEN HISTORIE OG EGNE VERDIER	86
10.3.3	DOKUMENTERE OG SYNLIGGJØRE SAMISKE KULTURMINNER OG KULTURMILJØ.....	86
10.3.4	IVARETA DEN IMMATERIELLE SAMISKE KULTURARVEN.....	86
10.3.5	INTEGRERE LIKESTILLINGSPERSPEKTIVET	87
10.3.6	GJENNOMFØRE FOU-PROSJEKTER	87
10.3.7	UTARBEIDE EN MELDING OM DEN SAMISKE KULTURMINNEPOLITIKKEN	87
10.3.8	TILRETTELEGGING OG FORMIDLING AV SAMISKE KULTURMINNELOKALITETER.....	87
10.3.9	REGISTRERING AV SAMISKE KULTURMINNER OG KULTURMILJØER	88
10.3.10	KULTURMINNEVERN.....	88
10.3.11	ØSTSAMISK KULTURMILJØ I SKOLEBYEN	89

11 NÆRING **90**

11.1	HOVEDMÅL	90
11.2	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL NÆRING	91
11.3	RAMMEBETINGELSER I PRIMÆRNÆRINGER	92
11.3.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	92
11.3.2	ØKONOMI, AREALER OG RESSURSER.....	92
11.3.3	PRIMÆRNÆRINGER	93
11.4	ATTRAKTIVE LOKALSAMFUNN	94
11.4.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	94
11.4.2	INITIERE OG FØLGE OPP SAMARBEID MED ANDRE ORGANISASJONER	94
11.4.3	AKTIV KONTAKT MED NÆRINGSLIVET OG KOMMUNER	95
11.4.4	TILSKUDD TIL VARIERT NÆRINGSLIV	95
11.5	KULTURNÆRINGER	96
11.5.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	96
11.5.2	UTVIKLING AV LØNNSOM SAMISK KULTURNÆRING	97
11.5.3	DUODJEINSTITUHTTA	98
11.5.4	UTVIKLING AV OG REKRUTTERING TIL DUODJINÆRINGEN	98
11.5.5	NÆRINGSAVTALE FOR DUODJI.....	98
11.6	VERDISKAPING OG NYETABLERINGER	100
11.6.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	100
11.6.2	KONTAKT MED FORSKNINGS- OG UTVIKLINGSMILJØ	101
11.6.3	KOMPETANSEHEVING OG OPPFØLGING.....	101
11.6.4	VERDISKAPING	101
11.7	VIRKEOMRÅDET FOR TILSKUDD TIL NÆRINGSUTVIKLING (STN-OMRÅDET)	103
 <u>12 REGIONALUTVIKLING</u>		<u>106</u>
12.1	MÅL	106
12.2	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL REGIONALUTVIKLING	106
12.2.1	REGIONALUTVIKLINGSPROSJEKTER	106
 <u>13 SAMISK SAMARBEID OG INTERNASJONALT ARBEID</u>		<u>108</u>
13.1	MÅL	108
13.2	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL SAMISK SAMARBEID OG INTERNASJONALT ARBEID.....	108
13.3	INTERNASJONALT ARBEID	109
13.3.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	109
13.3.2	INTERNASJONALT ARBEID	109
13.3.3	INTERNASJONALE TILTAK	110
13.3.4	FORBEREDENDE KONFERANSE FOR WCIP 2014.....	110
 <u>14 SAMISKE ORGANISASJONER.....</u>		<u>111</u>
14.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL SAMISKE ORGANISASJONER	111
14.2	TILSKUDD TIL SAMISKE ORGANISASJONER	111
14.2.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	111
14.2.2	SAMISKE HOVEDORGANISASJONER.....	111
14.2.3	SAMISK LEGEFORENING	112
14.2.4	ORGANISASJONENE TIL PARTIER OG GRUPPER SOM ER REPRESENTERT I SAMETINGET.....	112
14.2.5	SAMISKE KULTUR- OG UNGDOMSORGANISASJONER	113
14.2.6	SAMISKE LIKESTILLINGSORGANISASJONER.....	113

15	<u>ANDRE VIRKEMIDLER</u>	<u>114</u>
15.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	114
15.2	VIRKEMIDLER TIL SAMETINGSRÅDETS DISPOSISJON	114
15.2.1	SKRIVE- OG LESEHJELP FOR ELDRE	114
15.2.2	OPPFØLGNING AV INSTITUSJONSMELDINGEN	115
15.3	VIRKEMIDLER TIL PLENUMSLEDELSENS DISPOSISJON	115
15.3.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER	115
15.3.2	POLITISKE GRUPPER I SAMETINGET	116
15.3.3	OPPOSISJONENS ARBEIDSVILKÅR	116
15.3.4	LISTER VED SAMETINGSVALGET 2013	116
15.3.5	SAMETINGSVALGET 2013	117
16	<u>ANDRE TILTAK SOM IKKE ER VIRKEMIDLER</u>	<u>118</u>
16.1	ØKONOMISKE VIRKEMIDLER TIL ANDRE TILTAK SOM IKKE ER VIRKEMIDLER	118
16.2	KONFERANSER I REGI AV SAMETINGET	118
16.3	SAMISKRELATERT STATISTIKK I NORGE	118
16.4	UTDELING AV PRISER OG STIPEND	119
16.5	UTREDNINGER OG EVALUERINGER	119
16.6	SAMETINGETS 25-ÅRSJUBILEUM	119
17	<u>DRIFTSUTGIFTER POLITISK NIVÅ</u>	<u>121</u>
17.1	SAMETINGETS PLENUM	121
17.2	SAMETINGETS PLENUMSLEDELSE	121
17.3	SAMETINGETS KONTROLLUTVALG	121
17.4	SAMISK PARLAMENTARISK RÅD (SPR)	122
17.5	SAMETINGSRÅDET	122
17.6	SAMETINGETS UNGDOMSPOLITISKE UTVALG (SUPU)	122
17.7	SAMETINGETS ELDRERÅD	122
17.8	SAMETINGETS KLAGENEMND	123
18	<u>DRIFTSUTGIFTER ADMINISTRATIVT NIVÅ</u>	<u>124</u>
18.1	SAMETINGETS ADMINISTRASJON	124
18.1.1	ØKTE FORVENTNINGER TIL SAMETINGET	125
18.1.2	ORGANISASJONSKART	125

1 Innledning

Sametinget er samenes folkevalgte organ i Norge. 39 representanter velges av og blant samer hvert fjerde år. Siste valg var i 2009.

Sametingets budsjett bygger på de bevilgningene som regjeringen gir i statsbudsjettet og som legger føringer for Sametingets aktivitet i budsjettåret. Sametinget arbeider for å komme i en reell forhandlingsposisjon med regjeringen om de overordnede økonomiske rammene for sin virksomhet.

Sametinget ble opprettet for sikre en likeverdig behandling av samene. Samisk språk og kultur anses som opprinnelige i Norge og har derfor samme krav på vern og utvikling som norsk språk og kultur. Staten Norge har i Grunnloven forpliktet seg til å legge forholdene til rette for dette. Norge har videre forpliktet seg overfor samene gjennom annet lovverk og gjennom ratifikasjon av internasjonale konvensjoner. Sametingets mål er å arbeide for anerkjennelse av samenes rettigheter som grunnlag for å ivareta og styrke samisk kultur, språk og samfunnsliv.

Gjennom folkeretten er norske myndigheter forpliktet til å konsultere samene i saker som har betydning for samiske samfunn. Sametinget har også kontakt med den norske stat gjennom dialogmøter og møter om enkeltsaker.

Likestilling og likeverd ligger til grunn for Sametingets virksomhet. Sametinget skal legge til rette for at både kvinner og menn, unge og gamle skal være likeverdige parter i samiske samfunn. Ingen skal diskrimineres på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion eller livssyn. Samtidig skal det være mulig å utøve positiv diskriminering av samiskspråklige under ellers like vilkår.

Sametinget arbeider for å være åpent, brukervennlig og inkluderende, et sameting for folket. Kontakten med samiske folk skal alltid være grunnlaget for utviklingen av Sametingets politikk. Sametinget skal også i sitt arbeid ha god dialog med sentrale, regionale og lokale myndigheter.

Samene er et urfolk i fire land. Den grenseoverskridende dimensjonen er derfor en naturlig del av det samiske samfunnslivet. Det er viktig at urfolksdimensjonen i nasjonale og internasjonale fora blir ivare tatt.

2 Rammebetingelser

2.1 Sametingets verdigrunnlag

Sametingets arbeid for å styrke og utvikle samiske samfunn bygger på grunnleggende samiske verdier. Med samiske verdier mener vi i denne sammenheng holdninger og oppfatninger som ligger til grunn for våre prioriteringer og valg, og som kan oppfattes som felles for de samiske samfunnene. At noen verdier blir trukket fram som særegne for de samiske samfunnene betyr ikke at vi ikke finner dem igjen i andre samfunn. De samme verdiene finnes hos mange andre folk, men gjerne ulikt vektlagt.

I arbeidet med budsjettet er det aktuelt å trekke fram verdier som samisk språk og kultur, likeverd og respekt for egen og andres kultur, og samarbeid og solidaritet. Gjennom budsjett og politikk kan Sametinget utvikle samenes identitet og identitetsforståelse. Selve grunntanken i Sametingets eksistens er å skape likeverd på tvers av etnisk tilhørighet gjennom et demokratisk system.

Samisk språk og kultur danner basis for og er en begrunnelse for Sametingets innsats i alle budsjettets områder, enten det er opplæring, næring, helse, arealforvaltning eller internasjonalt arbeid. Respekt, samarbeid og solidaritet er andre grunnleggende verdier i samisk samfunnsutvikling. Samtidig er respekt og samarbeid en måte å møte utfordringer som er avgjørende for å fremme samisk språk og kultur i alle sammenhenger. Respekt, samarbeid og solidaritet er både verdier og verktøy for å fremme disse verdiene.

For alle mennesker er morsmålet en grunnleggende verdi i seg selv, som ikke trenger å begrunnes i andre forhold. Gjennom morsmålet defineres kulturen og den enkeltes tilhørighet til denne. Samisk språk er morsmålet og språket som binder den samiske befolkningen sammen, uavhengig om en kan og bruker språket aktivt eller ikke. Forståelsen av samisk språk som en felles arv og en felles verdi ligger til grunn for å definere seg som en del av et samisk fellesskap. Samisk kultur og språk styrker samhørighet og identitet og skaper tilknytning til de samiske bosettingsområdene. En klar språkpolitikk og et aktivt kulturliv er grunnleggende verdier for å utvikle de samiske områdene.

De ulike samiske samfunnene utgjør til sammen et mangfoldig Sápmi, med forskjeller i næringsliv, tradisjoner, kultur og språk. Dette mangfoldet utgjør en stor verdi som Sametinget skal være med på å ta vare på og utvikle gjennom budsjettarbeidet. Sametinget legger til rette for dette både ved å styrke lokale samiske tradisjoner og kunnskap og ved å stimulere til åpenhet overfor andre samiske samfunn enn sitt eget.

Respekt for egen bakgrunn og egen kultur er en grunnleggende verdi for alle. Sametinget skal medvirke til å skape en slik respekt for de verdier som rår i det samiske samfunnet. Dette forutsetter en gjensidighet mellom Sametinget og de samiske samfunn i vid forstand. Respekt for og kunnskap om egen kultur er en forutsetning for ekte respekt og forståelse for andre folks kulturer. Solidaritet på tvers av landegrensene er en verdi og en begrunnelse for Sametingets arbeid internasjonalt, i særlig grad solidaritet med andre urfolk.

2.2 Sametingets rammebetingelser

2.2.1 Samlet bevilgning til Sametinget

Tabell 2.2.1. Bevilgninger fra departementene

(i 1000 kr)

Beskrivelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
Fornyings-, administrasjons- og kirkedep. - FAD	225 655	233 650	233 650	259 460	25 810	11,0 %
Utenriksdepartementet - UD	0	0	0	650	650	-
Kunnskapsdepartementet - KD	35 420	36 518	36 518	37 723	1 205	3,3 %
Kunnskapsdepartementet - KD	13 753	14 179	14 179	14 647	468	3,3 %
Miljøverndepartementet - MD	3 000	3 093	3 093	3 195	102	3,3 %
Kulturdepartementet - KUD	67 379	70 379	70 379	72 702	2 323	3,3 %
Helse- og omsorgsdepartementet - HOD	6 700	5 800	5 800	6 036	236	4,1 %
Barne-, likestillings- og inkluderingsdept. - BLD	0	1 000	1 000	1 000	0	0,0 %
Landbruks- og matdepartementet - LMD	4 000	4 000	4 000	6 000	2 000	50,0 %
Totalt bevilget	355 907	368 619	368 619	401 413	32 794	8,9 %

Den totale budsjettrammen til Sametinget er økt med kr 32 794 000 i forhold til Sametingets reviderte budsjett for 2012, fordelt på:

- Kr 4 100 000 som følge av at forvaltningsområdet for samisk språk utvides til å omfatte Røyrvik kommune.
- Kr 1 000 000 til Sametingets arbeid med sørsamisk læremiddel- og terminologiutvikling.
- Kr 10 000 000 til samiske kultur og språktiltak.
- Kr 2 900 000 til Sametingets merkostnader til gjennomføring av sametingsvalget i 2013.
- Kr 650 000 til Sametingets arbeid med internasjonale urfolksspørsmål.
- Kr 2 000 000 til investerings- og utviklings tiltak innenfor landbruk i samiske områder.
- Kr 12 144 000 eller 3,3 % er til dekning av lønns- og prisstigningen.

Stortinget har bevilget 75 millioner kroner til Samefolkets fond. Avkastningen av fondet er ikke en del av Sametingets rammebevilgning. I 2013 vil avkastningen være på kr 2 535 000. Avkastningen er bundet til gjeldende rentenivå på langsiktige statsobligasjoner som fastsettes av Finansdepartementet. Finansdepartementet har fra og med 1. juli 2010 fastsatt rente til 3,38 % for en periode for 10 år.

Avkastningen fra fondet ble tatt i bruk i 2008 og forvaltes av Sametinget. Stortinget har satt som forutsetning at Samefolkets fond ikke skal anvendes til individuelle erstatninger. Fastsettelse av bruken av den årlige avkastningen i budsjettet gjøres med grunnlag i vedtak om prioritering og satsingsområder for valgperioden, jf. sak 47/09.

For 2013 avsettes det kr 7 285 000 av den oppsparte avkastningen av Samefolkets fond, fordelt på følgende kapitler:

- Kr 1 700 000 til språkprosjekter, kapittel 4.3.4.
- Kr 1 000 000 til talesyntese, kapittel 4.5.3.
- Kr 500 000 til samisk orddatabase, kapittel 4.5.4.
- Kr 1 285 000 til litteratur, kapittel 5.4.3.
- Kr 800 000 til kvalifiserings- og rekrutteringsprogram, kapittel 7.5.3.3.
- Kr 650 000 til systematisk kartlegging av tradisjonell kunnskap, kapittel 7.6.3.
- Kr 500 000 til stipend for høyere utdanning, kapittel 7.5.3.4.
- Kr 850 000 til tradisjonell kunnskap, kapittel 7.6.4.

I reindriftsforhandlingene overføres det årlig kr 2 000 000 til Sametinget som skal nyttes til tilleggsnæringer i reindrift.

I jordbruksforhandlingene overføres det årlig kr 4 000 000 til Sametinget som skal nyttes til næringsvirksomhet i jordbruket.

2.2.2 Sametingets økonomiske rammefordeling

Tabell 2.2.2. Totaltabell - Sametingets inntekter og utgifter

(i 1000 kr)

	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	Avvik	i %
Driftsinntekter						
Bevilgninger fra departementene	355 907	368 619	368 619	401 413	32 794	8,9 %
Avkastning Samefolkets fond	5 617	7 950	7 950	7 285	-665	-8,4 %
Sum driftsinntekter	361 524	376 569	376 569	408 698	32 129	8,5 %
Virkemidler						
Virkemidler	256 716	265 319	266 521	286 808	20 287	7,6 %
Sum virkemidler	256 716	265 319	266 521	286 808	20 287	7,6 %
Sum driftsinntekter - virkemidler	104 808	111 250	110 048	121 890	11 842	10,8 %
Driftskostnader						
Drift politisk nivå	20 808	21 250	21 250	22 390	1 140	5,4 %
Drift administrativt nivå	95 644	90 000	90 200	98 000	7 800	8,6 %
Sum driftskostnader	116 452	111 250	111 450	120 390	8 940	8,0 %
DRIFTSRESULTAT	-11 644	0	-1 402	1 500	2 902	-207,0 %
ÅRSRESULTAT	-11 644	0	-1 402	1 500	2 902	-207,0 %

2.2.3 Virkemidler

Sametinget foretar følgende fordeling på hovedpostene for virkemidler for 2013:

Tabell 2.2.3. Totaltabell virkemidler

(i 1000 kr)

Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	Fordeling %	Avvik 13-Rev 12	Avvik i %
Språk	62 485	65 563	65 563	71 765	25,0 %	6 202	9,5 %
Kultur	83 588	87 403	87 253	91 902	32,0 %	4 649	5,3 %
Bibliotek	9 475	7 184	7 184	8 455	2,9 %	1 271	17,7 %
Kunnskap	39 339	41 530	41 530	43 080	15,0 %	1 550	3,7 %
Helse og sosial	2 174	3 965	3 965	3 831	1,3 %	-134	-3,4 %
Arealer og miljø	0	1 000	1 000	1 500	0,5 %	500	50,0 %
Kulturminnevern	2 607	2 500	2 900	2 650	0,9 %	-250	-8,6 %
Næring	33 432	37 627	37 627	35 432	12,4 %	-2 195	-5,8 %
Regionalutvikling	6 423	3 707	3 707	3 000	1,0 %	-707	-19,1 %
Samisk samarbeid og internasjonalt arbeid	2 552	1 219	1 219	6 408	2,2 %	5 189	425,7 %
Samiske organisasjoner	3 073	3 651	3 651	3 801	1,3 %	150	4,1 %
Andre virkemidler	6 357	6 122	6 122	10 082	3,5 %	3 960	64,7 %
Andre tiltak som ikke er virkemidler	5 211	3 848	4 800	4 902	1,7 %	102	2,1 %
Sum	256 716	265 319	266 521	286 808	100,0 %	20 287	7,1 %

Hovedpostene for virkemidler er ytterligere spesifisert under kapitlene 4 til 17. Under hvert kapittel vises det en oversikt over hvor mye midler som er avsatt til direkte tilskudd, søkerbaserte tilskudd, prosjekter i egen regi og administrative oppgaver.

Sametingets virkemidler omfatter direkte tilskudd til organisasjoner og institusjoner, ulike søkerbaserte tilskuddsordninger og tilskudd regulert gjennom avtaler og prosjekter i egen regi.

Statens økonomireglement pålegger Sametinget å sørge for en målrettet og effektiv tilskuddsforvaltning. I det ligger også et krav om å ha kontroll- og dokumentasjonsordninger, slik at bruken av midlene er betryggende dokumentert.

2.2.3.1 Direkte tilskudd

Nærmere spesifisering for den enkelte ordning for direkte tilskudd i Sametingets budsjett, framkommer i regelverkene for Sametingets direkte tilskuddsordninger. Sametingsrådet fastsetter disse regelverkene.

Sametingsrådet har fullmakt til å omdisponere direkte tilskudd som ikke er tildelt eller som er og tilbaketrekt, innenfor samme fagkapittel. Sametingsrådet skal i budsjettåret informere Sametingets plenum om eventuelle omdisponeringer.

2.2.3.2 Søkerbaserte tilskudd

Nærmere spesifisering for den enkelte ordning for søkerbaserte tilskudd i Sametingets budsjett, framkommer i regelverkene for Sametingets søkerbaserte tilskuddsordninger. Sametingsrådet fastsetter disse regelverkene.

Sametingsrådet har fullmakt til å omdisponere inntil 20 % av avsatte midler i budsjettet. Fullmakten gjelder ikke virkemidler til plenumsledelsens disposisjon, Samefolkets fond og driftsutgifter. Sametingsrådet skal i budsjettåret informere Sametingets plenum om eventuelle omdisponeringer.

Sametingsrådet har fullmakt til å gjøre endringer i søknadsfristene.

Sametingets klagenemnd for tilskuddsaker er klageorgan for vedtak fattet av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For vedtak fattet av plenumsledelsen er Sametingets klagenemnd for tilskuddsaker klageorgan.

2.2.4 Lover og avtaler

2.2.4.1 Konsultasjonsavtalen mellom statlige myndigheter og Sametinget

Som urfolk har samene rett til å bli konsultert i saker som kan få direkte betydning for dem. Det betyr at norske myndigheter er forpliktet, gjennom folkeretten, til å konsultere samene i saker som har betydning for det samiske samfunnet. Det er inngått avtale mellom staten og Sametinget om hvordan konsultasjonene skal foregå. Konsultasjonsprosedyrene gjelder i alle typer saker som kan påvirke samiske interesser direkte.

2.2.4.2 EØS-regelverket

EØS-avtalen er en avtale inngått mellom Norge, Island og Liechtenstein på den ene siden og EU-landene og Det europeiske fellesskapet på den andre siden. Gjennom EØS-avtalen blir Norge knyttet til det indre markedet i EU. Formålet med EØS-avtalen er å styrke handel og økonomiske bånd mellom partene med like konkurransevilkår og gjennomføring av like regler. EØS-loven gjennomfører i norsk rett de sentrale bestemmelsene i EØS-avtalen, blant annet reglene om statsstøtte. Reglene for statsstøtte er de samme i Norge som i EU.

Ved å slutte seg til EØS-avtalen har Norge godtatt visse begrensninger når det gjelder å utforme nasjonal politikk, slik som på området for statsstøtte og distriktspolitikk. EØS-avtalen gir ikke noe generelt unntak fra reglene om statsstøtte til fremme av samiske eller andre urfolks interesser.

Siden statsstøtte kan føre til markedsforstyrrelse som kan påvirke samhandelen i EØS-området, er statsstøtte som hovedregel forbudt, men det er gitt en rekke unntak som åpner opp for støtte som fremmer samfunnsmessige og politiske mål. Sametingets tilskuddsordninger er utformet slik at de er i tråd med EØS-reglene.

2.2.4.3 Hovedavtale med samiske kunstnerorganisasjoner

Sametinget har i 2004 inngått en hovedavtale med samiske kunstnerorganisasjoner, representert ved Samisk kunstnerråd. Formålet er å utvikle et godt og mangfoldig samisk kulturliv og å legge forholdene til rette for skaping og formidling av samisk litteratur, musikk, dans, teater, film, bildende kunst og kunsthåndverk. Kunstneravtalen omfatter omforente tiltak innenfor kunstområdet, som gjennomføres innenfor de økonomiske rammene som partene er blitt enige om. Det fremforhandles en årlig avtale med de samiske kunstnerorganisasjonene.

2.2.4.4 Hovedavtale i duodji

Sametinget har i 2005 inngått en hovedavtale for duodjinæringen med duodjiorganisasjonene, Landsorganisasjonen Sámiid Duodji og Duojáriid ealáhussearvi. Formålet med avtalen er å tilrettelegge for utvikling av en sterkere næringsrettet duodji, med økt lønnsomhet og økt omsetning av egenproduserte varer. En slik utvikling betinger at det blir lagt vekt på kompetanseheving, produktutvikling, markedsføring og salg. Sametinget fremforhandler en årlig næringsavtale for duodji, med tiltak som tar sikte på en utvikling av næringen i samsvar med de politiske mål og retningslinjer som er til enhver tid vedtatt i Sametinget.

2.2.5 Samarbeid

2.2.5.1 Samarbeidsavtaler med kommuner og fylkeskommuner

Sametinget er avhengig av samarbeid med andre parter for å oppnå resultater i vårt arbeid. Gjennom samarbeidsavtalene med fylkeskommunene avtales det ansvaret regionale myndigheter har når det gjelder samisk språk, miljø, næring og samfunnsutvikling.

Tospråklighetstilskuddet, til kommuner og fylkeskommuner som hører til forvaltningsområdet for samisk språk, er den største virkemiddelposten i Sametingets budsjett. Det er derfor svært viktig at mottakerne oppnår målet Sametinget har satt for tospråklighetsmidlene. Sametinget har i 2012 underskrevet samarbeidsavtaler med alle kommuner og fylkeskommuner som er i forvaltningsområdet for samisk språk. Formålet med avtalene er et varig fast samarbeid mellom Sametinget og samtlige kommuner og fylkeskommuner i forvaltningsområdet for samisk språk. Målet med samarbeidsavtalene er at kommunene og fylkeskommunene skal legge forholdene til rette for at samene skal kunne bevare og utvikle sitt språk i forvaltningsområdet.

2.2.5.2 Samisk parlamentarisk råd

Samisk parlamentarisk råd er et parlamentarisk samarbeidsorgan mellom sametingene i Finland, Norge og Sverige. Samene fra Russland er permanente deltakere i samarbeidet. Rådets oppgave er å arbeide med spørsmål som berører samene på tvers av landegrensene. Målet med samarbeidet er å samordne den samiske stemmen internasjonalt, spesielt når det gjelder internasjonal urfolkspolitikk. Samisk parlamentarisk råd forvalter prinsipielle standpunkter og interesser som fremmes og forsvares på den internasjonale arena.

3 Hovedinnhold

3.1.1 Innledning

Sametinget ble opprettet for sikre en likeverdig behandling av samene. Samisk språk og kultur anses som opprinnelige i Norge og har derfor samme krav på vern og utvikling som norsk språk og kultur. I de over 20 årene Sametinget har eksistert har vi oppnådd mye. Rettsutviklingen på mange områder er i positiv utvikling. Samisk språk og kultur har fått økt status. Samiske barn har fått rett til å få undervisning i og på samisk.

Likevel har vi mange utfordringer. Rettighetene er blitt bedre, men når Sametingets handlingsrom til å følge opp disse rettighetene i praktisk politikk nesten ikke er til stede, videreføres forskjellsbehandlingen av den samiske befolkningen i Norge. Samisk språk har fått økt status, men likevel velger mange bort samisk som språk i skolen. Samisk kultur har også fått økt status, men har ikke fått ta del i de økonomiske oppfølgingene av museumsreformen og kulturloftet. Samiske barn har fått rett til opplæring i og på samisk, men har ikke tilstrekkelige læremidler i opplæringen. Spesielt utfordrende er dette i sør- og lulesamiske områder.

Konsultasjonsavtalen mellom Sametinget og Regjeringen er med på å bidra til at samhandlingen mellom partene er god. Det er imidlertid viktig at konsultasjonsavtalen overholdes av begge parter, og at partene har en felles forståelse av hvordan konsultasjonsavtalen skal utføres i praksis.

Sametinget representerer samene som et folk og er dets representative organ i Norge. Dette medfører at Sametinget må ha frihet til å legge premisser, utforme og forvalte samepolitikken i Norge. Samhandlingsprosedyrer mellom Stortinget, regjeringen og Sametinget skal sikre at Sametinget kan ivareta denne rollen.

For å sikre Sametingets autoritet og initiativrett i samepolitikken, er det nødvendig at Sametinget har en særlig budsjettmessig frihet. Derfor er det viktig å få på plass budsjettprosedyrer og årlige budsjetttrammer som samsvarer med Sametingets rolle i samepolitikken. Dagens system kan vanskelig sies å være innenfor de folkerettslige rammer, jf. ILO-konvensjon nr. 169 artikkel 6 og FN's erklæring om urfolks rettigheter artikkel 3. Nåværende budsjettprosedyrer gir ikke Sametinget reell mulighet til å bestemme over det samiske folkets økonomiske, sosiale og kulturelle utvikling. Status i dag er at Sametinget ikke har tilstrekkelig innflytelse i prosessene som fører fram til bevilgningene til samiske formål over statsbudsjettet. Sametinget må derfor komme i en reell forhandlingsposisjon om de overordnede økonomiske rammene for sin virksomhet.

3.1.2 Språk

Sametinget har lagt fram en ny språkmelding som vil være grunnlaget for Sametingets språkpolitikk på alle nivåer i samfunnet.

Røyrvik kommune er innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk. Sametinget har prioritert to nye språksentre, Storfjord språksenter og Gielevåarhøe i Røyrvik kommune. Dette vil være med å synliggjøre og styrke det samiske språket i disse områdene hvor språket er truet.

Sametinget opplever at det er en stor økning i interessen for styrking og utvikling av samisk språk. Antall søknader til språkprosjekter har økt betydelig de siste årene. Dette ser vi som et viktig signal, og derfor opprettes det et eget utviklingstilskudd for samiske språksentre.

Terminologiarbeidet er viktig i alle samiske språkområder. Prosjektene om talesyntese og samisk orddatabase videreføres og Sametinget vil i samarbeid med fagmiljøer arbeide med å utvikle terminologi og registrering av samiske stedsnavn.

2013 er et nasjonalt språkår. Språkåret 2013 skal bidra til å skape større aksept for den språkrike samiske kulturen og større språklig selvfølelse blant brukere av samisk språk. I den forbindelse vil Sametinget gjennomføre en språkkampanje, der holdninger til samisk språk og motivasjon til å bruke språket vil være sentralt.

3.1.3 Kultur

Sametinget er i gang med å utforme kulturmeldingen som skal bli retningsgivende for Sametingets framtidige kulturpolitikk.

Evalueringen av Sametingets søkerbaserte virkemidler viser at Sametingets kulturpolitikk og tilhørende virkemidler skaper utvikling og vekst i det samiske samfunnet. Dette ser vi som et viktig signal og øker derfor rammen for søkerbasert tilskudd til musikk, litteratur og tegneserier med 1,8 millioner kroner.

Sametinget mener det er viktig å få oversatt populære ungdomsbøker til samisk. Dette gjør Sametinget fordi vi ønsker at flere barn og unge leser litteratur. Populær-/verdenslitteratur innen skjønnlitteratur for barn og unge oversatt til samisk er derfor en viktig prioritering.

Sametinget har sett viktigheten av at samene i Oslo har et eget møtested. Derfor økes tilskuddet til Samisk hus i Oslo med kr 208 000.

Festivalen Márkomeannu er en viktig ambassadør for den markasamiske kulturen. Tilskuddet økes med kr 216 000.

Den sørsamiske kulturfestivalen Raasten Rastah og lulesamisk uke vil fra 2012 av motta direkte tilskudd over Sametingets budsjett.

De samiske institusjonene er fyrtårn i samiske distrikt og skaper arenaer for kultur-, språk- og identitetsutvikling. I tillegg er det viktige arbeidsplasser i små samfunn. Árran- julevsame guovdásj/ lulesamisk senter og Saemien Sijte har fått en økning på kr 932 000. De samiske teatrene Beaivváš Sámi-Našunála teáhter og Áarjelhsaemien teatere AS har fått en økning på tilsammen kr 797 000.

Sametinget ser viktigheten av at det er opprettet en ny arena i filmbransjen som jobber aktiv for å videreføre lulesamisk språk og kultur gjennom utvikling og produksjon av lulesamiske fortellinger, barne-tv og ungdoms-tv. Derfor økes tilskuddet til Julev Film AS med 100 %.

Gode rammevilkår for samiske kunstnere vil sikre mangfoldet for samisk kunst- og kulturliv. Det er viktig at vi har ordninger som er med på å styrke muligheten for kunstnerisk egenutvikling. Kunstnernes organisasjoner må ha gode rammevilkår som gjør dem i stand til å bistå samisk kunstnere og ivareta deres behov. Kunstneravtalen økes derfor med kr 225 000.

3.1.4 Bibliotek

Det samiske området har en spredt bosetting. Sametingets bibliotek og de samiske bokbussene er viktige tjenstester for å ha et bibliotektilbud tilgjengelig for befolkningen. Bokbussen i Sør-Troms har fått en økning på 84 % og bok- og kulturbussen i Sør-Trøndelag får direkte tilskudd på kr 800 000.

3.1.5 Kunnskap

Sametinget har igangsatt arbeidet med en ny melding om samisk barnehage tilbud. Bakgrunnen for meldingen er at Sametinget ønsker å forme en overordnet politikk på barnehageområdet som vil være retningsgivende og klargjøre prinsipielle spørsmål når det gjelder samisk barnehage tilbud.

Sametingets melding om opplæring og utdanning ble vedtatt i 2011, og den har fastsatt en overordnet politikk for grunnpplæring og voksenopplæring. Meldinga setter søkelys på utdanningspolitiske utfordringer og prinsipielle sider ved Sametingets rolle i utdanningspolitikken.

Det er igangsatt et arbeid med å revidere det samiske læreplanverket. Læremiddelportalen Ovttas – Aktan – Aktesne er en nettportal som har samlet bilder, bøker, filmer, lyd, læringsmateriell og digitale ressurser som vil gjøre arbeidshverdagen lettere for lærere.

Butenschønutvalget har levert en rapport om samisk forskning og høyere utdanning. Utvalget har utredet utviklingstrekk, behov og målsettinger for samisk forskning og høyere utdanning og fremmet mange konkrete tiltak. Sametinget vil følge opp anbefalingene i denne rapporten.

Tradisjonell kunnskap er en viktig del av samisk kultur og identitet. Sametinget har flere tilskuddsordningen innen tradisjonell kunnskap.

3.1.6 Helse og sosial

Sametinget har det overordnede ansvaret for samisk helse- og sosialpolitikkutforming og er den mest sentrale premissleverandør ovenfor norske myndigheter i utviklingen av et likeverdig tilbud til det samiske folket. Samhandlingsreformen stiller samiske pasienter overfor nye utfordringer i forhold til samisk språk og kultur. Sametinget har igangsatt et prosjekt som skal sikre at samiske pasienters rettigheter og behov ivaretas.

3.1.7 Areal og miljø

Sametinget ser et økende press på bruken av arealene i samiske områder. I den forbindelse er det viktig å styrke ivaretagelse av arealinteresser og land- og ressursrettigheter. Stiftelsen Protect skal bistå samiske rettighetshavere med å ivareta disse interessene og øke utviklingsmulighetene. Stiftelsen Protect skal ha en sentral normgivende rolle for myndigheter og næringsaktører.

3.1.8 Kulturminnevern

Sametingets arbeid med kulturminnevern danner et viktig grunnlag for samisk historie og tilstedeværelse. Det er viktig å øke kunnskapen om samiske kulturminner og samisk kulturhistorie. I den forbindelse prioriterer Sametinget prosjekt om krigsminner i Tysfjord kommune som ledd i en reiselivssatsning.

3.1.9 Næring

Folketallet i samiske områder er fortsatt synkende, det er spesielt unge kvinner som flytter. Det er spesielt viktig å føre en politikk som gjør at samiske områder blir mer attraktiv for unge kvinner.

En større satsning på samiske næringer vil gi bosetting i distriktene. Andelen av sysselsatte i primærnæringene har gått ned, samtidig er det mindre nyetableringer i virkeområdet for tilskudd til næringsutvikling. Sametinget vil fortsatt arbeide for at rammebetingelsene i primærnæringene bevarer og utvikles.

Sametingsmelding om næringsutvikling legger opp til en dreining av næringsutvikling i Sametinget. Endringen i næringspolitikken innebærer en større vektlegging av lokalsamfunnsutvikling, nyskaping, kompetansehevingstiltak og entreprenørskap. Sametinget prioriterer derfor verdiskapingstiltak i større grad enn tidligere.

Sametinget har ansvaret for å utvikle duodjinæringen. Næringsavtalen for duodji skal bidra til å utvikle en næringsrettet duodji med økt lønnsomhet og økt omsetning av egenprodusert duodji.

3.1.10 Regionalutvikling

Sametinget arbeider med å skape gode rammevilkår for samisk språk, kultur og samfunnsliv gjennom dialog og samarbeid med regionale og lokale myndigheter samt andre relevante aktører. Vi prioriterer samarbeidsprosjekter sammen med fylkeskommunene, som skal bidra til satsing innen regionalutvikling.

3.1.11 Samisk samarbeid og internasjonalt arbeid

Sametinget arbeider for at urfolk skal bestemme over egen utvikling og ha mulighet til å ivareta egne interesser internasjonalt. Sametinget har tatt initiativ til å avholde en forberedende urfolkskonferanse i 2013. Konferansen skal legge forholdene til rette for urfolks forberedelser til FNs verdenskonferanse om urfolk i 2014.

4 Språk

4.1 Hovedmål

- Flere språkbrukere.

Samisk språk er en grunnverdi i det samiske samfunnet. Bevaring og videreutvikling av språket er derfor viktig i seg selv og trenger ikke begrunnes i andre forhold. Et tydelig uttrykk for språkets store betydning er at tilknytning til samisk språk er avgjørende for å kunne skrive seg inn i Sametingets valgmanntall. Samisk språk er et av grunnelementene i vår kultur selv om alle ikke behersker språket. Det er et språk vi har rett til å styrke og utvikle både hos oss selv som individ og i samfunnet. Denne retten gjelder uavhengig av hvor godt den enkelte av oss i dag behersker språket.

Sametinget legger frem en Sametingsmelding om samisk språk. Meldingen vil inneholde overordnet politikk om samisk språk, som skal være retningsgivende og klargjøre prinsipielle spørsmål i forhold til bruk og utvikling av samisk språk. Hovedmålet for Sametingets arbeid er flere språkbrukere og økt bruk av samisk språk.

Kommunene og fylkeskommunene i forvaltningsområdet er viktige samarbeidspartnere i arbeidet for å styrke samisk språk lokalt. Sametinget har inngått samarbeidsavtaler med alle kommuner og fylkeskommuner som er innlemmet i forvaltningsområdet om bruken av tospråklighetsmidler. Samarbeidsavtalene ble underskrevet i februar 2012. Avtalene tar utgangspunkt i de pliktene kommuner/fylkeskommuner har etter samelovens språkregler. I tillegg er arbeidet kommunen/fylkeskommunen gjør for å fremme og utvikle samisk språk formalisert ved at avtalen også inneholder en utviklingsdel. Avtalene skal følges opp med årlige møter på både administrativt og politisk nivå.

Kommunene spiller en sentral rolle i arbeidet med å styrke samisk språk i alle områder hvor samer er bosatt. Samer bosatt utenfor forvaltningsområdet har ikke de samme rettigheter til bruk av samisk eller rett til tjenesteyting på samisk i møte med det offentlige. For å styrke situasjonen for samisktalende i byene, er Sametinget i dialog med bykommunene Alta, Tromsø og Oslo om samarbeidsavtaler for styrking av samisk språk og kultur.

For å styrke og øke bruken av samisk språk, har Sametinget i flere år lyst ut midler til språkprosjekter. Målgruppen for tilskuddsordningen er den samiske befolkningen. Sametinget har igangsatt en evaluering av de søkerbaserte tilskuddene til språkprosjekter. Vi ønsker å vite om språkprosjektmidlene styrker samisk språk, om de øker bruken av samisk språk og om tilskuddsordningen når ut til den samiske befolkningen. Vi forventer også å få et bilde av tilskuddsmottakeres bruk av tilskuddet, samt hvordan ordningen blir forvaltet. Evalueringen skal omfatte tilskudd til språkprosjekter fra Sametinget i perioden 2007- 2011, og den vil foreligge i begynnelsen av 2013.

Som et ledd i arbeidet for å øke antall språkbrukere vil Sametinget igangsette en språkkampanje.. Gjennom kampanjen vil det settes fokus på viktigheten av å velge samisk som hjemmespråk, motivere til økt bruk av samisk, voksenopplæring i samisk, og rekruttere flere til å lære samisk. En slik språkkampanje vil også være med på å synliggjøre samisk språk i det offentlige rom, samt være med på å endre holdninger til samisk språk. Dette vil være et av tiltakene i forbindelse med Språkåret 2013.

De samiske språksentrene spiller en viktig rolle i utviklingen av samisk språk. De er særlig viktige for nærmiljøet og skaper stor aktivitet i sine områder. Språksentrene er en av Sametingets viktigste samarbeidspartnere i de ulike språkområdene. Utfordringene for språksentrene er mangel på

forutsigbare rammebetingelser. Evalueringen av språksentrene utført av Norut Alta våren 2012 bekrefter behovet for økte økonomiske og menneskelige ressurser. For å imøtekomme denne utfordringen, så har Sametinget i budsjettet lagt inn et eget utviklingstilskudd for språksentrene. Denne ordningen er midlertidig i påvente av en gjennomgang og revidering av direktetilskuddet til språksentrene.

Nordlandsforskning og Norut Alta har på oppdrag fra Sametinget, Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet (FAD) og Kunnskapsdepartementet (KD) gjennomført Samisk språkundersøkelse 2012. Undersøkelsen hadde som formål å skaffe en oversikt over hvor mange som behersker hvert av de samiske språkene muntlig og skriftlig, alderssammensetningen, i hvilke sammenhenger de bruker språket og i hvor stor grad samisk språk brukes i ulike sammenhenger. Samisk språkundersøkelse 2012 viser at det er svært store forskjeller i språkferdigheter, bruksarenaer og språkholdninger både mellom språk og i ulike deler av landet. Sametinget har startet arbeidet med å følge opp undersøkelsen, og vil fortsette med arbeidet i 2013.

Det er behov for et godt nordisk samarbeid både for å fremme språkpolitiske og språkfaglige saker. Felles terminologiutvikling og normering er viktig for å sikre fellesgrunnlaget for samisk språk. Sametinget har vært opptatt av nordisk samarbeid slik at terminologien kan brukes over landegrensene. Målet er at terminologiutvikling, kvalitetssikring og normering skjer i gjennom et nordisk samarbeid bestående av både fag- og språkkompetanse.

Talesyntese er et dataprogram som simulerer menneskelig tale. Samisk talesyntese vil blant annet være et tilleggshjelpemiddel til korrekturprogram for samiske språk, og også som skrivestøtteverktøy for dyslektikere og andre med større eller mindre skrive- og talevansker. Prosjektet med å utvikle samisk talesyntese ble igangsatt i 2012 og videreføres i 2013. I første omgang blir det utarbeidet talesyntese på nordsamisk, men planen er at det også skal utvikles på sør- og lulesamisk.

Videreutvikling av samisk orddatabase fortsetter og integrering av nyutviklet talesynteseprogram vil gjøre det mulig å kunne høre hvordan samiske ord uttales. Foreløpig er det kun utviklet en prototype for nordsamisk. Terminologiarbeid er en kontinuerlig prosess for alle språk og vil derfor utgjøre en naturlig del av arbeidet med samisk orddatabase. Det er også viktig på grunnlag av registrerte samiske stedsnavn å bygge opp et digitalt stedsnavnarkiv.

4.2 Økonomiske virkemidler til språk

Tabell 4.2. Samletabell språk

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Bruken av samisk språk	55 874	54 739	54 739	57 439	2 700	4,9 %
	Arenaer for samisk språk	5 670	6 424	6 424	10 826	4 402	68,5 %
	Bevaring og utvikling av samiske språk	941	4 400	4 400	3 500	-900	-20,5 %
Sum		62 485	65 563	65 563	71 765	6 202	9,5 %

Avdeling for språk

Lønn, reise og kompetanseheving for avdeling for språk inngår i kapittel 18 Driftsutgifter administrativt nivå.

Avdeling for språk har to seksjoner:

- Seksjon for språk.
- Seksjon for terminologi og stedsnavn.

Begge seksjonene er politisk sekretariat for sametingsrådet og har ansvaret for å iverksette strategiene innenfor fagområdet språk. Seksjonene har også forvaltningsansvar innenfor sine respektive fagområder.

Seksjon for språk har forvaltningsansvar innenfor disse områdene:

- Forvaltningen av tospråklighetstilskuddet til kommuner og fylkeskommuner i henhold til samelovens språkregler, samarbeidsavtaler og regelverk for tospråklighetstilskudd.
- Forvaltningen av direktetilskudd til samiske språksentre.
- Forvaltningen av søkerbaserte tilskudd til språkprosjekter, herunder forvaltningen av Samefolkets fond.
- Oppfølging av tiltakene i Regjeringens handlingsplan for samiske språk.
- Oppfølging av samelovens språkregler.
- Oppfølging av Sametingsmelding om samisk språk.
- Samisk språksamarbeid på nordisk nivå.

Seksjon for språk disponerte 8 årsverk pr. 1.10.2012.

Seksjon for terminologi og stedsnavn har forvaltningsansvar innenfor disse områdene:

- Drift av den samiske stedsnavnstjenesten i henhold til lov om stadnavn.
- Gi tilrådnings på samiske navn på offentlige institusjoner.
- Gi tilrådnings i bruk av samiske stedsnavn og bruk av samiske termer.
- Utvikling av samisk terminologi.
- Intern språkpolitikk.
- Interne språktjenester i Sametinget.

Seksjon for terminologi og stedsnavn disponerte 8 årsverk pr. 1.10.2012.

4.3 Bruken av samiske språk

Mål:

- Øke og styrke bruken av samiske språk.

Delmål:

- Samisk språk brukes som et dagligspråk.
- Samisk språk brukes aktivt og er synlig i det offentlige rom.
- Samisk språk er synlig og blir brukt også i områder der språket har hatt en svak stilling.

Strategier:

- Gjennom aktiv bruk av virkemidler fremme bruken av samisk språk.
- Bidra til økt synliggjøring og bruk av samisk språk.
- Språkopplæring og folkeopplysning for hele befolkningen.
- Tiltak i forbindelse med Språkåret 2013.

Skal bidra til:

- Styrket og økt bruk av samisk språk.
- Kunnskap om samisk språk og kultur skal øke kunnskapsnivået og synliggjøre samenes liv og dermed skape bedre forståelse.
- Å utvikle positiv samisk identitetsforståelse.

- At befolkningen i forvaltningskommunene blir betjent på samisk når de henvender seg til offentlige etater.

4.3.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 4.3.1 Samletabell - bruken av samisk språk

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Tospråkighetstilskudd til kommuner	40 829	40 829	40 829	43 329	2 500	6,1 %
	Tospråkighetstilskudd til fylkeskommuner	5 100	5 100	5 100	5 100	0	0,0 %
	Samiske språkprosjekter	9 945	8 810	8 810	7 610	-1 200	-13,6 %
	Samisk språkkampanje	0	0	0	1 400	1 400	-
Sum		55 874	54 739	54 739	57 439	2 700	4,9 %

Tabell 4.3.1.1 Tospråkighetstilskudd til kommuner - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
10000	Kautokeino kommune	7 554	7 554	7 554	7 554	0	0,0 %
10001	Karasjok kommune	7 320	7 320	7 320	7 320	0	0,0 %
10002	Tana kommune	5 082	5 082	5 082	5 082	0	0,0 %
10003	Porsanger kommune	5 313	5 313	5 313	5 313	0	0,0 %
10004	Nesseby kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
10005	Kåfjord kommune	3 476	3 476	3 476	3 476	0	0,0 %
10006	Tysfjord kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
10007	Snåsa kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
10008	Lavangen kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
10009	Røyrvik kommune	0	0	0	2 500	2 500	-
Sum		40 829	40 829	40 829	43 329	2 500	6,1 %

Tabell 4.3.1.2 Tospråkighetstilskudd til Fylkeskommuner - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
10050	Finnmark fylkeskommune	1 400	1 400	1 400	1 400	0	0,0 %
10051	Troms fylkeskommune	1 200	1 200	1 200	1 200	0	0,0 %
10052	Nordland fylkeskommune	1 300	1 300	1 300	1 300	0	0,0 %
10053	Nord-Trøndelag fylkeskommune	1 200	1 200	1 200	1 200	0	0,0 %
Sum		5 100	5 100	5 100	5 100	0	0,0 %

Tabell 4.3.1.3 Språkprosjekter - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
11000-11020	Språkprosjekter	a) 9 945	8 810	8 810	7 610	-1 200	-13,6 %
Sum		9 945	8 810	8 810	7 610	-1 200	-13,6 %

a) For 2013 brukes kr 1 700 000 av avsetning samefolkets fond.

Tabell 4.3.1.4 Samisk språkkampanje - prosjekter i egen regi

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Samisk språkkampanje	0	0	0	1 400	1 400	-
Sum		0	0	0	1 400	1 400	-

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

4.3.2 Sametingsmelding om språk

Tiltak 1: Følge opp Sametingsmelding om samisk språk – administrative oppgaver.

Skal bidra til:

- Øke antall brukere og bruken av samisk språk.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

4.3.3 Revidering av samelovens språkregler

Tiltak 2: Følge opp arbeidet med revideringen av samelovens språkregler – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Gjennomføre konsultasjoner med Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet om revideringen av samelovens språkregler.

Skal bidra til:

- Å sikre samisktalendes mulighet til å bruke samisk språk i møte med offentlig forvaltning.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

4.3.4 Tospråklighetstilskudd til kommuner

Tiltak 3: Tospråklighetstilskudd til kommuner – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Kommuner innenfor forvaltningsområdet for samisk språk, jf. forskrift til sameloven (lov 12. juni 1987 nr. 56) om forvaltningsområdet for samisk språk.

Målgruppe for tilskuddordningen:

- Befolkningen i forvaltningsområdet for samisk språk.

Skal bidra til:

- At befolkningen i forvaltningskommunene skal kunne bevare og utvikle sitt språk.
- At befolkningen i forvaltningskommunene skal bli betjent på samisk når de henvender seg til offentlige etater.
- Aktive forvaltningskommuner i arbeidet med å synliggjøre og øke bruken av samisk språk i det offentlige rom.

Budsjett:

- Kr 43 329 000.

Beregningsgrunnlaget for tospråklighetstilskuddet til kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk er tredelt og består av én basisdel, én betjeningsdel samt én utviklingsdel.

Antall elever med samisk som første- og andrespråk og antall innmeldte i Sametingets valgmannstall i hver kommune legges til grunn ved beregning. Sametingets valgmannstall oppdateres hvert andre år, jf. Forskrift om valg til Sametinget, kap. 2. For budsjett legges tall fra siste oppdatering i forbindelse med kommunevalget i 2011 til grunn. For elevtall legges tall fra grunnskolenes informasjonssystem (GSI) til grunn. GSI registrerer situasjonen pr. 1. oktober hvert år. Data blir offentlig tilgjengelige i slutten av desember. For budsjett 2013 legges derfor tall fra skoleåret 2011/2012 til grunn.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for tospråklighetstilskudd til kommuner.

4.3.5 Faglig kontakt

Tiltak 4: Faglig kontakt med kommunene i forvaltningsområdet - administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Aktiv oppfølging av samarbeidsavtalene mellom Sametinget og kommunene.
- Delta på Giellagiella forum.
- Gjennom dialog med myndighetene styrke rammevilkårene for kommuner i forvaltningsområdet for samisk språk.

Skal bidra til:

- At den samisktalende befolkningen har reelle muligheter til bruk av samisk språk i offentlig forvaltning.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

4.3.6 Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner

Tiltak 5: Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Fylkeskommuner innenfor forvaltningsområdet for samisk språk, jf. sameloven.

Målgruppe for tilskuddordningen:

- Befolkningen i forvaltningsområdet for samisk språk.

Skal bidra til:

- At befolkningen i forvaltningskommunene skal kunne bevare og utvikle sitt språk.
- At befolkningen i forvaltningskommunene skal bli betjent på samisk når de henvender seg til offentlige etater.
- Aktive forvaltnings-fylkeskommuner i arbeidet med å synliggjøre og øke bruken av samisk språk i det offentlige rom.

Budsjett:

- Kr 5 100 000.

For fylkeskommunene i forvaltningsområdet for samisk språk er beregningsgrunnlaget todelt og består av én basis- og betjeningsdel samt én utviklingsdel.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner.

4.3.7 Faglig kontakt

Tiltak 6: Faglig kontakt med fylkeskommunene i forvaltningsområdet - administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Aktiv oppfølging av samarbeidsavtalene mellom Sametinget og fylkeskommunene.
- Delta på Giellagiella forum.
- Gjennom dialog med myndighetene styrke rammevilkårene for fylkeskommuner i forvaltningsområdet for samisk språk.

Skal bidra til:

- At den samisktalende befolkningen har reelle muligheter til bruk av samisk språk i offentlig forvaltning.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

4.3.8 Følge opp samarbeid med bykommuner med samisk befolkning

Tiltak 7: Følge opp samarbeid bykommuner med samisk befolkning.

Sametinget har inngått et samarbeid med Oslo, Tromsø og Alta kommune hvor målet er en samarbeidsavtale.

Prioriteringer i 2013:

- Fortsette å følge opp samarbeidet med Tromsø kommune.
- Fortsette å følge opp samarbeidet med Alta kommune.
- Fortsette å følge opp samarbeidet med Oslo kommune

Skal bidra til:

- Å styrke muligheter til å bruke samisk i byer.
- Økt fokus på samisk språk og kultur i byer.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

4.3.9 Samiske språkprosjekter

Tiltak 8: Samiske språkprosjekter – søkerbasert tilskudd.

Prioriteringer i 2013:

- Språkkurs for voksne.
- Språkkurs som arrangeres i samarbeid mellom institusjoner/organisasjoner over landegrensene.
- Språkarenaer som styrker muntlig språkoverføring mellom generasjoner.
- Språkleir for barn og unge.

- Terminologiprosjekter.
- Stedsnavnsprosjekter.
- Utvikling, oversetting eller tilpasning av applikasjoner til samisk.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordninger:

- Offentlige og private organisasjoner/institusjoner.
- Enkeltpersoner i samarbeid med institusjoner og/eller organisasjoner om faglig bistand for gjennomføring av prosjektet.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Den samiske befolkningen.

Skal bidra til:

- Styrke og øke bruken av samisk språk.
- At flere lærer seg samisk.
- Flere arenaer hvor samisk brukes.

Søknadsfrist:

- 1. mars 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 7 610 000.

For øvrig gjelder regelverket for språkprosjekter.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

4.3.10 Oppfølging av evaluering av de søkerbaserte prosjektmidler til samisk språk

Tiltak 9: Følge opp evaluering av de søkerbaserte prosjektmidlene til samisk språk - administrative oppgaver.

Skal bidra til:

- En prosjektordning som styrker og øker bruken av samisk språk.
- En prosjektordning som når ut til den samiske befolkningen.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

4.3.11 Samisk språkkampanje

Tiltak 10: Samisk språkkampanje – prosjekt i egen regi.

Som et ledd i arbeidet for å øke antall språkbrukere vil Sametinget igangsette en språkkampanje. Gjennom kampanjen vil det settes fokus på viktigheten av å velge samisk som hjemmespråk, motivere til økt bruk av samisk, voksenopplæring i samisk, og rekruttere andre til å lære samisk. En slik språkkampanje vil også være med på å synliggjøre samisk språk i det offentlige rom, samt være med på å endre holdninger til samisk språk. Dokumentasjonsprosjekter for visning på tv eller internett vil være en del av kampanjen.

Språkkampanjen vil være et av tiltakene i forbindelse med Språkåret 2013.

Skal bidra til:

- Økt antall språkbrukere.
- Motivasjon til å lære samisk og bruke samisk som hverdagsspråk.
- Positive holdninger til samisk språk.

Budsjett:

- Kr 1 400 000.
- Det avsettes også administrative ressurser til oppfølgingen av tiltaket

4.4 Arenaer for samiske språk

Mål:

- Vi har levedyktige og aktive arenaer for samisk språk.

Strategier:

- Gjennom aktiv bruk av virkemidler bidra til å opprettholde og videreutvikle eksisterende arenaer, og bidra til etablering av nye arenaer for samisk språk.

Skal bidra til:

- Gode arenaer for læring og bruk av samisk.

4.4.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 4.4.1 Samletabell - arenaer for samisk språk - samiske språksentre - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
10100	Porsanger - Sámi giella- ja kulturguovddáš	567	584	584	602	18	3,1 %
10101	Kåfjord – Sámi giellaguovddáš	567	584	584	602	18	3,1 %
10102	Tysfjord – Árran julevsáme guovddáš	567	584	584	602	18	3,1 %
10103	Evenes – Várdobáiki sámi guovddáš	567	584	584	602	18	3,1 %
10104	Nesseby – Isak Saba guovddáš	567	584	584	602	18	3,1 %
10105	Tana – Samisk nærings- og utredningssenter AS	567	584	584	602	18	3,1 %
10106	Tromsø – Gáisi Giellaguovddáš	567	584	584	602	18	3,1 %
10107	Røros – Aajege - Saemien gieles- jih maahtoearnje	567	584	584	602	18	3,1 %
10108	Alta – Áltá Sámi Giellaguovddáš	567	584	584	602	18	3,1 %
10109	Lavangen - Ástávuona giellagoahhtie	567	584	584	602	18	3,1 %
10110	Snåsa - Gielem nastedh	0	584	584	602	18	3,1 %
10111	Røyrvik - Gielearnie	0	0	0	602	602	-
10112	Storfjord - Storfjord språksenter	0	0	0	602	602	-
10113	Utviklingstilskudd	0	0	0	3 000	3 000	-
Sum		5 670	6 424	6 424	10 826	4 402	68,5 %

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

4.4.2 Samiske språksentre

Tiltak 1: Samiske språksentre – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Samiske språksentre som fremkommer i samletabell 4.4.1.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Befolkningen i språksentrene virkeområde.

Skal bidra til:

- Samisk språk høres og synes i språksenterets virkeområde.

Budsjett:

- Kr 10 826 000.

Sametinget gjennomførte i 2012 evaluering av språksentrene. Evalueringen viser at språksentrene har behov for mer forutsigbare rammebetingelser. For å imøtekomme dette allerede i 2013, opprettes det en midlertidig post som skal bidra til at språksentrene i dialog med Sametinget får et utviklingstilskudd. Sametingsrådet får fullmakt til å inngå avtaler med språksentrene hvor bruk av utviklingstilskuddet blir spesifisert. Sametinget vil i løpet av 2013 følge opp evalueringen og eventuelle endringer i rammebetingelser vil bli gjort i budsjett 2014.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for samiske språksentre.

4.4.3 Faglig kontakt

Tiltak 1: Faglig kontakt med de samiske språksentrene - administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- I samarbeid med språksentrene se på deres rolle i arbeidet med å videreutvikle samisk språk.
- Delta på språksentrenes nettverksmøte.

Skal bidra til:

- Aktive og levedyktige språksentre.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

4.4.4 Oppfølging av evaluering av de samiske språksentrene

Tiltak 1: Følge opp Sametingets evaluering av de samiske språksentrene - administrative oppgaver

Prioriteringer i 2013:

- I dialog med språksentrene utarbeide strategier for styrking av samiske språksentre.
- Gjennom dialog med lokale og sentrale myndighetene styrke rammevilkårene for samiske språksentre

Skal bidra til:

- Å styrke og utvikle samiske språksentre.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

4.4.5 Oppfølging av Språkundersøkelsen 2012

Tiltak 1: Følge opp Språkundersøkelsen 2012 - administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- I dialog med Kunnskapsdepartementet og med Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet utarbeide strategier for oppfølging av Språkundersøkelsen 2012.

Skal bidra til:

- Øke antall brukere og bruken av samisk språk.
- Enighet om oppfølgingen av de utfordringer som Språkundersøkelsen 2012 har lagt frem.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

4.5 Bevaring og utvikling av samiske språk

Mål:

- Samisk språk brukes og er synlig på alle samfunnsområder.

Strategier:

- Gjennom dialog med lokale, regionale og sentrale myndigheter og andre aktører skape gode rammevilkår for samisk språk.

Skal bidra til:

- Økt muntlig og skriftlig bruk av samisk.
- Bedre status og økt bevissthet om bruken av samisk språk.
- Bedre grunnlag for videreutvikling av samisk språk.

4.5.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 4.5.1 Samletabell - bevaring og utvikling av samiske språk

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Nordisk samisk språksamarbeid	941	1 000	1 000	1 500	500	50,0 %
	Prosjekter i egne regi for bevaring og utvikle samisk språk	0	3 400	3 400	2 000	-1 400	-41,2 %
Sum		941	4 400	4 400	3 500	-900	-20,5 %

Tabell 4.5.1.1 Nordisk samisk språksamarbeid - administrative oppgaver

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
12000	Nordisk samisk språksamarbeid	941	1 000	1 000	1 500	500	50,0 %
Sum		941	1 000	1 000	1 500	500	50,0 %

Tabell 4.5.1.2 Bevare og utvikle samiske språk - prosjekt i egenregi

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
12100	Talesyntese	a)	0	1 000	1 000	0	0,0 %
12200	Samisk orddatabase	b)	0	500	500	0	0,0 %

12300	Terminologi- og stedsnavn		0	500	500	500	0	0,0 %
12400	Oppfølging av Regjeringens handlingsplan for samiske språk	c)	0	1 400	1 400	0	-1 400	-100,0 %
Sum			0	3 400	3 400	2 000	-1 400	-41,2 %

a) For 2013 brukes kr 1 000 000 av avsetning samefolkets fond.

b) For 2013 brukes kr 500 000 av avsetning samefolkets fond.

c) Midlene er flyttet til 7.4.3.1.1 Læringsressurser.

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

4.5.2 Nordisk samisk språksamarbeid

Tiltak 1: Nordisk samisk språksamarbeid – administrative oppgaver.

Drift av det nordisk samiske språksamarbeidet vil blant annet bestå i språkrøkt, språkutvikling, terminologiarbeid, normering, navnetjenester, stedsnavn og informasjon i forbindelse med språkfaglige spørsmål.

Skal bidra til:

- Bevaring og styrking av det felles grunnlaget for de samiske språkene på tvers av landegrensene.

Budsjett:

- Kr 1 500 000.

4.5.3 Talesyntese

Tiltak 2: Talesyntese - prosjekt i egen regi.

Talesyntese er et dataprogram som simulerer menneskelig tale. Samisk talesyntese vil blant annet være et tilleggshjelpemiddel til korrekturprogram for samiske språk, og også som skrivestøtteverktøy for dyslektikere og andre med større eller mindre skrive- og talevansker. Prosjektet ble igangsatt i 2012 og skal ferdigstilles i 2013.

Skal bidra til:

- Gjøre det lettere for folk å kunne bruke samisk språk i opplæring og automatisering av språktjenester.

Budsjett:

- Kr 1 000 000.

4.5.4 Samisk orddatabase

Tiltak 3: Samisk orddatabase - prosjekt i egen regi.

Den nye netjtjenesten, med prosjektnavn «Risten 2», skal være et ord- og termsøkeverktøy for hele den samiske befolkningen og andre interesserte brukere med utgangspunkt i eksisterende ressurser. Risten 2 skal være et nyttig redskap for alle brukergrupper. Den nye orddatabasen skal bestå på de samme språkene som nå: nordsamisk, lulesamisk, sørsamisk, finsk, norsk, svensk, engelsk, tysk og latin.

Skal bidra til:

- Å gjøre eksisterende terminologi lett tilgjengelig for allmennheten.

Budsjett:

- Kr 500 000.

4.5.5 Terminologi- og stedsnavn

Tiltak 4: Terminologi- og stedsnavn – prosjekt i egen regi.

Fagmiljøer inviteres til et samarbeid med Sametinget for å sette i gang terminologi- og stedsnavnprosjekter.

Skal bidra til:

- Utvikling av nødvendig terminologi samt registrering av samiske stedsnavn.

Budsjett:

- Kr 500 000.

4.5.6 Faglig kontakt

Tiltak 5: Faglig kontakt om terminologi- og stedsnavn.

Prioriteringer 2013:

- Aktiv dialog med og veiledning av oversettere og terminologiutviklere om bruk av terminologi.
- Aktiv dialog med og veiledning i av oversettere og andre om bruk av samiske stedsnavn.
- Faglig kontakt med institusjoner, organisasjoner og andre som reiser stedsnavnsaker.
- Faglig tilrådning i henhold til stadnamnlova.
- Faglig kontakt med stedsnavnkonsulentene.

Skal bidra til:

- Styrke og bevare samiske stedsnavn.
- Styrke og bevare samisk terminologi.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

4.5.6.1 Intern språkpolitikk

Tiltak 6: Intern språkpolitikk, oversetting og veiledning i bruk av samisk.

Prioriteringer 2013:

- Sørge for at de fleste dokumenter som produseres i Sametinget foreligger på alle samiske språk.
- Dokumenter og saker har samisk som grunnspråk.
- Veilede saksbehandlere og politikere i bruk av samisk.

Skal bidra til:

- At de fleste dokumenter samt hjemmesiden til Sametinget foreligger på alle samiske språk.
- Mer bevissthet rundt bruk av samisk både muntlig og skriftlig.
- At samisk blir et naturlig språk i hverdagen.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

5 Kultur

5.1 Hovedmål

Hovedmål:

- Et levende og allsidig samisk kunst- og kulturliv.

Kunst og kultur er kilder til inspirasjon, refleksjon, kunnskap og opplevelse for alle aldersgrupper. Et allsidig samisk kulturliv bidrar til levende lokalsamfunn ved at det skaper aktivitet, tilhørighet, trivsel og identitet, i tillegg til kulturbaserte arbeidsplasser.

Det samiske kunst- og kulturlivet er mangfoldig, blant annet med tanke på sjangere og geografi, og har også et grenseoverskridende aspekt. Sametinget arbeider for å ivareta, utvikle og formidle dette mangfoldet. Dette gjøres gjennom aktiv virkemiddelbruk, gjennom samarbeid med aktører som arbeider for samisk kulturutvikling, og ved dialog med sentrale, regionale og lokale myndigheter for å styrke rammevilkårene for samisk kunst- og kulturutvikling. Et bredt tilbud av kulturaktiviteter for og med samiske barn og unge er en viktig prioritet for Sametinget, noe som gjenspeiles i budsjett-sammenheng.

De samiske kulturinstitusjonene er viktige arenaer for å synliggjøre, ivareta og utvikle samisk kunst, kultur og kulturarv. Institusjonene er samiske fyrtårn i sine lokalsamfunn, de tilbyr kulturnærings-arbeidsplasser i distriktene. Institusjonsoppbyggingen er derfor grunnleggende for ivaretagelse og utvikling av det samiske samfunnet og det samiske demokratiet.

Profesjonelle samiske kunstnere og kulturutøvere er viktige for et levende og allsidig samisk kunst- og kulturliv. Sametinget har som mål å bedre deres vilkår, blant annet gjennom Kunstneravtalen. Den frivillige sektoren på kulturfeltet har også stor betydning i det samiske samfunn, både gjennom ulike idretts-, kunst- og kulturorganisasjoner, men også ved dugnadsinnsats og frivillig arbeid i forbindelse med ulike kulturarrangement.

Sametingets kulturpolitikk og tilhørende virkemidler skaper utvikling og vekst i det samiske samfunnet. Dette viser en evaluering fra 2010 av Sametingets søkerbaserte virkemidler på kulturfeltet. De fleste prosjektene Sametinget støtter, kunne ikke blitt gjennomført uten disse virkemidlene.

Sametinget er opptatt av at samisk kultur skal videreutvikles på samenes egne premisser. Budsjetttrammer og organisering er sentralt for utvikling og handlingsrom innen kulturfeltet, og en sentral kulturpolitisk utfordring for Sametinget er å styrke rammevilkårene for samisk kunst- og kulturutvikling.

Arenaer for nyskapning, formidling og utvikling, hvor samisk språk og kultur er sentralt. Sametinget ønsker å legge til rette for innovasjoner i samiske institusjoner, det vil si at institusjonene utvikles og fornyes. Utvikling av nye kulturarbeidsplasser direkte og indirekte knyttet til de samiske institusjonene vil være et overordna mål for denne ordningen.

Sametinget er opptatt av å utvikle samiske kunstneres rammebetingelser, spesielt legge til rette for at unge samiske kunstnere kan etablere egen virksomhet og formidle samisk kunst og kultur. Gjennom kunstneravtalen er noe av dette sikret. Sametinget ønsker også å vurdere andre ordninger som kan bidra til at unge samiske kunstnere utvikler seg.

Bååstede- tilbakeføring av samisk kulturarv er et prosjekt der samiske gjenstander ved Norsk Folkemuseum skal tilbakeføres til museene som er under Sametingets forvaltning.

5.2 Økonomiske virkemidler til kultur

Tabell 5.2 Samletabell - kultur

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Arenaer for samisk kulturutøvelse	55 808	60 061	59 911	64 210	4 299	7,2 %
	Kunst kulturutøvelse	22 827	20 846	20 846	22 706	1 860	8,9 %
	Idrett	1 847	2 748	2 748	1 440	-1 308	-47,6 %
	Medier	3 106	3 748	3 748	3 546	-202	-5,4 %
Sum		83 588	87 403	87 253	91 902	4 649	5,3 %

Seksjon for kultur

Lønn, reise og kompetanseheving for seksjon for kultur inngår i kapittel 18 Driftsutgifter administrativt nivå.

Seksjon for kultur er en del av avdeling for næring, kultur og helse (EKD). Avdelingen har tre seksjoner:

- Seksjon for næring.
- Seksjon for kultur.
- Seksjon for helse.

Seksjon for kultur er politisk sekretariat for sametingsrådet og har ansvaret for å iverksette strategiene innenfor fagområdet kultur. Dette går fram av de administrative oppgavene i kapitlene nedenfor.

Seksjonen har også forvaltningsansvar innenfor disse områdene:

- Forvaltning av direkte tilskudd til samiske kulturhus, festivaler, idrett, teater, museer, publikasjoner og medier.
- Forvaltning av søkerbaserte tilskudd til kulturprosjekter, herunder tilskudd til samiske forlag og arenaer for kunst- og kulturformidling.
- Forvaltning av kunstneravtalen.

I tillegg har seksjonen ansvaret for:

- Oppfølging av Sametingets kulturmelding.
- Oppfølging av Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU).

Seksjon for kultur disponerte 8 årsverk pr. 1.10.2012.

5.3 Arenaer for samisk kulturutøvelse

Mål:

- Samiske institusjoner og arenaer for kunst- og kulturformidling som er sentrale aktører og premisseleverandører for samisk samfunns- og demokratiutvikling.

Delmål:

- Aktive samiske arenaer for kunst- og kulturformidling, kulturinstitusjoner og museer med høy faglig standard.

Strategier:

- Gjennom dialog med lokale, regionale og sentrale myndigheter og andre aktører styrke rammevilkårene for samiske institusjoner og arenaer for kunst- og kulturformidling.

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til å opprettholde og videreutvikle samiske institusjoner og arenaer for kunst- og kulturformidling.
- Skape større forpliktelse til felles utvikling av samisk kunst, kulturliv og samiske kulturinstitusjoner gjennom samarbeidsavtalene med fylkeskommunene.
- Følge opp prioriterte tiltak i melding om samisk institusjonsutvikling.
- Bidra til positiv kulturutvikling i østsamiske samfunn.
- Bidra aktivt i prosesser for en ferdigstillelse av Østsamisk Museum.
- Samarbeide med Den norske kirke og andre trossamfunn.
- Bidra til positiv kulturutvikling i det lule- og sørsamiske samfunnet.

Skal bidra til:

- Målbevisste, fungerende og utviklende samiske arenaer for kulturutøvelse.

5.3.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 5.3.1 Samletabell - arenaer for samisk kulturutøvelse

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Direkte tilskudd til arenaer for samisk kulturutøvelse	55 005	58 711	58 561	62 010	3 449	5,9 %
	Tilskudd til arenaer for kunst- og kulturformidling	803	1 350	1 350	2 200	850	63,0 %
Sum		55 808	60 061	59 911	64 210	4 299	7,2 %

Tabell 5.3.1.1 Arenaer for samisk kulturutøvelse - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner - direkte tilskudd							
15000	Árran lulesamisk senter, Tysfjord	1 640	1 890	1 890	1 949	59	3,1 %
15001	Samisk senter for samtidskunst, Karasjok	2 647	2 726	2 726	2 811	85	3,1 %
15002	Senter for nordlige folk AS, Kåfjord	1 202	1 238	1 238	1 426	188	15,2 %
15003	Sjosamisk kompetansesenter, Billefjord	529	545	895	562	-333	-61,1 %
15004	Sijti Jarngje, Hattfjelldal	1 316	1 355	1 355	1 397	42	3,1 %
15005	Várdobáiki, Evenes/Skånland	764	1 015	1 015	1 046	31	3,1 %
	Gamtofta, Sørreisa	64	0	0	0	0	-
15006	Pitesamisk hus	464	478	478	600	122	25,5 %
15007	Samisk hus i Oslo	254	262	262	470	208	79,4 %
	Vilgesvárre	50	0	0	0	0	-
15008	Lásságámmi	254	262	262	270	8	3,1 %
	Sjosamiske samlinger	52	0	0	0	0	-
15009	Villmarkscampen i Tollådal - pitesamisk	52	54	54	56	2	3,7 %
15010	Internasjonalt samisk filmsenter	300	609	609	628	19	3,1 %
15011	Saemien Sijte	0	600	600	619	19	3,2 %
Sum		9 588	11 034	11 384	11 834	450	4,0 %

Samiske festivaler - direkte tilskudd							
15100	Riddu Ridđu	943	1 011	1 011	1 042	31	3,1 %
15101	Musikkfestivalen i Kautokeino (påskefestivalen)	1 100	1 148	1 148	1 184	36	3,1 %
15102	Markomeannu	449	503	503	719	216	42,9 %
15103	Påskefestivalen i Karasjok	449	463	463	477	14	3,0 %
15104	Sørsamisk kulturfestival	0	0	0	80	80	-
15105	Julevsáme vahkko – Lulesamisk uke	0	0	0	200	200	-
15106	Samisk uke i Tromsø	0	0	0	170	170	-
Sum		2 941	3 125	3 125	3 872	747	23,9 %
Teatere - direkte tilskudd							
15300	Beaivváš Sámi -Našunálateáhter	16 100	17 583	17 583	18 128	545	3,1 %
15301	Årjelhsaemien Teatere AS	1 640	1 690	1 690	1 942	252	14,9 %
	Forprosjekt teaterbygg Beaivváš Sámi	1 000	500	0	0	0	0,0 %
Sum		18 740	19 773	19 273	20 070	797	4,1 %
Museer - direkte tilskudd							
15500	Árran Julevsame lulesamisk senter	4 415	4 547	4 547	4 995	448	10,1 %
15501	Saemien Sijte	2 443	2 516	2 516	3 000	484	19,8 %
15503	RidduDuottarMuseat	8 009	8 581	8 581	8 830	249	3,1 %
15504	Tana og Varanger museumssida	6 314	6 503	6 503	6 698	195	3,1 %
15505	Várdobáiki museum	1 336	1 376	1 376	1 417	41	3,1 %
15506	Senter for nordlige folk AS	1 219	1 256	1 256	1 294	38	3,1 %
Sum		23 736	24 779	24 779	26 234	1 455	5,9 %
Sum totalt		55 005	58 711	58 561	62 010	3 449	5,9 %

Tabell 5.3.1.2 - Arenaer for kunst- og kulturformidling - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %	
17300	Arenaer for kunst- og kulturformidling	a)	803	1 350	1 350	2 200	850	63,0 %
Sum			803	1 350	1 350	2 200	850	63,0 %

a) Tidligere het denne posten samiske møteplasser.

5.3.2 Gjennomføre tiltakene i institusjonsmeldingen

Tiltak 1: Gjennomføre de prioriterte tiltakene i melding om samisk institusjonsutvikling – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Vedtaksendringer som bidrar til styreoppnevningensmyndighet der Sametinget gir direktetilskudd.
- Å bidra med aksjekapital ved omorganisering til institusjoner som mottar direktetilskudd.

Skal bidra til:

- Å styrke og utvikle samiske institusjoner på sentrale samfunnsområder for det samiske samfunnet.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

5.3.3 Faglig kontakt

Tiltak 2: Faglig kontakt med de samiske institusjonene.

Prioriteringer i 2013:

- Gjennomføre kontaktmøter.
- Gjennom dialog med myndighetene styrke rammevilkårene for samiske institusjoner og arenaer for kunst- og kulturformidling.

Skal bidra til:

- At de samiske institusjonene og arenaene virker til meningsutveksling, sikre tradisjonskunnskap og økt kompetanse.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

5.3.4 Sametingsmelding om kultur

Tiltak 3: Ferdigstille sametingsmelding om kultur – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Ferdigstille og følge opp sametingsmelding om kultur.

Skal bidra til:

- Å hente inn kunnskapsgrunnlag, beskrive nå-situasjon, og drøfte målsettinger, strategier og innsatsområder for en fremtidig kulturpolitikk.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

5.3.5 Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner

Tiltak 4: Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner som fremkommer i tabell 5.3.1.1.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Befolkningen i området der kulturformidlingsinstitusjoner er etablert.

Skal bidra til:

- Samiske kulturformidlingsinstitusjoner som synliggjør samisk kulturliv og fungerer som arenaer for utvikling av samisk kultur.

Budsjett:

- Kr 11 834 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner.

5.3.6 Samiske festivaler

Tiltak 5: Samiske festivaler – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Samiske festivaler som fremkommer i tabell 5.3.1.1.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Festivaldeltakere og lokalsamfunnet der festivalene avholdes.

Skal bidra til:

- Festivaler som synliggjør, formidler og utvikler samisk kultur.

Budsjett:

- Kr 3 872 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for samiske festivaler.

5.3.7 Teater

Tiltak 6: Teater – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen

- Samiske teatre som fremkommer i tabell 5.3.1.1.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Befolkningen i virkeområdet.

Skal bidra til:

- At de etablerte samiske teatrene kan utvikle seg kunstnerisk, produsere scenekunst på høyt nivå og kan turnere med scenekunst, slik at de fungerer som arenaer for kulturopplevelse og -formidling, og til bruk og synliggjøring av samisk språk.

Budsjett:

- Kr 20 070 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for teater.

5.3.8 Museer

Tiltak 7: Museer – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Samiske museer som fremkommer i tabell 5.3.1.1.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Befolkningen i lokalsamfunnene og regionene der museene er etablert

Skal bidra til:

- At samisk kulturhistorie bevares, forvaltes og formidles i lokalsamfunnene.

Budsjett:

- Kr 26 234 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for museer.

5.3.9 Arenaer for kunst- og kulturformidling

Tiltak 8: Arenaer for kunst- og kulturformidling - søkerbasert tilskudd.

Prioriteringer i 2013:

- Aktiviteter som er nyskapende og som bidrar til utvikling av samiske institusjoner og arenaer for kunst- og kulturformidling.
- Oppstart av tilbakeføringsprosessen som er skissert i Sametingets utredning, Bååstede – tilbakeføring av samisk kulturarv.
- Arenaer, nettverk og samarbeidsprosjekter som bidrar til økt internasjonal promotering og eksport av samisk kunst og samiske kunstnere til et internasjonalt marked.
- Prosjekter og stipender som fremmer unge samiske kunstneres muligheter for å etablere seg som kunstnere.
- Tiltak som bidrar til å legge til rette for samiske fotballaktiviteter både på bredde- og toppidrettsnivå.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Private organisasjoner.
- Andre ikke-økonomiske aktører.
- Foretak.

Målgruppe:

- Befolkningen i nærområdet for de samiske møteplassene.

Skal bidra til:

- At arenaene fremmer fornyelse og fungerer som arenaer for formidling og utvikling av samisk språk og kultur.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 1. april. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 2 200 000. Av dette øremerkes kr 1 000 000 til tilbakeføringsprosjektet Bååstede.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for arenaer for kunst- og kulturformidling.

5.4 Kunst og kulturutøvelse

Mål:

- Et mangfold av samiske kunstneriske og kulturelle uttrykk synliggjøres i samfunnet.

Delmål:

- Et bredt og godt kulturtilbud for den samiske befolkningen.

Strategier:

- Bidra til å opprettholde og videreutvikle samisk kunst- og kulturliv.
- Legge til rette for å skape og formidle samisk kunst gjennom kunstneravtalen.

Skal bidra til:

- At et mangfold av samiske kunstneriske og kulturelle uttrykk kan skapes, formidles og oppleves.

5.4.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 5.4.1 Samletabell - kunst og kulturutøvelse

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Kulturutøvelse	16 912	14 551	14 551	16 186	1 635	11,2 %
	Samisk kunstneravtale	5 915	6 295	6 295	6 520	225	3,6 %
Sum		22 827	20 846	20 846	22 706	1 860	8,9 %

Tabell 5.4.1.1 - Kulturutøvelse - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
17010	Musikk, litteratur og tegneserier	a) 7 463	6 946	6 946	8 723	1 777	25,6 %
17040	Samiske forlag	2 956	2 750	2 750	2 750	0	0,0 %
17100	Kulturiltak	b) 6 493	4 855	4 855	4 713	-142	-2,9 %
Sum		16 912	14 551	14 551	16 186	1 635	11,2 %

a) For 2013 brukes kr 1 285 000 av avsetning samefolkets fond til litteratur.

b) For 2013 er følgende poster slått sammen; kulturiltak for barn og unge og andre kulturiltak.

Tabell 5.4.1.2 Samisk kunstneravtale

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
19000	Kunsthond	a) 700	700	700	700	0	0,0 %
19010	Stipend til samiske kunstnere	a) 2 250	2 450	2 450	2 450	0	0,0 %
19020	Driftsstøtte til kunstnerorg. og Samisk kunstneråd	a) 1 970	2 150	2 150	2 150	0	0,0 %
19030	Innkjøpsordning av billedkunst og dáiddaduodji	b) 370	370	370	370	0	0,0 %
19040	Fagkonsulenter (Faglig veiledning)	a) 275	275	275	500	225	81,8 %
19050	Visningsvederlag	a) 50	50	50	50	0	0,0 %

19060	Ordning for samisk skjønnlitteratur, samisk musikk og joik og andre forhold	a)	300	300	300	300	0	0,0 %
Sum			5 915	6 295	6 295	6 520	225	3,6 %

a) Disse virkemidlene forvaltes av Samisk kunstnerråd.

b) Denne virkemidlene forvaltes av RidduDuottarMuseat.

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

5.4.2 Faglig kontakt

Tiltak 1: Faglig kontakt med de samiske forlagene – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Gjennomføre kontaktmøter.

Skal bidra til:

- At Sametinget gjennom å være en faglig premissgiver er med på å styrke rammevilkårene for de samiske forlagene.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

5.4.3 Musikk, litteratur og tegneserier

Tiltak 2: Utgivelser av musikk, litteratur og tegneserier – søkerbasert tilskudd.

Prioriteringer i 2013:

- Musikkutgivelser med unge samiske artister.
- Musikkutgivelser med nyskapende samisk musikk.
- Musikkutgivelser med tradisjonell joik.
- Samiskspråklig skjønnlitteratur med originalmanus på samisk.
- Faglitteratur/sakprosa med originalmanus på samisk.
- Populær-/verdenslitteratur innen skjønnlitteratur for barn og unge oversatt til samisk.
- Lydbøker/digitale utgivelser på samisk for barn og unge.
- Samiskspråklige tegneserier utgitt på ett av de samiske språkene.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Foretak.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Lyttere av samisk musikk.
- Lesere av samiskspråklig litteratur og tegneserier.

Skal bidra til:

- Flere lesere av samiskspråklig litteratur.
- Flere lyttere av samisk musikk.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 1. september 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 2 000 000 til musikkutgivelser.
- Kr 6 223 000 til litteratur.
 - Inntil 60 % avsettes til:
 - Skjønnlitteratur med originalmanus på samisk.
 - Populær-/verdenslitteratur innen skjønnlitteratur for barn og unge oversatt til samisk.
 - Digitale utgivelser på samisk innenfor skjønnlitteratur.
 - Inntil 20 % avsettes til faglitteratur/sakprosa med originalmanus på samisk.
 - Inntil 20 % avsettes til lydbøker / digitale utgivelser på samisk for barn og unge.
- Kr 500 000 til tegneserier.

For øvrig gjelder regelverket for utgivelser av musikk, litteratur og tegneserier.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

5.4.4 Samiske forlag

Tiltak 3: Samiske forlag – søkerbasert tilskudd.

Prioriteringer i 2013:

- Etablerte samiske forlag.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Foretak.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Aktive samiske forlag med kompetanse i samisk språk og samfunnsforhold.

Skal bidra til:

- Forlag med kompetanse i samisk språk og samfunnsformål.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 1. mars 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 2 750 000.

For øvrig gjelder regelverket for samiske forlag.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

5.4.5 Kulturtiltak

Tiltak 4: Kulturtiltak – søkerbasert tilskudd.

Prioriteringer i 2013:

- Kunst- og duodjiltak der barn og unge deltar.
- Samisk teatervirksomhet for og med barn og unge.
- Musikktiltak med barn og unge.

- Samisk film- og medietilbud for og med barn og unge.
- Samiske kulturarrangementer der hovedfokuset er på samisk kultur.
- Dokumentarproduksjoner om samiske forhold.
- Samisk billedkunst- og duodjiutstillinger i Norge, inkl. kataloger og plakater.
- Prosjekter for å fremme og formidle samisk litteratur.
- Artisthonorar og reisestøtte til samiske artister og kunstutøvere i samfinansiering med arrangøren.
- Samiske kirkedager 2013.
- Verdde prosjekt - prosjekter og initiativ som har som målsetning å bidra til inkludering, forebygge mobbing og igangsette holdningsskapende arbeid blant barn og unge.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Offentlige og private organisasjoner og institusjoner.
- Enkelpersoner i samarbeid med institusjoner og/eller organisasjoner.
- Foretak.
- Kommuner.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Den samiske befolkningen og den øvrige befolkningen.

Skal bidra til:

- Mangfold av samiske kulturelle aktiviteter.

Søknadsfrist:

- Åpen søknadsfrist.

Budsjett:

- Kr 4 713 000. Av dette øremerkes kr 300 000 til prosjekter for å fremme og formidle samisk litteratur. I tillegg øremerkes det kr 300 000 til samiske kirkedager 2013.

For øvrig gjelder regelverket for kulturtiltak.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

5.4.6 Samisk kunstneravtale

I henhold til Hovedavtalen for kunstneravtale av 19. august 2004 har Sametinget og Samisk kunstnerråd ført forhandlinger om avtale for 2013, gjeldende fra 1.1.2013 til 31.12.2013. Avtalen legges fram for Sametingets plenum for godkjenning, jf. kunstneravtalens artikkel 8.

Sametinget og Samisk kunstnerråd er enige om en økonomisk ramme for bevilgningene over Sametingets budsjett til kunstneravtalen 2013 på kr 6 520 000. Dette tilsvarer en økning på kr 225 000 i forhold til vedtatt kunstneravtale for 2012.

Kunsthond:

Det avsettes kr 700 000 til ordningen. Midlene forvaltes i henhold til retningslinjene. Partene er enig om at det kan avsettes et beløp fra rammen for å imøtekomme ad-hoc behov.

Stipend til samiske kunstnere:

Det ble oppnådd enighet om kr 2 450 000 til stipendordningene til samiske kunstnere.

Driftsstøtte til samiske kunstnerorganisasjoner og til Samisk kunstnerråd:

Det ble oppnådd enighet om en økonomisk ramme på kr 2 150 000 til driftsstøtte til samiske kunstnerorganisasjoner og Samisk kunstnerråd.

Innkjøpsordning for samisk billedkunst og dáiddaduodji:

Det avsettes kr 370 000 til ordningen som administreres av RidduDuottarMuseat. Innkjøpt kunst skal plasseres i et fremtidig samisk kunstmuseum. Inntil museet er realisert skal kunsten midlertidig lagres på RidduDuottarMuseat i Karasjok.

Fagkonsulenter (Faglig veiledning):

Det avsettes kr 500 000 til ordning med fagkonsulenter ved Samisk kunstnerråd. Fagkonsulentenes overordnede arbeid skal være å fremme samisk skjønnlitteratur, musikk og joik. Ordningen skal evalueres av Samisk kunstnerråd innen 2015.

Visningsvederlag:

Det avsettes kr 50 000 til ordningen. Partene er enig om at visningsvederlaget administreres som stipend til samiske billedkunstnere, kunsthåndverkere og kunstneriske fotografer via Samiske kunstneres og Forfatterens Vederlagsfond. Visningsvederlaget er et vederlag for kunst som er innkjøpt over innkjøpsordningen «billedkunst og duodji» som Sametinget forvalter.

Innkjøpsordning for samisk skjønnlitteratur, samisk musikk og joik:

Det avsettes kr 300 000 kroner til ordningen for 2013.

5.5 Idrett

Mål:

- Et mangfold av idrettsaktiviteter.

Delmål:

- Et bredt og godt idrettstilbud for den samiske befolkningen

Strategier:

- Arbeide for å sikre bredden innen samisk idrett.

Skal bidra til:

- At de samiske idrettsorganisasjonene kan utvikle et idrettstilbud både på bredde- og toppnivå.

5.5.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 5.5.1 Samletabell - tilskudd til samisk idrett - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
15200	Sámi Válaštallan Lihttu - Norga (SVL-N)	1 003	1 033	1 033	1 065	32	3,1 %
15201	Sámi spábbačiekčanlihttu (SSL)-Samisk fotballforbund	a)	487	502	502	0	-100,0 %
15202	Sámi Válaštallan Lihttu (SVL-N)-Arctic Winter Games	150	1 000	1 000	155	-845	-84,5 %
15203	Sámi Heargevuoddjin-lihttu/Saami Reendeer-Race Federation	207	213	213	220	7	3,3 %
Sum		1 847	2 748	2 748	1 440	-1 308	-47,6 %

a) Samisk fotballforbund kan søke tilskudd under kapittel 5.3.1.2 Arenaer for kunst- og kulturformidling.

5.5.2 Samisk idrett

Tiltak 1: Samisk idrett – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Idrettsorganisasjoner og forbund som fremkommer i tabell 5.5.1.
-

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Den samiske befolkningen.

Skal bidra til:

- Arenaer for fysisk aktivitet som bidrar til samhørighet mellom samiske barn og unge, og som er identitetsskapende.

Budsjett:

- Kr 1 440 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for samisk idrett.

5.6 Medier

Mål:

- Et mangfold av samiske medier som synliggjør samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Delmål:

- Bygge opp og utvikle samiske medier som bidrar til samfunnsengasjement.

Strategier:

- Gjennom dialog med lokale, regionale og sentrale myndigheter og andre aktører styrke rammevilkårene for samisk medieutvikling.
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til å opprettholde og videreutvikle samiske medier.
- Bidra til en styrking av det samiske medietilbudet for alle samiske språkgrupper.

Skal bidra til:

- Arenaer der samisk språk, kultur og samfunnsliv har en uavhengig stemme, og som er identitetsskapende.

5.6.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 5.6.1 Samletabell - samisk medietilbud - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
17000	Gába - Samisk kvinneforum	574	591	591	0	-591	-100,0 %
17001	Nuorttanaste	810	984	984	1 015	31	3,2 %
17002	Ungdomsblad Š	1 310	1 349	1 349	1 391	42	3,1 %
17003	Sámis	309	318	318	328	10	3,1 %
17004	Daerpiis Dierie/sorsamisk kirkeblad	103	106	106	109	3	2,8 %
17005	Bárjas	0	100	100	103	3	3,0 %
15600	Julev Film AS	0	300	300	600	300	100,0 %
Sum		3 106	3 748	3 748	3 546	-202	-5,4 %

5.6.2 Samisk medietilbud

Tiltak 1: Samisk medietilbud – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Samiske publikasjoner og medier som fremkommer i tabell 5.6.1.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Lesere av samiske publikasjoner.
- Barn og ungdom.

Skal bidra til:

- Et mangfold av samiske publikasjoner som skriftlig arena for alle tre samiske skriftspråk.
- Synliggjøring av samisk språk.

Budsjett:

- Kr 3 546 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for samisk medietilbud.

6 Bibliotek

6.1 Hovedmål

- Et godt samisk bibliotektilbud.

Sametingets hovedmål for samisk bibliotekjeneste er at hele den samiske befolkningen skal få et tilfredsstillende bibliotektilbud.

De samiske bokbussene kompletterer bibliotekenes tjenester i områder med spredt samisk bosetting, og de er et viktig ledd i arbeidet med å gjøre bibliotekjenesten tilgjengelig for den samiske befolkningen og andre.

Sametingets mål med de samiske bokbussene er gode og lett tilgjengelige samiske bibliotekjenester til hele den samiske befolkningen og andre.

6.2 Økonomiske virkemidler til bibliotek

Tabell 6.2 Samletabell - Bibliotek

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse		RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Samiske bokbussar	a)	9 475	7 184	7 184	8 455	1 271	17,7 %
Sum			9 475	7 184	7 184	8 455	1 271	17,7 %

a) Under kolonnen for RR 2011 ligger også regnskapstall for investering av samisk bokbussar gjort i 2011 på kr 2 500 000.

6.3 Sametingets bibliotek

Mål:

- Sametingets bibliotek skal være et kompetansesenter for samisk litteratur og samisk bibliotekjeneste, og det skal være et forvaltningsbibliotek for Sametingets politikere og ansatte.

Delmål:

- Verdens største samling av samiskspråklig litteratur og litteratur om samiske forhold.
- Økt kunnskap hos andre bibliotek om samisk litteratur, musikk og film.
- Øke utlånet.
- Være et åpent og tilgjengelig bibliotek for Sametingets politikere og ansatte.

Strategier:

- Gjøre uregistrert materiale tilgjengelig.
- Bidra ytterligere til drift og opprettelse av bokbussar i samiske områder.
- Være en aktiv formidler av samisk litteratur slik at også utlånet øker.
- Være en god informasjonskilde for Sametingets politikere og ansatte.

Prioriteringer i 2013:

- Grunnleggende bibliotekarbeid.
- Følge opp bibliotekredegjørelsen.
- Delta på International Indigenous Librarians' Forum (IILF).
- Videre oppbygging av forvaltningsbiblioteket.
- Ha en god dialog og et godt samarbeid med andre institusjoner for å fremme det samiske bibliotektilbudet.

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til drift og opprettelse av bokbusser i samiske områder.
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til at bibliotek kan fremme og formidle samisk litteratur og kultur.

Skal bidra til:

- At uregistrert materiale blir tilgjengelig.
- Utlånet av samisk relatert materiale økes.
- Økt kompetanse hos bibliotekene om samisk litteratur, film og musikk.
- Økt kunnskap om samisk litteratur, film og musikk.

Sametingets bibliotek er en del av Sametingets administrasjon. Biblioteket er en seksjon i avdeling for kommunikasjon (GUL). Avdelingen har to seksjoner:

- Seksjon for kommunikasjon.
- Seksjon for bibliotek.

Lønn, reise og kompetanseheving for seksjon for bibliotek inngår i kapittel 18 Driftsutgifter administrativt nivå.

Seksjon for bibliotek disponerte 4 årsverk pr. 1.10.2012.

6.4 Samiske bibliotek tjenester

Tabell 6.4.1 Samletabell - Samiske bokbusser - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
15400	Karasjok	574	591	591	609	18	3,0 %
15401	Porsanger	574	591	591	609	18	3,0 %
15402	Kautokeino	258	266	266	274	8	3,0 %
15403	Tana/Nesseby	1 582	1 629	1 629	1 679	50	3,1 %
15404	Kåfjord	731	753	753	776	23	3,1 %
15405	Lulesamisk	1 362	1 403	1 403	1 446	43	3,1 %
15406	Sorsamisk	1 594	1 642	1 642	1 693	51	3,1 %
15407	Sør-Troms	300	309	309	569	260	84,1 %
15408	Sør-Trøndelag	0	0	0	800	800	-
Sum		6 975	7 184	7 184	8 455	1 271	17,7 %

6.4.1 Samisk bokbusser

Tiltak 1: Samiske bokbusser – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Kommuner og fylkeskommuner som eier og driver de samiske bokbussene, jf. tabell 6.4.1.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Befolkningen i virkeområdet for bokbussene.

Skal bidra til:

- Gode og lett tilgjengelige samiske bibliotek tjenester til hele den samiske befolkningen og andre.

Budsjett:

- Kr 8 455 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for samiske bokbusser.

6.5 Tilskudd til prosjekter for å fremme og formidle samisk litteratur

Tiltak 1: Søkerbasert tilskudd til prosjekter for å fremme og formidle samisk litteratur.

Tilskuddet er en del av 5.4.3 Kulturtiltak på side 42.

7 Kunnskap

7.1 Hovedmål

- Den samiske befolkningen har kunnskap, kompetanse og ferdigheter som kreves for å delta aktivt i det samiske, nasjonale og internasjonale samfunnet, og for å verne om og utvikle samiske samfunn.

Kompetanse- måttu- er samfunnets primære ressurs. Satsning på barnehage, grunnopplæring, høyere utdanning og forskning er derfor avgjørende for at det samiske samfunnet skal utvikles i tråd med det samiske folks egne verdier, visjoner, prioriteringer og premisser.

Barnehagen og skolen er viktige samfunnsinstitusjoner. De er forankret i fortiden og skal ruste oss for fremtiden. Her overføres kunnskap, kultur og verdier fra et slektsledd til det neste. Det innebærer at vi samer selv legger premissene for opplæringens innhold, metode og utvikling av læremateriell.

Det samiske samfunnet står overfor store utfordringer knyttet til kapasitet og kompetanse i samisk språk og samisk kultur innenfor de fleste samfunnsområder. I forbindelse med nordområdepolitikken og det økte fokuset og presset på områdene i nord, ser Sametinget nødvendigheten av at urfolkene i nord settes i sentrum innen kompetanseutvikling og forskning.

Tradisjonell kunnskap/árbediehtu er en viktig del av samisk kultur og identitet. Árbiediehtu knytter seg blant annet til ulike bruksmåter og til forvaltningen av naturressursene. Denne erfaringsbaserte kunnskapen overleveres fra eldre til yngre generasjoner gjennom muntlige forklaringer og praktisk øvelse. I dagens samfunn er det av stor betydning å dokumentere og bevare samisk tradisjonell kunnskap for kommende generasjoner. Målet er at árbiediehtu blir en naturlig del av opplæringen i barnehage, grunnopplæring og høyere utdanning. Å nyttiggjøre seg av samisk tradisjonskunnskap for å bygge et moderne samfunn, fordrer at denne kunnskapen blir en del av forskning og høyere utdanning av i dag. Tradisjonskunnskapen vil dermed også være et viktig bidrag for verdiskaping og nye arbeidsplasser i samiske områder.

7.1.1 Barnehage

Barnehagepolitikken i Sametinget er å skape gode oppvekstvilkår gjennom samisk barnehagetilbud til alle som måtte ønske det. Barnehagenes kvalitet, innhold og verdigrunnlag er sentrale i videreutviklingen av en helhetlig samisk utdanningspolitikk.

Sametinget vil fremme en politikk som vil styrke barnehagenes viktige rolle i samiske barns oppvekst. Barnehagetilbudet som gis til barn har store variasjoner. Det kan være tilbud til barn i barnehager med hovedvekt på samisk språk eller norskspråklige barn som får samisktilbud i norske barnehager. Barnehagene har betydning for barns utvikling med tanke på språk- og kulturlæring og identitetsutvikling. Sametinget vil bidra til at samisk barnehagetilbud er av høy kvalitet og at det er tilstrekkelig mange barnehageplasser.

7.1.2 Grunnopplæring

Skolen er en av våre viktigste samfunnsinstitusjoner. Skolen og læreren overfører kunnskap, kultur og verdier fra et slektsledd til det neste. Et overordnet mål for Sametinget er at den samiske eleven har et likeverdig utdanningstilbud. Det innebærer at den samiske skolen og lærebedriften skal legge til rette for at elevene/lærlingene får en kvalitetsmessig god opplæring med basis i samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Det fremste vilkåret er at opplæring er i og på samisk for samiske barn og unge. Dette innebærer at vi må ha tilgjengelig fag- og lærerressurser og samiske læremidler. Dernest er det viktig at den samiske

skolens innhold er i tråd med de tradisjonene, verdiene samt kultur- og historiekunnskapen som det samiske samfunnet har.

7.1.3 Høyere utdanning og forskning

Det samiske samfunnet står fremfor store utfordringer for å skaffe nok samiskspråklige ansatte innenfor de fleste sektorer. Det gjelder både innenfor offentlig forvaltning og innenfor det private næringsliv. Sametinget ser at det å samarbeide om rekrutteringstiltak til samisk høyere utdanning vil bli enda viktigere i tiden framover.

I forbindelse med nordområdepolitikken og den satsningen som vil komme, ser Sametinget at det vil fordre endringer innenfor noen av de eksisterende studietilbud, og at det muligens vil oppstå helt nye studietilbud. Sametingets oppgave i dette arbeidet blir å legge en strategi for å møte vårt samfunns kompetanse- og forskningsmessige utfordringer etter hvert som fokus og trykk på nordområdene øker. Utfordringen for Sametinget er å være i forkant i forbindelse med tiltak som planlegges av regionale og statlige myndigheter. Det vil være avgjørende å komme i dialog med statlige myndigheter tidlig, slik at Sametinget skal kunne påvirke utviklingen innenfor dette feltet. På bakgrunn av dette er det behov for å utvikle en helhetlig politikk innenfor samisk forskning og høyere utdanning. En sametingsmelding på området forventes ferdigstilt i løpet av 2013.

Det å nyttiggjøre seg av tradisjonskunnskapen for å bygge moderne næringsliv i samiske områder vil være et viktig bidrag for verdiskaping og nye arbeidsplasser. Her vil det også være viktig med forskningens bidrag til utvikling.

Nyere forskning viser at samer i Norge opplever diskriminering. En forutsetning for at antidiskrimineringsarbeidet skal lykkes, er at den generelle kompetansen om samer og samiske samfunnsforhold i befolkningen økes betraktelig. Sametinget vil derfor arbeide for at høyere utdanning og forskning generelt ivaretar det samiske perspektivet. I tillegg vil kunnskap i samiske språk for mange flere enn i dag kunne virke forebyggende med hensyn til diskriminering og rasisme.

7.2 Økonomiske virkemidler til kunnskap

Tabell 7.2 Samletabell - kunnskap

							(i 1000 kr)
Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Barnehage	8 849	9 905	9 905	9 905	0	0,0 %
	Grunnoplæring	25 716	25 525	25 525	27 525	2 000	7,8 %
	Høyere utdanning og forskning	3 237	3 650	3 650	3 650	0	0,0 %
	Tradisjonell kunnskap	1 537	2 450	2 450	2 000	-450	-18,4 %
Sum		39 339	41 530	41 530	43 080	1 550	3,7 %

Avdeling for oppvekst og utdanning

Lønn, reise og kompetanseheving for avdeling for oppvekst og utdanning inngår i kapittel 18 Driftsutgifter administrativt nivå.

Avdelingen har tre seksjoner:

- Seksjon for barnehage.
- Seksjon for grunnoplæring.
- Seksjon for høyere utdanning og forskning.

Alle seksjonene er politisk sekretariat for sametingsrådet og har ansvaret for å iverksette strategiene innenfor fagområdet kunnskap.

Seksjonene har også forvaltningsansvar innenfor disse fagområdene:

- Forvaltningen av tilskudd til barnehager.
- Forvaltningen av tilskudd til læremidler til barnehager.
- Informasjon og faglig veiledning til barnehageansatte, barnehager og foreldre, kommuner/barnehageeiere.

Seksjon for barnehage disponerte 4 årsverk pr. 1.10.2012.

Seksjon for grunnsopplæring har forvaltningsansvar innenfor disse områdene:

- Forvaltning av tilskudd til læremidler til grunnsopplæringen.
- Forvaltning av stipend til elever i videregående skole og voksenopplæring på grunnsopplæringsnivå.

Gjennom seksjon for grunnsopplæring gir Sametinget forskrifter om læreplaner i grunnsopplæringen i henhold til opplæringslova.

Seksjon for grunnsopplæring disponerte 8 årsverk pr. 1.10.2012.

Seksjon for høyere utdanning og forskning har forvaltningsansvar innenfor:

- Forvaltning av stipend til høyere utdanning, unntatt innenfor helse og sosial

Seksjon for høyere utdanning og forskning disponerte 4 årsverk pr. 1.10.2012.

7.3 Barnehage

Mål:

- Bevare og utvikle et samisk innhold i barnehager med samisktilbud.
- Styrke språkutvikling.
- Sikre stabil og kontinuerlig styrking av samisk språk og kultur i overgangen mellom barnehage og skole.

Delmål:

- Flere samisktalende ansatte i barnehagene.
- Ta i bruk språkbudmodeller.
- Utvikle flere læremidler og pedagogisk materiell i barnehagen.

Strategier:

- Arbeide for at barnehageeiere har kunnskap og kompetanse for å legge til rette for utvikling av samisk språk og kultur.
- Tildele tilskudd til barnehager med samisk barnehagetilbud.
- Bidra til rekruttering av førskolelærere og andre ansatte.

Skal bidra til:

- God kvalitet i barnehager.
- Flere førskolelærere og andre ansatte i barnehagene.
- At det utvikles flere læremidler og pedagogisk materiell for barnehagene.

7.3.1 Økonomiske virkemidler til barnehage

Tabell 7.3.1 Samletabell - samisk barnehagetilbud - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
21200	Samisk barnehagetilbud	8 849	9 905	9 905	9 905	0	0,0 %
Sum		8 849	9 905	9 905	9 905	0	0,0 %

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

7.3.2 Samisk barnehagetilbud

Tiltak 1: Samisk barnehagetilbud – søkerbasert tilskudd.

A) Samiske barnehager

Prioritering 2013:

- Barnehager som har vedtektsfestet at barnehagedriften bygger på samisk språk og kultur.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Samiske barnehager.

Målgruppe for samisk barnehagetilbud:

- Barn i samiske barnehager.

Skal bidra til:

- Samiske barn har et barnehagetilbud som bygger på samisk språk og kultur, hvor samiske barn tilegner, bevarer og utvikler sitt samiske språk og sin samiske kultur.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 1. februar 2013. Søknader sendt etter denne realitetsbehandles ikke.

B) Barnehager med samisk avdeling:

Prioritering 2013:

- Barnehager som har vedtektsfestet at driften på samisk avdeling bygger på samisk språk og kultur.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Norske barnehager med samisk avdeling.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Barn i samisk avdeling.

Skal bidra til:

- Samiske barn har et barnehagetilbud som bygger på samisk språk og kultur
- Samiske barn tilegner, bevarer og utvikler sitt samiske språk og sin samiske kultur i barnehagen.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 1. februar 2013. Søknader sendt etter denne realitetsbehandles ikke.

C) Barnehager med tilbud om samisk språkopplæring:

Prioritering i 2013:

- Barnehager med tilbud om samisk språkopplæring.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Barnehager med samiske barn.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samiske barn i barnehager.

Skal bidra til:

- Samiske barn som får samisk språkopplæring tilegner og utvikler sitt samiske språk i barnehagen.

Søknadsfrist:

- Åpen søknadsfrist fram til 15. september 2013. Søknader sendt etter denne realitetsbehandles ikke.

D) Prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager:

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Barnehager med samiske barn som mottar tilskudd til barnehager med samiske barn.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Barnehager med samiske barn.

Skal bidra til:

- Styrke og utvikle samiske barns samiske språk.

Prioriteringer i 2013:

- Modellbygging innenfor samisk språkopplæring med fokus på språkreir eller språkbud.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 1. april 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

E) Samiske leker og pedagogisk materiell til barnehager:

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Barnehager.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Barn i barnehager.

Skal bidra til:

- Flere samiske leker tilpasset bruk i samiske barnehager.

Prioriteringer i 2013:

- Snakkepakke på samisk, slede, rein og reingjerde, komse, tøydukker med påsydde kofter fra ulike steder, gyngedyr og lekeapparater med lyd.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 1. april 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 9 905 000.

For øvrig gjelder regelverket for samisk barnehagetilbud.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

7.3.3 Rekruttering av samisktalende ansatte

Mål:

- Flere samisktalende ansatte i barnehagene.

Delmål:

- Bidra til rekruttering av førskolelærere og andre ansatte.
- Bidra til at dagens ansatte blir værende i barnehagene.
- Bidra til økt andel av menn i barnehagene.

Strategier:

- Stipend til studenter ved høyskoler og universiteter.

Skal bidra til:

- Flere samisktalende førskolelærere og andre ansatte.

7.3.3.1 Stipend for høyere utdanning

Tiltak 1: Stipend for førskolelærerstudenter og for førskolelærere som tar videreutdanning.

Tilskuddet er en del av 7.5.4.3 Stipend for høyere utdanning på side 66.

7.4 Grunnopplæring

7.4.1 Økonomiske virkemidler til grunnopplæring

Tabell 7.4.1 Samletabell - Grunnopplæring

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Den samiske skolens innhold og verdigrunnlag	2 756	3 300	3 300	2 900	-400	-12,1 %
	Læringsressurser	22 960	22 225	22 225	24 625	2 400	10,8 %
Sum		25 716	25 525	25 525	27 525	2 000	7,8 %

7.4.2 Den samiske skolens innhold og verdigrunnlag

Mål:

- Den samiske eleven skal få en opplæring som er forankret i samiske verdier og som gjenspeiler et innhold som tar utgangspunkt i samisk samfunn, kultur og språk.

Delmål:

- Samiske barn og unge har en sterk samisk identitet og tilknytning til samisk språk, kultur og samfunnsliv.
- Den samiske befolkningen har reell rett til kvalitativ god opplæring i og på samisk.
- Den nasjonale politikken innenfor grunnpplæring, ivaretar det samiske perspektivet.

Strategier:

- Sametinget skal bidra til at det samiske innholdet i skolen defineres og konkretiseres av den enkelte skoleeier/skoler.
- Bidra til forsøks- og utviklingsarbeid for overføring av tradisjonell kunnskap mellom generasjonene i forhold til "birgen".
- Bidra til forsøks- og utviklingsarbeid innen språkopplæring.
- Støtte opp om samarbeidet skole-hjem, skole-lokalsamfunn og skole-skole.
- Medvirke til at den nasjonale politikken innenfor grunnpplæring, ivaretar det samiske perspektivet.
- Øke antall elever i videregående skole som velger samisk som førstespråk spesielt og opplæring i samisk språk generelt.
- Arbeide mot regionale og statlige myndigheter for å få etablert fagskole for samiske fag/næringer.
- Gjennom dialog med sentrale, regionale og lokale myndigheter og andre aktuelle aktører sikre gode rammevilkår for samisk barnehage, grunnpplæring, voksenopplæring, høyere utdanning og forskning.
- Medvirke til at styringsdokumentene ivaretar det samiske perspektivet i opplæringen.
- Informasjon og veiledning om samisk opplæring innenfor grunnpplæring.
- Bidra til gode økonomiske rammevilkår for skoleeiere, for å sikre god kvalitativ opplæring i og på samisk.
- Legge til rette for overføring av tradisjonell kunnskap mellom generasjonene.
- Jobbe for at tilsynet omfatter samisk opplæring og opplæringssituasjon for samiske barn og unge.
- Medvirke til tilbud om tradisjonell kunnskap i grunnskolen.
- Bidra til økning av den formelle kompetansen i den samiske befolkningen.
- Bidra til å styrke Senter for samisk i opplæringen.
- Oppfølging av samisk opplæring i forhold til samiske utdanningsbehov.

Skal bidra til:

- At alle samiske barn og unge får et skoletilbud som er forankret i samiske verdier.
- At alle samiske barn og unge får tilbud om opplæring i og på samisk uavhengig av hvor i landet de bor.

7.4.2.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 7.4.2.1 Samletabell - Den samiske skolens innhold og verdigrunnlag (i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen	0	500	500	500	0	0,0 %
	Samisk skolenettverk a)	317	400	400	0	-400	-100,0 %
	Stipend for elever med samisk i fagkretsen i vgs.	2 439	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %
Sum		2 756	3 300	3 300	2 900	-400	-12,1 %

a) Midlene er flyttet til 17.1.1 Konferanser i regi av Sametinget. Tidligere het denne posten kvalitetsutvikling i samiske barnehager og nettverkssamling samiske grendeskoler.

Tabell 7.4.2.1.1 Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen- søkerbasert tilskudd (i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
21130	Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen	0	500	500	500	0	0,0 %
Sum		0	500	500	500	0	0,0 %

Tabell 7.4.2.1.2 Stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole (i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
21100	Stipend for elever med samisk i fagkretsen i vgs.	2 439	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %
Sum		2 439	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

7.4.2.2 Kartlegging av samisk spesialpedagogiske tilbud og behov

Tiltak 1: Kartlegging av samisk spesialpedagogiske tilbud og behov – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Kartlegge det spesialpedagogiske tilbudet for samiske barn og unge.
- Lage oversikt over hvilke henvisninger som dominerer i de ulike fagmiljøene, herunder hvilke type behov som fins, hvilke utfordringer skolene og kompetansesentrene har, samt hvilke tilbud barn og unge får i barnehage og skole.

Skal bidra til:

- Spesialpedagogisk hjelp til samiske barn og unge så tidlig som mulig.
- At samiske barn og unge skal ha et godt kvalitativt tilrettelagt opplæringstilbud og et godt læringsmiljø i og på samisk.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

7.4.2.3 Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen

Tiltak 2: Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen – søkerbasert tilskudd.

Prioriteringer 2013:

- Prosjekter i grunnskolen som har som mål å bevare, utvikle og videreføre samiske naturtermer og kunnskap om tradisjonell samisk naturbruk.
- Prosjekter i grunnskolen som fokuserer på opplæring i og bevaring av samisk språk og tradisjonell kunnskap i forhold til ”birgen”.
- Meahcástallanprosjekter.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Skoleeiere.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Den samiske skolen og elever med opplæring i samisk.

Skal bidra til:

- At overføring av tradisjonell kunnskap skjer på grunnskolenivået.
- At tradisjonell kunnskap blir anerkjent som valgfag på permanent basis på grunnskolenivået.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist 1. mai 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 500 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for prosjekter om tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen.

7.4.2.4 Innhold i opplæringen

Tiltak 3: Innhold i opplæringen – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Revisjon av det samiske læreplanverket – Kunnskapsløftet Samisk.
- Jobbe for gode rammer for, og innhold i opplæringen.
- Etablere et valgfagstilbud om tradisjonell kunnskap.
- Gjennomgang og evaluering av opplæringstilbud for reindrift på videregående nivå.

Skal bidra til:

- At alle samiske barn og unge får et skoletilbud som er forankret i samiske verdier
- At alle samiske barn og unge får tilbud om opplæring i og på samisk uavhengig av hvor i landet de bor

Budsjett:

- Administrative kostnader.

7.4.2.5 Stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole

Tiltak 4: Stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole.

Prioriteringer 2013:

- Stipend til heltidselever i videregående skole som har samisk språk i fagkretsen.

Stipendmottaker og målgruppe for stipendordningen:

- Heltidselever i videregående skole som har samisk språk i fagkretsen.

Skal bidra til:

- Å øke antall elever i videregående skole som velger samisk som førstespråk og opplæring i samisk språk.

Søknadsfrist:

- 1. februar 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 2 400 000.

For øvrig gjelder regelverket for stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

7.4.3 Læringsressurser

Mål:

- Barnehagebarn og samiske elever skal ha tilgang til kvalitetsmessige gode samiske læringsressurser i henhold til rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og i henhold til gjeldende læreplanverk for grunnsopplæringen.

Delmål:

- Læringsressurser og pedagogisk materiell for barnehager og grunnsopplæringen skal bidra til at samisk språk og kultur styrkes.
- Samiske læremidler etter rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og gjeldende læreplanverk.
- Spesialpedagogisk forskning ivaretar, dokumenterer og formidler det samiske perspektivet
- Synliggjøre forskningsbasert kunnskap innenfor det spesialpedagogiske feltet, som kommer barn, unge og de ulike kompetansesentrene til gode.

Strategier:

- Utarbeide tiltaksplan for utvikling av samiske læringsressurser med årlige prioriteringer.
- Utarbeide og kontinuerlig oppdatere matrise over igangsatte og ferdigstilte læringsressurser.
- Kontinuerlig registrere og utarbeide oppdatert informasjon om ferdigstilte læringsressurser.
- Utvikle samiske læringsressurser til barnehagen og grunnsopplæringen.
- Kartlegge og dokumentere behov for særskilt tilrettelagte læringsressurser i barnehage og grunnsopplæringen.
- Oppfølging av rapporten «Tiltak for å effektivisere utvikling og produksjon av samiske læremidler».
- Behandling av læremiddelsøknader og oppfølging av prosjekter.
- Læremiddelsentral – registrering av ferdigstilte læringsressurser, informasjon og veiledning om og utlån av læringsressurser.

- Forvaltning av innkjøpsordningen.
- Læremiddelportalen Ovttas.

Skal bidra til:

- Økt antall læringsressurser og pedagogisk materiell for barnehager og grunnsopplæringen.
- Tilgjengelige samiske læringsressurser.
- God tilgang til særskilt tilrettelagte samiske læremidler i barnehage, grunnsopplæring og i voksenopplæring.
- God og effektiv utvikling av samiske læremidler og pedagogisk materiell.

7.4.3.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 7.4.3.1 Samletabell - læringsressurser

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Sorsamisk læremiddel- og terminologiutvikling	0	0	0	1 000	1 000	-
	Utvikling av læringsressurser	16 183	14 725	14 725	17 625	2 900	19,7 %
	Læringsressurser - prosjekter i egen regi	6 777	7 500	7 500	6 000	-1 500	-20,0 %
Sum		22 960	22 225	22 225	24 625	3 900	17,5 %

Tabell 7.4.3.1.1 Sorsamisk læremiddel- og terminologiutvikling - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Sámi allaskuvla	0	0	0	1 000	1 000	-
Sum		0	0	0	1 000	1 000	-

Tabell 7.4.3.1.2 Utvikling av læringsressurser - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
21000	Utvikling av læringsressurser	a) 16 183	14 725	14 725	17 625	2 900	19,7 %
Sum		16 183	14 725	14 725	17 625	2 900	19,7 %

a) Kr 1 400 000 er overført fra oppfølging av Regjeringens handlingsplan for samiske språk og kr 1 500 000 overført fra samisk læremiddelportal.

For 2013 er følgende poster slått sammen: ordinære læremidler til grunnsopplæringen, særskilte tilrettelagte læremidler og læremidler til barnehager.

Tabell 7.4.3.1.3 Læringsressurser - prosjekter i egen regi

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
21030	Oversetting og tilpasning av læreverk	4 000	4 000	4 000	4 000	0	0,0 %
22000	Samisk læremiddelportal – Ovttas- Aktan- Aktesne	a) 2 777	3 500	3 500	2 000	-1 500	-42,9 %
Sum		6 777	7 500	7 500	6 000	-1 500	-20,0 %

a) Kr 1 500 000 er overført til utvikling læringsressurser.

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

7.4.3.2 Utvikling av læringsressurser

Tiltak 1: Sorsamisk læremiddel- og terminologiutvikling – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Sámi allaskuvla.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Befolkningen i det sørsamiske området.

Skal bidra til:

- At det sørsamiske kompetansemiljøet ivaretas og sikres rammevilkår for fremtidig drift og utvikling.

Budsjett:

- Kr 1 000 000

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for sørsamisk læremiddel- og terminologiutvikling.

Tiltak 2: Utvikling av læringsressurser – søkerbasert tilskudd.

Prioriteringer i 2013:

- Nyopptrykk, fornying og revidering av eksisterende læringsressurser for barnehager
- Læringsressurser som dekker følgende fagområde i rammeplan for barnehager:
 - Natur, miljø og teknikk.
- Nordsamisk som førstespråk: heldekkende læreverk for 5. - 7. årstrinn.
- Lulesamisk som førstespråk: utvikle, eventuelt oversette og tilpasse, læringsressurser for videregående opplæring.
- Sørsamisk som førstespråk: temahefter innen språklære, eventuelt grunnbok for ungdomstrinnet og for videregående opplæring.
- Samfunnsfag: heldekkende læreverk for 1. - 4. årstrinn.
- Digitalt læremiddel på nord-, lule- og sørsamisk som omfatter minst tre fag og er etter samisk læreplanverk.
- Nyopptrykk, fornying og revidering av eksisterende læringsressurser (for grunnopplæring).
- Særskilt tilrettelagte læringsressurser basert på innrapporterte, individuelle behov.
- Særskilt tilrettelagte læringsressurser innen områdene syns-, hørsels-, matematikk- og lese-/skrivevansker og språk, kommunikasjon og sammensatte lærevansker.
- Kartleggings- og veiledningsmateriell, spesielt i tilknytning til autismefeltet.

Mottakere for tilskuddsordningen:

- Foretak.
- Offentlige og private institusjoner.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Barn som bruker samisk språk i barnehage og ansatte i barnehager.
- Elever i grunnopplæringen.

Skal bidra til:

- At barn i barnehager med samisk barnehagetilbud har tilgang til kvalitativt gode læremidler.

- At elever har tilgang til kvalitetsmessige gode samiske læremidler i alle fag i grunnopplæringen.
- At barn og unge med særskilte behov har et kvalitativt og likeverdig skoletilbud med grunnlag i sitt eget språk, sin kultur og leveste.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 15. februar 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 17 625 000.

For øvrig gjelder regelverket for utvikling av læringsressurser.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

7.4.3.3 Oversetting og tilpassing av læreverk

Tiltak 3: Oversetting og tilpassing av læreverk – offentlig anskaffelse.

I sak 21/08 Sametingets strategiske plan for læremiddelutvikling 2009-2012 er mål og strategier for utvikling av læremidler fastsatt.

Oversetting av læreverk i matematikk for grunnskolen på lule- og sørsamisk. I tillegg til tidligere avsetning avsettes det midler i 2013 til oppdraget. Midlene skal også dekke terminologiarbeid.

Prioriteringer i 2013:

- Oversette matematikkverket for 5. - 7. årstrinn på lule- og sørsamisk.

Skal bidra til:

- Tilgang til samiske læremidler i matematikk.

Budsjett:

- Kr 4 000 000.

7.4.3.4 Samisk læremiddelportal – Ovttas- Aktan- Aktesne

Tiltak 4: Samisk læremiddelportal – Ovttas- Aktan- Aktesne - prosjekt i egen regi.

Prosjektet er en oppfølging av Sametingets strategiske plan for læremiddelutvikling 2009-2012.

Prosjektet tar høyde for å utvikle nettbaserte tjenester for samiske læringsressurser og skal tilby tre basistjenester:

- Nettportal for informasjon om samiske læremidler.
- Publiseringstøytøy for digitale læremidler.
- En samisk delingsarena.

Sametinget, i samarbeid med Senter for IKT i utdanningen, er i gang med alle 3 fasene i prosjektet. Prosjektet er forsinket på grunn av flere årsaker. Prosessen med å sikre prosjektet permanent drift er i gang, og vi ser at det er behov for mer tid for å få til en god overlevering av læremiddeltjenesten til institusjonen som skal ta over driften. Det er samtidig svært viktig å opprettholde aktivitet i prosjektet. Dette for å kunne tilby den tjenesten som Ovttas-Aktan-Aktesne skal tilby i henhold til prosjektplanen. Driften av portalen skal sikres for 2013, og gjøres om til permanent ordning fra og med 2013. Sametinget arbeider mot departementet for å sikre forutsigbar finansiering av Ovttas.

Skal bidra til:

- Nettbaserte tjenester for samiske læringsressurser.

Budsjett:

- Kr 2 000 000.

7.4.4 De lovmessige og strukturelle rammer for opplæring

Mål:

- Den samiske elevens og foresattes rettigheter og plikter skal være hjemlet i lov og forskrift for å sikre likeverdig rett til kvalitetsmessig opplæring som er tilpasset og tilrettelagt for samiske elever.

Delmål:

- Å styrke og utvikle det samiske samfunnet.

Strategier:

- Gjennom dialog med aktuelle aktører sikre gode rammevilkår for samisk barnehage, grunnopplæring.
- Konsultasjoner.
- Dialog og et aktivt og målrettet arbeid mot statlige, regionale og kommunale myndigheter.
- Være en aktiv part i forhold til samarbeidsavtalene med fylkeskommunen.

Prioriteringer i 2013:

- Etablere faste møteplasser med fylkesmenn/KS/fylkeskommuner for å drøfte felles utfordringer i når det gjelder behovene i det samiske samfunnet innen utdanning.
- Arbeide for at kompetanseheving innen samisk kultur, historie og samfunnsliv blir en del av samarbeidsavtalene med fylkeskommunene.

Skal bidra til:

- At skoleeiere, elever og foresatte kjenner til sine rettigheter i forhold til opplæring, og at samiske elever får et kvalitetsmessig godt skoletilbud.

7.5 Høyere utdanning og forskning

Mål:

- Den samiske befolkningen har kunnskap, kompetanse og ferdigheter som kreves for å utvikle samiske samfunn.

Delmål:

- Flere samiske fagfolk innenfor ulike fagområder.
- All høyere utdanning og forskning ivaretar det samiske perspektivet.

Strategier:

- Gjennom dialog med sentrale, regionale og lokale myndigheter og andre aktuelle aktører sikre gode rammevilkår for samisk barnehage, grunnopplæring, høyere utdanning og forskning.
- Medvirke til at den nasjonale politikken innenfor barnehage, grunnopplæring, høyere utdanning og forskning ivaretar det samiske perspektivet.
- Bidra til økning av den formelle kompetansen i den samiske befolkningen.
- Bidra til at kunnskapsdimensjonen i nordområdepolitikken ivaretar det samiske perspektivet
- Utarbeide sametingsmelding om høyere utdanning og forskning.

Skal bidra til:

- Flere samiske studenter ved ulike profesjonsutdanninger.
- At flere forskrifter for høyere utdanning ivaretar det samiske perspektivet.
- At mer av forskningen ivaretar det samiske perspektivet.

7.5.1 Økonomiske virkemidler til høyere utdanning og forskning

Tabell 7.5.1 Samletabell - Høyere utdanning og forskning

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Høyere utdanning og forskning	3 237	3 650	3 650	3 650	0	0,0 %
Sum		3 237	3 650	3 650	3 650	0	0,0 %

7.5.2 Det samiske perspektivet

Mål:

- Den nasjonale politikken ivaretar det samiske perspektivet innen høyere utdanning og forskning.

Delmål:

- God dialog med departementer og forskningsrådet.

Strategier:

- Arbeide for at Sametinget får myndighet til å oppnevne representanter i alle relevante utvalg som skal utarbeide styringsdokumenter på nasjonalt nivå innen høyere utdanning og forskning, og ha dialog med representantene etter oppnevning.
- Arbeide for at Sametinget skal få en utvidet rolle i kunnskapsdimensjonen i Nordområdepolitikken.
- Arbeide for at de nasjonale retningslinjene og forskriften til nye rammeplaner innen ulike profesjonsutdanninger får et gjennomgående samisk perspektiv.

Skal bidra til:

- At alle nye styringsdokumenter innen høyere utdanning og forskning har et samisk perspektiv.
- At kunnskapsdimensjonen i Nordområdepolitikken ivaretar urfolksperspektivet.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

7.5.3 Samarbeid med samisk lærerutdanningsregion

Mål:

- Samisk lærerutdanningsregion tilbyr studier som imøtekommer behovene i det samiske samfunnet.

Delmål:

- Flere studenter som får kompetanse innen samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Strategier:

- Være aktiv deltaker i samarbeidsmøtene med region 7.

- Bidra til at samisk lærerutdanningsinstitusjon koordinerer og tilbyr kurs og studietilbud innenfor alle tre samiske språk og at det legges til rette for studier innenfor kulturkunnskap/ historie og samfunnsliv.

Skal bidra til:

- Kunnskap for å styrke og utvikle det samiske samfunnet.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

7.5.4 Rekruttering av samisk ungdom og voksne til høyere utdanning

Prioriteringer for 2013:

- Bidra i oppfølgingen av nasjonal rekrutteringsstrategi for samisk høyere utdanning, 2011 – 2014.
- Gjennom dialog og samarbeid med Kunnskapsdepartementet og institusjoner for høyere utdanning bidra til flere studieplasser med opptakskvote for samiske studenter.

Skal bidra til:

- Økt antall studenter ved Sámi allaskuvla skoleåret 2013/2014.
- Flere samiske studenter ved ulike profesjonsutdanninger.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

7.5.4.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 7.5.4.1 Samletabell - Høyere utdanning og forskning

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR					+/- 13-Rev 12	Avvik i %
		2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013			
	Kvalifiserings- og rekrutteringsprogram	800	800	800	800	0	0,0 %	
	Stipend for høyere utdanning	2 437	2 850	2 850	2 850	0	0,0 %	
Sum		3 237	3 650	3 650	3 650	0	0,0 %	

Tabell 7.5.4.1.1 Kvalifiserings- og rekrutteringsprogram - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse		RR					+/- 13-Rev 12	Avvik i %
			2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013			
21000	Sámi allaskuvla	a)	800	800	800	800	0	0,0 %	
Sum			800	800	800	800	0	0,0 %	

a) For 2013 brukes kr 800 000 av avsetning samefolkets fond. Tidligere het denne posten voksenopplæringsprogram.

Tabell 7.5.4.1.2 Stipend til høyere utdanning

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse		RR					+/- 13-Rev 12	Avvik i %
			2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013			
21110	Stipend til høyere utdanning	a)	2 437	2 850	2 850	2 850	0	0,0 %	
Sum			2 437	2 850	2 850	2 850	0	0,0 %	

a) For 2013 brukes kr 500 000 av avsetning samefolkets fond.

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

7.5.4.2 Kvalifiserings- og rekrutteringsprogram

Tiltak 1: Kvalifiserings- og rekrutteringsprogram – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Sámi allaskuvla.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Voksne som tar opplæring i samisk.

Skal bidra til:

- Styrking og utvikling av samisk språk.

Budsjett:

- Kr 800 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for kvalifiserings- og rekrutteringsprogram.

7.5.4.3 Stipend for høyere utdanning

Tiltak 2: Stipend for høyere utdanning og revitalisering av samisk språk.

Ordningen hører til kapittel 7.3 Barnehage, 7.5 Høyere utdanning og forskning og 8.4 Kompetansehevning hos helse- og sosialfaglig personell.

Prioriteringer:

- Samisk barnehagelærerutdanning og annen barnehagelærerutdanning.
- Samisk språklige som tar kirkelig utdanning innenfor diakon, kateket, kantor og prest.
- Bachelor i reindrift.
- Samisk lærerutdanning og annen lærerutdanning.
- Høyere utdanning i sør-, lule- eller nordsamisk språk.
- Barnevern i et minoritetsperspektiv. Dette gjelder ikke grunnutdanninger som bachelor.
- Tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid. Dette gjelder ikke grunnutdanninger som bachelor.
- Psykososialt arbeid med barn og unge. Dette gjelder ikke grunnutdanninger som bachelor.

Stipendmottaker og målgruppe for stipendordningen:

- Studenter ved universiteter og høyskoler

Skal bidra til:

- Rekruttering av samisktalende fagfolk innen ulike fagområder.
- Revitalisering av samisk språk og motivering av voksne til å lære seg samisk.
- Motivere flere til å kvalifisere seg til å ta høyere utdanning i samisk.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist for studier vårsemesteret 2013 er 1. februar. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

- Søknadsfrist for studier høstsemester 2013 er 1. oktober. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 2 850 000. Midlene under de enkelte prioriteringene fordeles likt mellom semestrene.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for stipend for høyere utdanning.

7.5.5 Forskning og verdiskaping

Mål:

- Relevant forskning forefinnes som grunnlag for valg og politiske beslutninger i utviklingen av det samiske samfunnet.

Strategier:

- Bidra til at det settes større fokus på kunnskapsdimensjonen i nordområdepolitikken.
- Medvirke til at Sámi allaskuvla utvikles til et urfolksuniversitet.
- Opprette dialog med aktuelle urfolksorganisasjoner og institusjoner.
- Arbeide for at regjeringens forskningsmelding ivaretar det samiske perspektivet
- Arbeide for et formalisert samarbeid mellom Sametinget og Forskningsrådet.
- Arbeide for en utvidet representasjon av medlemmer oppnevnt av Sametinget i Forskningsrådets organer.
- Bidra til at samisk tradisjonell kunnskap får en naturlig posisjon i forskningen.
- Gjennom dialog med Kunnskapsdepartementet bidra til at det samiske perspektivet ivaretas innenfor forskningsfeltet.
- Følge opp arbeidet i de regionale forskningsfondene.

Skal bidra til:

- At det forefinnes relevant forskning som grunnlag for valg og beslutninger i utviklingen av det samiske samfunnet.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

7.6 Tradisjonell kunnskap

Mål:

- Dokumentasjon, bevaring, beskyttelse og lagring av árbediehtu som kunnskapsgrunnlag og videreføring innen opplæring og forskning.

Delmål:

- Flere dokumentasjonsprosjekter er gjennomført i sør-, lule- og nordsamisk område.
- Metode for tilgjengeliggjøring og videreføring av tradisjonell kunnskap som kunnskapsgrunnlag innen opplæring og forskning forefinnes.

Strategier:

- Dialog og samarbeid med Sámi allaskuvla om utviklingen av Árbediehtuguovddaš.
- Gjennomgang av avtale i forbindelse med arbeidet for budsjett 2014.

7.6.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 7.6.1. Samletabell - Tradisjonell kunnskap

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Kompetansesenter for samisk naturbruk	0	500	500	500	0	0,0 %
	Systematisk kartlegging av tradisjonell kunnskap	200	650	650	650	0	0,0 %
	Tradisjonell kunnskap	1337	1 300	1 300	850	-450	-34,6 %
Sum		1 537	2 450	2 450	2 000	-450	-18,4 %

Tabell 7.6.1.1 Kompetansesenter for samisk naturbruk - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
22300	Sámi allaskuvla	0	500	500	500	0	0,0 %
Sum		0	500	500	500	0	0,0 %

Tabell 7.6.1.2 Systematisk kartlegging av tradisjonell kunnskap - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
20100	Sámi allaskuvla	a)	200	650	650	0	0,0 %
Sum			200	650	650	0	0,0 %

a) For 2013 brukes kr 650 000 av avsetning samefolkets fond.

Tabell 7.6.1.3 Tradisjonell kunnskap - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %	
21300	Tradisjonell kunnskap	a)	1 337	1 300	1 300	850	-450	-34,6 %
Sum			1 337	1 300	1 300	850	-450	-34,6 %

a) For 2013 brukes kr 850 000 av avsetning samefolkets fond.

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

7.6.2 Kompetansesenter for samisk naturbruk

Tiltak 1: Kompetansesenter for samisk naturbruk – direkte tilskudd.

Prosjektet har sitt utgangspunkt i Sametingets oppfølging og konkretisering av resultatene fra Árbediehtu-prosjektet ved Sámi allaskuvla, og skal danne grunnlaget for oppfølging av tiltakspunktet i Regjeringens nordområdestrategi om videreføring av dette prosjektet gjennom institusjonalisering, utvikling og bevaring av tradisjonell kunnskap særlig knyttet til samisk naturbruk. Målet med prosjektet er å bidra til at samisk tradisjonell kunnskap knyttet til ulike former for samisk naturbruk legges til grunn og vektlegges i forvaltningen av naturressurser. Pilotprosjektet skal danne grunnlaget for etableringen av et Árbediehtu-senter.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Sámi allaskuvla.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Brukere av naturressurser i samiske områder.

Skal bidra til:

- Å skaffe til veie og benytte kunnskap om samisk naturbruk som en ressurs i forvaltning av naturressurser.
- En bedre forvaltning av naturressursene i samiske områder.

Budsjett:

- Kr 500 000

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for kompetansesenter for samisk naturbruk.

7.6.3 Systematisk kartlegging av tradisjonell kunnskap

Tiltak 2: Systematisk kartlegging av tradisjonell kunnskap – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Sámi allaskuvla.

Målgruppen for tilskuddsordningen:

- Institusjoner, organisasjoner og eventuelt enkeltpersoner som samarbeider med institusjoner og organisasjoner for dokumentering av tradisjonell kunnskap.

Skal bidra til:

- Utvikling av et metodisk grunnlag for systematisk kartlegging av tradisjonell kunnskap.

Budsjett:

- Kr 650 000.

For øvrig gjelder regelverket for systematisk kartlegging av tradisjonell kunnskap.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

7.6.4 Tradisjonell kunnskap

Tiltak 3: Tradisjonell kunnskap - søkerbasert tilskudd.

Tradisjonell kunnskap/árbediehtu er en viktig del av samisk kultur og identitet. Árbiediehtu knytter seg blant annet til ulike bruksmåter og til forvaltningen av naturressursene. Denne erfaringsbaserte kunnskapen overleveres fra eldre til yngre generasjoner, gjennom muntlige forklaringer og praktisk øvelse.

Prioriteringer i 2013:

- Prosjekter som bidrar til dokumentasjon og opprettholdelse av samisk folkemedisin.
- Prosjekter som dokumenterer kvinners bruk og videreføring av tradisjonell kunnskap.
- Prosjekter som dokumenterer og opprettholder bærekraftig naturforvaltning og naturbruk.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Offentlige og private institusjoner og organisasjoner.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Den samiske befolkningen i Norge og den øvrige befolkningen.

Skal bidra til:

- Dokumentasjon av tradisjonell samisk kunnskap.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 1. april. 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 850 000.

For øvrig gjelder regelverket for tradisjonell kunnskap

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

8 Helse og sosial

8.1 Hovedmål

- En likeverdig helse- og sosialtjeneste til det samiske folk, som tar utgangspunkt i samisk språk og kultur.

Sametingets helse- og sosialpolitikk bygger på en likeverdig helse- og sosialtjeneste til det samiske folk på lik linje med befolkningen for øvrig. Grunnlaget for å sikre målsettingen om en likeverdig tjeneste er kunnskap om og kompetanse i flerkulturell forståelse og samisk språk og kultur på alle nivåer.

8.2 Økonomiske virkemidler til helse og sosial

Tabell 8.2 Samletabell - helse og sosial

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	En likeverdig helse og sosialtjeneste	2 174	3 965	3 965	3 831	-134	-3,4 %
Sum		2 174	3 965	3 965	3 831	-134	-3,4 %

Seksjon for helse og sosial

Lønn, reise og kompetanseheving for seksjon for helse og sosial inngår i kapittel 18 Driftsutgifter administrativt nivå.

Seksjon for helse og sosial er en del av avdeling for næring, kultur og helse (EKD). Avdelingen har tre seksjoner:

- Seksjon for næring.
- Seksjon for kultur.
- Seksjon for helse og sosial.

Seksjon for helse og sosial er politisk sekretariat for sametingsrådet og har ansvaret for å iverksette strategiene innenfor fagområdet helse og sosial. Dette går fram av de administrative oppgavene i kapitlene ovenfor.

Seksjonen har også forvaltningsansvar innenfor fagområdet helse og sosial. Seksjon for helse og sosial har forvaltningsansvar innenfor disse områdene:

- Forvaltning av tilskudd til helse og sosialprosjekter.

Seksjon for helse og sosial disponerte 2 årsverk pr. 1.10.2012.

8.3 En likeverdig helse- og sosialtjeneste

Mål

- En styrket helse- og sosialtjeneste tilpasset det samiske folks rettigheter og behov.

Strategier

- Gjennom dialog og samarbeid med myndigheter og relevante aktører sikre Sametingets innflytelse på utforming og gjennomføring av helse- og sosialtjenester til det samiske folk.
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til å utvikle og tilrettelegge for en helse- og sosialtjeneste på alle nivå, som bygger på samisk språk- og kulturforståelse.

- Være premissleverandør for relevant forskning som frembringer forskningsresultater om det samiske samfunnets tilstand på helse-, sosial- og barnevernsfeltet.

Skal bidra til:

- At det samiske folket får helse- og sosialtjenester som er tilpasset deres behov og rettigheter.

8.3.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 8.3.1 Samletabell - en likeverdig helse- og sosialtjeneste

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Brukerrettede tilbud for eldre samer	500	515	515	531	16	3,1 %
	Helse- og sosialprosjekter	1 674	2 850	2 850	2 700	-150	-5,3 %
	Oppfølging av samhandlingsreformen	0	600	600	600	0	0,0 %
Sum		2 174	3 965	3 965	3 831	-134	-3,4 %

Tabell 8.3.1.1 Brukerrettede tilbud for eldre samer - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
25000	Várdobáiki BA	500	515	515	531	16	3,1 %
Sum		500	515	515	531	16	3,1 %

Tabell 8.3.1.2 Helse- og sosialprosjekter - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
26000	Helse- og sosialprosjekter	1 674	2 850	2 850	2 700	-150	-5,3 %
Sum		1 674	2 850	2 850	2 700	-150	-5,3 %

Tabell 8.3.1.3 Oppfølging av samhandlingsreformen - prosjekt egen regi

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
27000	Oppfølging av samhandlingsreformen	0	600	600	600	0	0,0 %
Sum		0	600	600	600	0	0,0 %

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

8.3.2 Brukerrettede tilbud for eldre samer

Tiltak 1: Brukerrettede tilbud for eldre samer – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Várdobáiki samisk senter.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samiske eldre og samiske språk- og kultursentre som ønsker å videreføre og videreutvikle etablerte forebyggende og frivillig tiltak for eldre samer som et supplement til offentlige tjenester.

Skal bidra til:

- Videreføre og videreutvikle etablerte forebyggende og frivillige tiltak for eldre samer som et supplement til offentlige helse- og sosialtjenester.
- Tilbud om veiledning og rådgivning og modeller for andre som ønsker å fremme frivillige tiltak for samiske eldre.

Budsjett:

- Kr 531 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for brukerrettede tilbud for eldre samer.

8.3.3 Helse- og sosialprosjekter

Tiltak 2: Helse- og sosialprosjekter – søkerbasert tilskudd.

Prioriteringer i 2013:

- Prosjekter som fremmer kunnskap om samisk språk og kultur i eksisterende helse- og sosialtilbud.
- Metodeutviklings- og tilpassingsprosjekter med fokus på styrking og utvikling av helse- og sosialtjenester som tar utgangspunkt i samisk språk og kultur.
- Prosjekter som har som mål å utvikle konkrete tiltak for permanent tilrettelegging.
- Prosjekter som utvikler gode redskaper for å måle og sikre kvalitet på helse- og sosialtilbud til den samiske befolkning.
- Prosjekter som har som mål å legge til rette for en språklig og kulturelt tilpasset rusomsorg.
- Utvikling av pasientrettet helse- og sosialfaglig litteratur som tar utgangspunkt i samisk språk og kultur. Ren oversetting av litteratur eller brosjyrer til samisk faller utenfor prioriteringene.
- Prosjekter innenfor helse og sosialfeltet som tar sikte på å øke samiske brukeres medvirkning og brukerstyring i helse og sosialtjenesten.
- Forprosjekter for å utvikle forskningsideer og prosjektskisser.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Organisasjoner og institusjoner.
- Enkeltpersoner formelt knyttet til forsknings- og utdanningsinstitusjoner.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samiske brukere med behov for helse- og sosialtjenester.

Skal bidra til:

- En bedre tilrettelagt helse- og sosialtjeneste for samiske brukere.

Søknadsfrist:

- 1. februar 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 2 700 000.

For øvrig gjelder regelverket for helse- og sosialprosjekter.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

8.3.4 Samhandlingsreformen

Tiltak 3: Oppfølging av samhandlingsreformen - prosjekt i egen regi.

Samhandlingsreformen stiller samiske pasienter overfor nye utfordringer i forhold til samisk språk og kultur. Sametingets kontakt med sentrale myndigheter, institusjoner og kommuner i denne prosessen er viktig for å sikre samiske pasienters rettigheter. Det avsettes derfor ressurser til oppfølging av Samhandlingsreformen for samiske pasienter.

Skal bidra til:

- At samiske pasienters rettigheter og behov ivaretas i oppfølging av samhandlingsreformen.

Budsjett:

- Kr 600 000.

8.4 Kompetanseheving hos helse- og sosialfaglig personell

Mål:

- Helse- og sosialfaglig personell på alle nivå har samisk språk- og kulturkompetanse.

Strategier:

- Bidra til rekruttering av helse- og sosialfaglig personell.
- Bidra til at dagens ansatte blir værende i helse- og sosialsektoren.

Skal bidra til:

- Flere samisktalende helse- og sosialfaglig personell.

8.4.1 Stipend for høyere utdanning

Tiltak 1: Stipend for helse- og sosialfaglig personell som tar videreutdanning utover profesjonsutdanning.

Tilskuddet er en del av 7.5.4.3 Stipend for høyere utdanning på side 66.

9 Arealer og miljø

9.1 Hovedmål

- Levedyktige samiske lokalsamfunn på grunnlag av bærekraftig utnyttning, bevaring og forvaltning av arealer og ressurser i samiske områder.

I sametingsrådets miljø- og arealmelding (2009) "Leve i landet på landets vis" presiseres det at levedyktige samiske lokalsamfunn er en hovedbetingelse for styrking og utvikling av samisk kultur, næringer og samfunnsutvikling. Å sikre en balansert bosettingsutvikling er en sentral utfordring i denne sammenheng.

Ressursområder, naturmangfoldet, kulturminner og kulturlandskap er en viktig del av det materielle kulturgrunnlaget for samisk kultur. Dette er noe av grunnlaget for samisk næringsutøvelse, bosetting, kulturutfoldelse og samfunnsutvikling. Forvaltningen av arealer, naturressurser, naturmangfoldet og hvordan vi forholder oss til klimaendringene er derfor viktige for å sikre grunnlaget for bevaring og utvikling av samisk kultur.

Hovedmålsettingen i Sametingets areal- og miljøpolitikk er å sikre levedyktige samiske lokalsamfunn på grunnlag av bærekraftig utnyttning, bevaring og forvaltning av arealer og ressurser i samiske områder. Bærekraftig utvikling handler både om bruk og bevaring.

Sametinget ønsker å oppnå hovedmålet ved å fokusere på følgende områder:

- Arealer
- Naturressurser
- Naturmangfold
- Klima

Stiftelsen Protect skal være det selvsagte valget blant samiske rettighetshavere for på profesjonell basis verne sine arealinteresser, land- og ressursrettigheter, samt utviklingsmuligheter. Stiftelsen Protect skal bidra til at samiske rettighetshavere kan gi sitt frie og på forhånd informerte samtykke i utbyggingssaker. Stiftelsen skal ha en sentral, normgivende rolle for myndigheter og næringsaktører i deres arbeid eller virksomhet i samiske områder.

9.2 Oversikt over virkemidler areal og miljø

Tabell 9.2 Samletabell - arealer og miljø

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Arealer	0	1 000	1 000	1 500	500	50,0 %
Sum		0	1 000	1 000	1 500	500	50,0 %

Seksjon for areal og miljø

Lønn, reise og kompetanseheving for seksjon for areal og miljø inngår i kapittel 18 Driftsutgifter administrativt nivå.

Seksjonen er en del av avdeling for kulturminner, areal og miljø (KAB). Avdelingen har to seksjoner:

- Seksjon areal og miljø.
- Seksjon for kulturminner.

Seksjon for areal og miljø er politisk sekretariat for sametingsrådet og har ansvaret for å iverksette strategiene innenfor fagområdet areal og miljø. Seksjonen har også forvaltningsansvar innenfor fagområdet areal og miljø.

Seksjon for areal og miljø har forvaltningsansvar innenfor disse områdene:

- Forvaltning av saker i henhold til plan- og bygningsloven.

Seksjon for areal og miljø disponerte 4 årsverk pr. 1.10.2012.

9.3 Arealer

Mål:

- Naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsnivå sikres.

Delmål:

- Samiske rettigheter ivaretas i bevaring og bruk av arealer i samiske områder.
- Samisk tradisjonell kunnskap, lokale kunnskaper og forståelser, inngår på lik linje med forskningsbasert kunnskap i beslutningsgrunnlaget for forvaltning av arealer.
- Samisk lokal deltakelse og reell medvirkning er sikret i all areal- og ressursforvaltning.
- Arealforvaltningen bidrar til å sikre samisk næringsutøvelse forutsigbarhet og utviklingsmuligheter.

Strategier:

- Følge opp forvaltningsspørsmål i henhold til plan- og bygningsloven, finnmarksloven og annet relevant lovverk.
- Følge opp Sametingets miljø- og arealmelding.
- Dialog og samarbeid med sentrale, regionale og lokale myndigheter og berørte parter for å sikre samisk areal- og miljøvern.
- Arbeide for at tradisjonell kunnskap blir anerkjent som likeverdig med forskningsbasert kunnskap for beslutninger i arealplaner.
- Arbeide for at beslutningsprosesser i økt grad legger til rette for aktiv lokal involvering.

Skal bidra til:

- Sametingets høringsuttalelser blir i økende grad tatt hensyn til.
- Økt vekt på tradisjonell samisk kunnskap, lokale kunnskaper og forståelser, i prosessen og vedtak i henhold til plan- og bygningsloven.
- Bedre tilrettelegging for samisk lokal deltakelse og reell medvirkning i planprosesser.
- Økt andel kommuner som har vedtatt kommuneplaner og kommunedelplaner i henhold til ny plan- og bygningslov.

9.3.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 9.3.1 Samletabell - arealer - Stiftelsen Protect - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Stiftelsen Protect	0	1 000	1 000	1 500	500	50,0 %
Sum		0	1 000	1 000	1 500	500	50,0 %

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

9.3.2 Dialog og samarbeid

Tiltak 1: Dialog og samarbeid med sentrale, regionale og lokale myndigheter og berørte parter for å sikre samisk areal- og miljøvern – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Følge opp samarbeidsavtalene med fylkeskommunene i det samiske området.
- Gi innspill til utarbeiding av statlige retningslinjer til ny plan- og bygningslov for å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringer og samfunnsliv.
- Delta på aktuelle eksterne konferanser, og delta med innlegg om sametingets rolle i arealforvaltningen der dette er hensiktsmessig.
- Delta på regionale planforum.
- Prioritere dialog og samarbeid med de kommunene som skal utarbeide kommuneplanens arealdel.
- Oppdatere informasjon om areal og legge ut relevant informasjon på www.sametinget.no.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.3.3 Følge opp forvaltningsspørsmål

Tiltak 2: Følge opp forvaltningsspørsmål i henhold til plan- og bygningsloven, finnmarksloven og annet relevant lovverk – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Gi høringsuttalelser i forvaltningssaker i henhold til plan- og bygningsloven. Gi høringsuttalelser i forvaltningssaker i henhold til Sametingets retningslinjer for vurderingen av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark i Finnmark.
- Jobbe videre med utarbeiding av eksempelsamling ”God praksis i planlegging” – en konkretisering for å øke kommunenes vektlegging av hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.3.4 Tradisjonell kunnskap som beslutningsgrunnlag

Tiltak 3: Arbeide for at tradisjonell kunnskap blir anerkjent som likeverdig med forskningsbasert kunnskap for beslutninger i arealplaner – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Gi innspill til planmyndighetene om å finne fram til og ta i bruk tradisjonell kunnskap i planarbeid.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.3.5 Aktiv lokal involvering

Tiltak 4: Bidra til at beslutningsprosesser i økt grad legger til rette for aktiv lokal involvering – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Gi innspill til planmyndighetene om å legge til rette for samisk lokal deltakelse og reell medvirkning.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.3.6 Stiftelsen Protect

Tiltak 5: Stiftelsen Protect – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Stiftelsen Protect.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samiske rettighetshavere.

Skal bidra til:

- Styrket ivaretagelse av arealinteresser, og land- og ressursrettigheter blant samiske rettighetshavere
- Selskaper med virksomhet i samiske områder skal ha økt oppmerksomhet om urfolksrettigheter i sine CSR (CorporateSocialResponsibility).

Budsjett:

- Kr 1 500 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for stiftelsen Protect.

9.4 Naturressurser

Mål:

- Ressurs- og energiutvinning skal styrke samisk kultur, samfunnsliv og samiske næringer.

Delmål:

- Undersøkelse og uttak av naturressurser i samiske områder skjer på en måte som ivaretar samiske rettighetshavere og lokalsamfunn sine interesser og rettigheter, og i samsvar med internasjonal folkerett.
- Tradisjonskunnskap, lokale kunnskaper og forståelser anerkjent som fullverdig kunnskap på lik linje med forskningsbasert kunnskap i forvaltning av naturressurser.
- Det fokuseres på kvinners kunnskap og tradisjoner når det gjelder bruk av utmarksressurser.
- Samisk deltakelse er integrert i forvaltning og styring av naturressursene.

Strategier:

- Følge opp forvaltningsspørsmål i konsesjonssaker etter vassdragsreguleringsloven, energiloven og vannressursloven.
- Ferdigstille Sametingets redegjørelse om energi.
- Arbeide for at tradisjonell kunnskap blir anerkjent som likeverdig med forskningsbasert kunnskap for beslutninger om bruk av naturressurser.
- Bidra til at lokale samiske interesser deltar aktivt i beslutningsprosesser om bruk av naturressurser

Skal bidra til:

- Økt hensyn til samiske rettighetshavere og lokalsamfunn sine interesser og rettigheter.
- Økt vekt på tradisjonell samisk kunnskap, lokale kunnskaper og forståelser ved utvinning av naturressurser.
- Økt fokus på kvinners kunnskap og tradisjoner når det gjelder bruk av utmarksressurser.
- Samisk deltakelse er i økende grad integrert i forvaltning og styring av naturressursene.

9.4.1 Sametingets redegjørelse om energi

Tiltak 1: Ferdigstille Sametingets redegjørelse om energi – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Ferdigstille Sametingets redegjørelse om energi.
- Følge opp Sametingets redegjørelse om energi.

Skal bidra til:

- Økt hensyn til samiske rettighetshavere og lokalsamfunn sine interesser og rettigheter.
- Økt vekt på tradisjonell samisk kunnskap, lokale kunnskaper og forståelser ved utvinning av naturressurser.
- Økt fokus på kvinners kunnskap og tradisjoner når det gjelder bruk av utmarksressurser.
- At samisk deltakelse i økende grad integreres i forvaltning og styring av naturressursene.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.4.2 Forvaltningsspørsmål i konsesjonssaker

Tiltak 2: Følge opp forvaltningsspørsmål i konsesjonssaker etter vassdragsreguleringsloven, energiloven og vannressursloven – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Følge opp og koordinere Sametingets engasjement i energisaker.
- Følge prosesser og gi høringsuttalelser i kraftkonsesjonssaker.
- Gjennomføre konsultasjoner med Norges vassdrags- og energiverk (NVE) og Olje- og energidepartementet (OED).
- Følge opp mineralveilederen og uttale seg til konkrete lete-, utvinnings- og driftssøknader i samarbeid med andre seksjoner.

Skal bidra til:

- Økt hensyn til samiske rettighetshavere og lokalsamfunn sine interesser og rettigheter.
- Økt vekt på tradisjonell samisk kunnskap, lokale kunnskaper og forståelser ved utvinning av naturressurser.
- Økt fokus på kvinners kunnskap og tradisjoner når det gjelder bruk av utmarksressurser.
- At samisk deltakelse i økende grad integreres i forvaltning og styring av naturressursene.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.4.3 Tradisjonell kunnskap som beslutningsgrunnlag

Tiltak 3: Arbeide for at tradisjonell kunnskap blir anerkjent som likeverdig med forskningsbasert kunnskap for beslutninger om bruk av naturressurser – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Arbeide for at tradisjonell kunnskap ligger til grunn for beslutninger ved planlegging og uttak av mineraler.

Skal bidra til:

- At tradisjonell kunnskap blir anerkjent som likeverdig med forskningsbasert kunnskap for beslutninger om bruk av naturressurser.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.4.4 Aktiv lokal deltakelse i beslutningsprosesser

Tiltak 4: Bidra til at lokale samiske interesser deltar aktivt i beslutningsprosesser om bruk av naturressurser – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Arbeide for at søkere og myndigheter legger til rette for samisk lokal deltakelse og reell medvirkning.

Skal bidra til:

- At lokale samiske interesser deltar aktivt i beslutningsprosesser om bruk av naturressurser.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.5 Naturmangfold

Mål:

- Hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur, samfunns- og næringsliv vektlegges i all forvaltning av naturmangfoldet.

Delmål:

- Ivaretagelse av naturmangfoldet skjer på en måte som ivaretar samiske rettighetshavere og lokalsamfunn sine interesser og rettigheter, og i samsvar med internasjonal folkerett.
- Samisk tradisjonell kunnskap, lokale kunnskaper og forståelser brukes på lik linje med forskningsbasert kunnskap ved beslutninger om bruk og vern av naturmangfoldet.
- Det fokuseres på kvinners kunnskap og tradisjoner når det gjelder bruk og vern av naturmangfoldet.
- Samisk lokal deltakelse og medvirkning er sikret i bruk, forvaltning og bevaring av naturmangfoldet.

Strategier:

- Følge opp samiske interesser i forhold til konvensjonen om biologisk mangfold og naturmangfoldloven.
- Følge opp verneprosessene i samiske områder.
- Arbeide for at nye nasjonalparksentre etableres i tilknytning til eksisterende samiske institusjoner.
- Bidra til at kompetanse om samisk kultur og naturbruk vektlegges sterkere i forvaltning av verneområder.
- Arbeide for at tradisjonell kunnskap blir anerkjent som likeverdig med forskningsbasert kunnskap for beslutninger om bruk og vern av naturmangfoldet.

- Bidra til at beslutningsprosesser i økt grad legger til rette for aktiv lokal involvering.

Skal bidra til:

- Økt grad av hensyn til samiske rettighetshavere og lokalsamfunn sine interesser og rettigheter og internasjonal folkerett ved ivaretagelse av naturmangfoldet.
- Tradisjonell samisk kunnskap tillegges økt vekt ved beslutninger om bruk og vern av naturmangfoldet.
- Økt fokus på kvinners kunnskap og tradisjoner når det gjelder bruk og vern av naturmangfoldet.
- Økt grad av samisk lokal deltakelse og medvirkning i bruk, forvaltning og bevaring av naturmangfoldet.

9.5.1 Konvensjonen om biologisk mangfold og naturmangfoldloven

Tiltak 1: Følge opp samiske interesser i forhold til konvensjonen om biologisk mangfold og naturmangfoldloven – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Oppfølging og implementering av konvensjonen om biologisk mangfold.
- Gi høringsuttalelser i forvaltningssaker i henhold til naturmangfoldloven.
- Gjennomføre konsultasjoner i tiltak og beslutninger etter naturmangfoldloven

Skal bidra til:

- At samiske interesser blir tatt tilstrekkelig hensyn til i implementeringen av konvensjonen om biologisk mangfold og forvaltningen i henhold til naturmangfoldloven.
- At tradisjonell kunnskap blir anerkjent som likeverdig med forskningsbasert kunnskap i implementeringen av konvensjonen om biologisk mangfold og forvaltningen i henhold til naturmangfoldloven.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.5.2 Verneprosesser i samiske områder

Tiltak 2: Følge opp verneprosessene i samiske områder– administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Oppfølging av de samiske representantene i arbeidsutvalgene for verne- og forvaltningsområder.
- Oppnevne samiske representanter til arbeidsutvalg for nye verne- og forvaltningsplaner.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.5.3 Nye nasjonalparksentre i tilknytning til samiske institusjoner

Tiltak 3: Arbeide for at nye nasjonalparksentre etableres i tilknytning til eksisterende samiske institusjoner – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Påvirke aktuelle beslutningsprosesser.

Skal bidra til:

- Å styrke og utvikle eksisterende fagmiljø.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.5.4 Tradisjonell kunnskap som beslutningsgrunnlag

Tiltak 4: Arbeide for at tradisjonell kunnskap blir anerkjent som likeverdig med forskningsbasert kunnskap for beslutninger om bruk og vern av naturmangfoldet – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Arbeide for at tradisjonell kunnskap ligger til grunn for beslutninger ved bruk og vern av naturmangfoldet.
- Bidra til at kompetanse om samisk kultur og naturbruk vektlegges sterkere i forvaltning av verneområder.

Skal bidra til:

- At tradisjonell kunnskap blir anerkjent som likeverdig med forskningsbasert kunnskap for beslutninger om bruk og vern av naturmangfoldet.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.5.5 Aktiv lokal deltakelse i beslutningsprosesser

Tiltak 5: Bidra til at beslutningsprosesser i økt grad legger til rette for aktiv lokal involvering – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Arbeide for at aktuelle myndigheter legger til rette for samisk lokal deltakelse og reell medvirkning.

Skal bidra til:

- Beslutningsprosesser i økt grad legger til rette for aktiv lokal involvering.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.6 Klima

I Miljø- og arealmeldinga er globale miljøutfordringer en av 5 hovedutfordringer. Det fokuseres både på klima og miljøgifter. Sametingets arbeid når det gjelder miljøgifter hører inn under seksjonen Helse- og sosial, derfor fokuseres det her på klima.

Mål:

- Samiske næringer og samisk kultur er robust i forhold til klimaendringer.

Delmål:

- Urfolksrettigheter vektlegges når avbøtende tiltak mot klimaendringer planlegges.
- Det er satt i gang positive klimatiltak og tilpasningsstrategier som gjør samiske samfunn mer robuste i forhold til klimaendringer.
- Samisk tradisjonell kunnskap, lokale kunnskaper og forståelser brukes på lik linje med forskningsbasert kunnskap ved beslutninger om klimatiltak og tilpasningsstrategier.

- Forskning på klimaendringenes innvirkning i nordområdene og følgene av lokale miljøpåvirkninger ivaretar det samiske perspektivet og kjønnsperspektivet.

Strategier:

- Skape forståelse for urfolksperspektiv og -rettigheter.
- Utvikle positive klimatiltak og tilpasningsstrategier som gjør samiske samfunn mer robust i forhold til klimaendringer.

Skal bidra til:

- Økt vektlegging av urfolksrettigheter ved planlegging av klimatiltak.
- Økning i igangsatte positive klimatiltak og tilpasningsstrategier.
- Økt vektlegging av samisk tradisjonell kunnskap i beslutninger om klimatiltak og tilpasningsstrategier.
- Økning i klimaforskning som vektlegger det samiske perspektivet og kjønnsperspektivet.

9.6.1 Forståelse for urfolksperspektiv og -rettigheter

Tiltak 1: Skape forståelse for urfolksperspektiv og -rettigheter – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Arbeide gjennom Arktisk råd for bærekraftig utvikling og mot klimaendringer.
- Delta på relevante internasjonale arenaer.

Skal bidra til:

- Økt forståelse for urfolksperspektiv og -rettigheter

Budsjett:

- Administrative kostnader.

9.6.2 Utvikle positive klimatiltak og tilpasningsstrategier

Tiltak 2: Utvikle positive klimatiltak og tilpasningsstrategier som gjør samiske samfunn mindre sårbar for klimaendringer – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Følge opp resultatene fra NorACIA og formidle dem i relevante sammenhenger.
- Følge opp klimameldingen.
- Arbeide for at også tradisjonell urfolkskunnskap blir lagt til grunn for dokumentasjon på klimaendringer, brukes som grunnlag for å utvikle positive tilpasningsstrategier og for å fatte beslutninger i klimapolitikken.

Skal bidra til:

- Å gjøre samiske samfunn mindre sårbar for klimaendringer.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

10 Kulturminnevern

10.1 Hovedmål

- Forvalte og synliggjøre samiske kulturminner og kulturmiljøer på grunnlag av egen historie og egne verdier, med utgangspunkt i kulturminnernes betydning for identitet og samfunnsbygging.

Det samiske kulturminnevernet er en viktig del av Sametingets virkeområde. Dette fordi vi samer selv skal ha rett til å forvalte vår egen fortid og historie. I dette arbeidet skal Sametinget, som samenes folkevalgte organ, være hovedpremissleverandør. Sametinget skal forvalte samiske kulturminner og kulturmiljøer på en måte som bidrar til å styrke og videreføre samisk kultur. Dette vil være innenfor folkeretten, og i tråd med at Sametinget skal gis økt innflytelse når det gjelder avgjørelsesmyndighet i saker som er av særlig betydning for den samiske befolkningen.

Samisk bygningsvern er en viktig del av det samiske kulturminnevernet. Sametinget ser det som en viktig oppgave å bevare den samiske bygningsarven. Det er i den forbindelse fortsatt et stort behov å få identifisert og registrert samiske bygninger. Dette fordi en god oversikt fortsatt mangler, noe som betyr at forvaltningen også mangler et viktig verktøy for å kunne drive et hensiktsmessig forvaltningsarbeid. Sametinget har tidligere fastsatt en rekke kriterier for hvordan identifisere samiske bygninger.

I følge kulturminneloven § 4 andre ledd er alle samiske kulturminner eldre enn 100 år automatisk fredete, herunder også samiske bygninger. Sametinget er av Miljøverndepartementet gjennom forskrift delegert myndighet etter kulturminneloven. Sametinget skal forestå forvaltningen av samiske kulturminner i henhold til bestemmelsene i kulturminneloven. Videre skal Sametinget også ivareta samiske kulturminnehensyn i plan- og byggesaker etter plan- og bygningsloven. Myndighetsdelegeringen ble gjeldene fra 1.1.2005 og gjelder inntil videre.

10.2 Økonomiske virkemidler til kulturminnevern

Tabell 10.2 Samletabell - kulturminnevern

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Forvaltning av samiske kulturminner	2 607	2 500	2 900	2 650	-250	-8,6 %
Sum		2 607	2 500	2 900	2 650	-250	-8,6 %

Seksjon for kulturminnevern

Lønn, reise og kompetanseheving for seksjon for kulturminnevern inngår i kapittel 18 Driftsutgifter administrativt nivå.

Seksjonen er en del av avdeling for kulturminner, areal og miljø (KAB). Avdelingen har to seksjoner:

- Seksjon areal og miljø.
- Seksjon for kulturminner.

Seksjon for kulturminner er politisk sekretariat for sametingsrådet og har ansvaret for å iverksette strategiene innenfor fagområdet kulturminnevern. Seksjonen har også forvaltningsansvar innenfor dette fagområdet.

Seksjon for kulturminner har forvaltningsansvar innenfor disse områdene:

- Forvaltning av samiske kulturminner i henhold til kulturminnelovens bestemmelser.

Seksjon for kulturminner disponerte 13 årsverk pr. 1.10.2012.

10.3 Forvaltning av samiske kulturminner

Delmål:

- Samiske kulturminner brukes som dokumentasjon for samisk tilstedeværelse, og som bidrag til styrking av samisk kultur og identitet.
- Samiske kulturminner og kulturmiljøer som ikke-fornybare ressurser må ivaretas i disponering og bruk av arealer og ressurser.
- I forvaltning av den samiske kulturarven vektlegges et bærekraftig og langsiktig perspektiv.
- Sametingets forvaltningsmyndighet over samiske kulturminner gjøres permanent og blir direkte nedfelt i kulturminneloven.
- Synliggjøring av samiske kulturminner bidrar til økt kunnskap om samiske forhold i fortid og nåtid.

Strategier:

- Skape gode rammevilkår for samisk kulturminnevern gjennom dialog og samarbeid med sentrale, regionale og lokale myndigheter samt andre relevante aktører.
- Gjennom dialog med sentrale myndigheter arbeide for at Sametinget får forvaltningsmyndighet over samiske kulturminner direkte nedfelt i kulturminneloven.
- Ivareta samiske kulturminner utenfor konsultasjonsavtalens geografiske virkeområde.
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke kunnskapen om samisk tradisjon og historie samt grunnlaget for bevaring og vern av samiske kulturminner.
- Ceavccageadje/Mortensnes med tilknyttede områder inn på verdensarvlista.

Skal bidra til:

- Bevissthet om samisk historie i samfunnet generelt og det samiske samfunnet spesielt.
- Identitetsskaping og stolthet over egen historie.

10.3.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 10.3.1 Samletabell - forvaltning av samiske kulturminner

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Tilskudd til forvaltning av samiske kulturminner	2 104	2 000	2 000	2 400	400	20,0 %
	Østsamisk kulturmiljø i Skolebyen	503	500	900	250	-650	-72,2 %
Sum		2 607	2 500	2 900	2 650	-250	-8,6 %

Tabell 10.3.1.1 Forvaltning av samiske kulturminner - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
35000	Samisk kulturminnevern	2 104	2 000	2 000	2 400	400	20,0 %
Sum		2 104	2 000	2 000	2 400	400	20,0 %

Tabell 10.3.1.2 Østsamisk kulturmiljø i Skolebyen - prosjekt i egen regi

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
36000	Østsamisk kulturmiljø i Skolebyen	503	500	900	250	-650	-72,2 %
Sum		503	500	900	250	-650	-72,2 %

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

10.3.2 Forvalte samiske kulturminner på grunnlag av egen historie og egne verdier

Tiltak 1: Forvalte samiske kulturminner på grunnlag av egen historie og egne verdier – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Saksbehandling i henhold til bestemmelsene i kulturminneloven og plan- og bygningsloven.

Skal bidra til:

- At samiske kulturminner ivaretas i planprosesser.
- At samiske interesser er grunnleggende i forvaltningen av samiske kulturminner.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

10.3.3 Dokumentere og synliggjøre samiske kulturminner og kulturmiljø

Tiltak 2: Dokumentere og synliggjøre samiske kulturminner og kulturmiljø – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Videreføre arbeidet som ble påbegynt i 2012.

Skal bidra til:

- Økt kunnskap om samisk historie og forhistorie.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

10.3.4 Ivareta den immaterielle samiske kulturarven

Tiltak 3: Ivareta den immaterielle samiske kulturarven, herunder registrering av muntlig tradisjon og immaterielle kulturminner – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Utarbeide strategier for ivaretagelse og innsamling av kunnskap om immaterielle samiske kulturminner.

Skal bidra til:

- Forutsigbarhet i planprosesser og økt kunnskap om immateriell samisk kultur.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

10.3.5 Integrere likestillingsperspektivet

Tiltak 4: Integrere likestillingsperspektivet i arbeidet med dokumentasjon og registrering av samiske kulturminner og kulturmiljøer – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Prioritere prosjekt der likestilling inngår som en naturlig del av prosjektbeskrivelsen.

Skal bidra til:

- Økt fokus på likestilling i kulturminnevernarbeidet.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

10.3.6 Gjennomføre FoU-prosjekter

Tiltak 5: Gjennomføre FoU-prosjekter med mål om å styrke grunnlaget for bevaring og vern av samiske kulturminner og -miljøer – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- 100-årsgrensen for fredning av samiske kulturminner.
- Tsovtsenkulturvremojhtsh/samiske kulturminner ved snøfonner.
- Samiske kulturspor i trær.
- Samisk i Askeladden.
- Undersøkelser i regulerte vassdrag.
- Bruk og utvikling av naturvitenskaplig metodikk innenfor samisk kulturminnevern, herunder blant annet ¹⁴C-dateringer, dendrokronologi og LIDAR-skanning.

Skal bidra til:

- Styrking av grunnlaget for bevaring og vern av samiske kulturminner og kulturmiljøer.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

10.3.7 Utarbeide en melding om den samiske kulturminnepolitikken

Tiltak 6: Utarbeide melding om den samiske kulturminnepolitikken – administrative oppgaver.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

10.3.8 Tilrettelegging og formidling av samiske kulturminnelokaliteter

Tiltak 7: Tilrettelegging og formidling av samiske kulturminnelokaliteter som et resultat av Bevaringsprogrammet for utvalgte arkeologiske kulturminner (BARK) – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Videreføre arbeidet som ble påbegynt i 2012.

Skal bidra til:

- Økt synliggjøring av samiske kulturminner og kulturmiljøer.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

10.3.9 Registrering av samiske kulturminner og kulturmiljøer

Tiltak 8: Registrering av samiske kulturminner og kulturmiljøer – administrative oppgaver.

Sametinget har for tiden to eksternt finansierte prosjekter innenfor kulturminnevernarbeidet. Det ene gjelder registrering av samiske kulturminner og kulturmiljøer i forbindelse med planlagt 420 kV-kraftlinje Balsfjord – Hammerfest. Prosjektet finansieres av Statnett som tiltakshaver for kraftlinja.

Det andre prosjektet gjelder registrering og identifisering av samiske bygninger. Målet med prosjektet er å få identifisert og registrert så mange samiske bygninger som mulig og få disse lagt inn i Riksantikvarens sentrale og landsdekkende kulturminnedatabase. Prosjektet finansieres av Riksantikvaren/Miljøverndepartementet.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

10.3.10 Kulturminnevern

Tiltak 9: Kulturminnevern – søkerbasert tilskudd.

Prioriteringer i 2013:

- Restaurering av automatisk fredete og verneverdige samiske bygninger.
- Registrering av automatisk fredete samiske kulturminner og kulturmiljø. Områder som er lite undersøkt i forhold til samiske kulturminner prioriteres.
- Registreringer av automatisk fredete og verneverdige samiske bygninger. Områder som er lite undersøkt i forhold til samiske kulturminner prioriteres.
- Skjøtselstiltak innenfor rammene for utarbeidet skjøtelsplan der slike finnes for samiske kulturmiljøer.
- Utarbeidelse av skjøtelsplaner for truede samiske kulturmiljøer.
- Utarbeidelse av antikvariske restaureringsplaner for automatisk fredete og verneverdige samiske bygninger.
- Dokumentasjon av tradisjoner om tidligere samisk bruk og bosetning utenfor dagens reinbeitedistrikter.
- Prosjekter innenfor Riksantikvarens Verdiskapingsprogram, som omhandler krigsminner i Tysfjord kommune som ledd i reiselivssatsing.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

For bygningsvernprosjekter:

- Eiere av verneverdige samiske bygninger, fortrinnsvis i samarbeid med offentlige eller private aktører.
- Offentlige eller private aktører i samarbeid med eier.

For prosjekter som ikke går inn under bygningsvern:

- Alle aktører med prosjekter hvor det er tilknyttet relevant faglig kompetanse.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Brukere av samiske kulturminner og -miljø.

Skal bidra til:

- Alle bygninger hvor det søkes om tilskudd til (omfattende/betydelige) restaureringstiltak har utarbeidet antikvarisk restaureringsplan på forhånd.
- Kunnskap som kommer fram gjennom prosjekter som støttes over ordningen tilbakeføres lokalt.
- En økt lokal forankring av de prosjekter som støttes over denne ordningen.
- Økt fokus på samiske kulturminner i næringsøyemed.

Søknadsfrist:

- 1. mars 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 2 400 000.

For øvrig gjelder regelverket for kulturminnevern.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

10.3.11 Østsamisk kulturmiljø i skolebyen

Tiltak 10: Østsamisk kulturmiljø i skolebyen – prosjekt i egen regi.

Sametinget står som eier av eiendommen i Skoltebyen med tilhørende våningshus. Restaurering av våningshuset ble påbegynt i 2011. Arbeidet med eiendommen og området videreføres i 2013.

Skal bidra til:

- Styrking av kulturmiljøet i Skoltebyen.

Budsjett:

- Kr 250 000.

11 Næring

11.1 Hovedmål

- Et sterkt og allsidig næringsliv som bygger på og tar hensyn til samisk kultur, natur og miljø, og danner grunnlaget for livskraftige lokalsamfunn der mennesker ønsker å bo.

Sametingsmeldingen om næringsutvikling danner grunnlaget for budsjettet for 2013. Sametinget får årlig utarbeidet analyser av næringslivet. Hovedtrendene som ble beskrevet i næringsmeldingen er fremdeles gjeldende. Samtidig gjør ny kunnskap både om demografi og næringsutvikling at innsatsområdene og strategiene er justert i årets budsjett.

Det pågår en omfattende endring i næringsstrukturen fra primærnæringer til tjenesteytende næringer. I tillegg blir vi færre mennesker og har et svakt næringsliv. Samtidig er det et potensial for verdiskaping med basis i vår kultur og tradisjoner. Behovet for gode rammebetingelser, forskning, nyetableringer og nyskaping er stort.

Sametingets hovedmål for næringsutviklingen er et sterkt og allsidig næringsliv som bygger på og tar hensyn til samisk kultur, natur og miljø, og danner grunnlaget for livskraftige lokalsamfunn der mennesker ønsker å bo.

Sametinget ønsker å oppnå hovedmålet ved å satse på fire innsatsområder: rammebetingelser innen primærnæringer, attraktive lokalsamfunn, kulturnæringer og verdiskaping og nyetableringer. Politiske tiltak og økonomiske virkemidler skal bidra til å nå målene innenfor hvert innsatsområde.

Sametingets egen utfordring er å måle om vår politikk og våre tiltak har den effekten vi ønsker. For det første er det en utfordring fordi politikken og tiltakene som føres av statlige myndigheter, kommunene, fylkeskommunene, Innovasjon Norge og andre finansører påvirker utviklingen i samiske områder i stor grad. For det andre tar det tid før man ser effekt av politikk og tiltak i samfunnet. Sametinget har utarbeidet kriterier for om vi oppnår målene vi har satt oss. Disse kriteriene må stadig utvikles slik at vi kan få svar på om vår politikk gir oss det sterke og allsidige næringslivet som er vårt mål.

Når det gjelder nyetableringer, lønnsomhet, vekst og størrelse på foretakene i samiske områder har Telemarksforskningen analysert disse forholdene for 2011. Hele landet er delt inn i 83 regioner og de fleste kommunene i STN-området er rangert blant de 25 laveste i landet. Ser vi isolert på innovasjonsvirksomhet finner vi det samme bildet hvor Midt-Finnmark, Øst-Finnmark, Vest-Finnmark og Sør-Troms er rangert blant de 16. laveste i landet.

Samtidig bevilget Sametinget mest midler til marine næringer i 2011 – hele 6,7 millioner kroner. Dette er det meste som noen gang er bevilget til marine næringer fra Sametinget. Det viser at investeringslysten er god innen disse næringer. Innen jordbruksnæringen ble det innvilget mindre tilskudd enn i årene før. En forklaring er at det er færre nybygg og omfattende driftsombygging. For øvrig er forbruket innenfor variert næringsliv lavere enn tidligere år.

For å styrke arbeidet med reindriftspolitikken, er det behov for å øke de administrative ressursene på dette fagområdet.

11.2 Økonomiske virkemidler til næring

Tabell 11.2 Samletabell næring

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Rammebetingelser i primærnæringene	10 188	8 965	8 965	8 000	-965	-10,8 %
	Attraktive lokalsamfunn	4 599	7 447	7 447	7 000	-447	-6,0 %
	Kulturnæringer	14 409	14 865	14 865	14 932	67	0,5 %
	Verdiskaping og nyetableringer	4 236	6 350	6 350	5 500	-850	-13,4 %
Sum		33 432	37 627	37 627	35 432	-2 195	-5,8 %

Seksjon for næring

Lønn, reise og kompetanseheving for seksjon for næring inngår i kapittel 18 Driftsutgifter administrativt nivå.

Seksjon for næring er en del av avdeling for næring, kultur og helse (EKD). Avdelingen har tre seksjoner:

- Seksjon for næring
- Seksjon for kultur
- Seksjon for helse

Næringsseksjonen er politisk sekretariat for sametingsrådet og har ansvaret for å iverksette strategiene innenfor fagområdet næring. Dette går fram av de administrative oppgavene i kapitlene nedenfor.

Seksjonen har også forvaltningsansvar innenfor disse områdene:

- Forvaltning av tilskudd til næringsutvikling.
- Forvaltning av næringsavtalen for duodji.

Seksjon for næring disponerte 8 årsverk pr. 1.10.2012.

I reindriftsforhandlingene overføres det årlig kr 2 000 000 til Sametinget som skal nyttes til tilleggsnæringer i reindrift. Som en betydelig tilleggsnæring til reindriften forvaltes kr 1 000 000 over næringsavtalen for duodji. Kr 1 000 000 forvaltes under innsatsområdet ”attraktive lokalsamfunn” og posten ”variert næringsliv”.

I jordbruksforhandlingene overføres det i år kr 4 000 000 til Sametinget som skal nyttes til jordbruksformål. Disse er lagt inn i posten ”primærnæringer”, i tillegg til Sametingets midler på posten. Sametinget lager årlige rapporter for bruken av midlene.

Sametinget setter av midler til Verdiskapingsprogram for kombinasjonsnæringer og samisk reiseliv. På bakgrunn de mål og strategier som er vedtatt i Sametingsmelding om næringsutvikling (sak 35/11) er en egen beskrivelse for programmet faset ut. Tiltakene og midlene i Verdiskapingsprogrammet forvaltes under innsatsområdene «kulturnæring og verdiskaping». Sametinget rapporterer årlig om bruken av midlene.

For de økonomiske virkemidlene som ytes over næringskapitlet gjelder virkeområdet for tilskudd til næringsutvikling (STN-området). Midler til næringsutvikling kan i tillegg til STN-området ytes til samiske kulturnæringer og tilleggsnæring i reindrift i hele landet. For å se hvilke geografiske områder som tilhører STN-området, se 11.7.

11.3 Rammebetingelser i primærnæringer

Mål:

- Bevare og utvikle marine næringer, reindrift og jordbruk som viktige kulturbærere og sysselsettere i samiske områder.

Delmål:

- Tilfredsstillende juridiske og økonomiske rammebetingelser.
- Bedre lønnsomhet i primærnæringene.
- God rekruttering til primærnæringene.
- Bedre kjønnsbalanse.
- Rovviltpolitikk som tar hensyn til samiske næringer.

Strategier

- Sikre arealer og ressurser.
- Ha innflytelse på politikken innenfor marine næringer, reindrift, jordbruk og utmarksnæringer.
- Bidra til at det opprettes gode ordninger for generasjonsoverganger i primærnæringene.
- Bidra til økt kvinneandel i primærnæringene.
- Sikre utmarksutøvere tilgang til utmarksressursene.

Skal bidra til:

- Lønnsomheten i primærnæringene øker.
- Flere generasjonsskifter og/eller nyetableringer i primærnæringene.
- Flere kvinnelige næringsutøvere i jordbruk og reindrift.
- Nedgang i tapstall i saue- og reindriften.

11.3.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 11.3.1 Samletabell - rammebetingelser i primærnæringene - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Tilskudd til primærnæringer	10 188	8 965	8 965	8 000	-965	-10,8 %
Sum		10 188	8 965	8 965	8 000	-965	-10,8 %

a) For 2013 er følgende poster slått sammen: marine næringer og jordbruk.

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

11.3.2 Økonomi, arealer og ressurser

Tiltak 1: Økonomi, arealer og ressurser – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Det er viktig å sikre kyst- og fjordbefolkningen rett til fisket. Sametinget vil fortsatt jobbe for at rammeverket etter Kystfiskeutvalget kommer på plass.
- Sjølaksefiske er en viktig del av sjøsamisk kultur. Sametinget vil jobbe for å få implementert lokal kunnskap inn i forvaltningen av anadrome laksefisk.
- Primærnæringsorganisasjonene har kunnskap om næringenes behov. Sametinget vil derfor jobbe for en god dialog med organisasjonene.
- Sametinget vil bidra til gode rammebetingelser for primærnæringene. Sametinget skal fortsette å gi målrettede innspill til fastsetting av marine kvoter, og til reindrifts- og jordbruksavtalen.
- Sametinget skal delta aktivt i satsingen ”arktisk landbruk”

- Det er en utfordring å sikre primærnæringene arealer. Sametinget vil jobbe for jordvern slik at primærnæringene i samiske områder har tilfredsstillende arealgrunnlag.
- Veksten i rovdyrbestanden er bekymringsfullt høy. Sametinget vil jobbe for en rovdyrbestand som er tilpasset levedyktige primærnæringer, også i samarbeid med Sametingene i Finland og Sverige.

Skal bidra til:

- Tilfredsstillende juridiske og økonomiske rammebetingelser.
- Bedre lønnsomhet i primærnæringene.
- Rovviltpolitikk som tar hensyn til samiske næringer.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

11.3.3 Primærnæringer

Tiltak 2: Primærnæringer – søkerbasert tilskudd.

Prioriteringer i 2013:

- Tilskudd til førstegangsinvestering, bygging og kjøp av fiskebåter.
- Tilskudd til videreutvikling og modernisering av mottaksanlegg.
- Tilskudd til etablering av felles serviceanlegg for fiskere.
- Nybygging og omfattende ombygginger av driftsbygg i jordbruket.
- Statlige melkekvoter ved nyetablering eller overtakelse av gårdsbruk.
- Større utviklingsprosjekter innenfor primærnæring der regional finansiering inngår.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Foretak, herunder:
 - Fiskere registrerte i Fiskermanntallet med fartøy registrert i Fiskeridirektoratets merkeregister.
- Organisasjoner og institusjoner.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Næringsutøverne og etablerere i næringen.
- Aktører som går sammen om etablering av serviceanlegg.
- Organisasjoner og institusjoner som bidrar til en betydelig grad av regional utvikling innenfor jordbruk.

Skal bidra til:

- Bedre lønnsomhet i primærnæringer.
- Økt rekruttering.
- Bedre kjønnsbalanse.

Søknadsfrist:

- Åpen søknadsfrist.

Tilleggsnæring til fiske prioriteres også, se 11.4.4 variert næringsliv på side 95.

Budsjett:

- Kr 8 000 000.

For øvrig gjelder regelverket for primærnærings.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

11.4 Attraktive lokalsamfunn

Mål:

- Attraktive og levedyktige samiske lokalsamfunn.

Delmål:

- Et variert næringsliv med attraktive arbeidsplasser for begge kjønn i samiske områder.
- Økt tilflytting til samiske områder som bidrar til levedyktige lokalsamfunn.
- Flere kompetansearbeidsplasser til ungdom.

Strategier:

- Ha tettere samarbeid med kommunene og Innovasjon Norge.
- Bidra aktivt til etablering av kompetansearbeidsplasser til ungdom.
- Kvinnelig entreprenørskap.
- Bidra til gode ordninger for å rekruttere unge til kompetansearbeidsplasser.

Skal bidra til:

- Positiv befolkningsutvikling.
- Økning av antall private bedrifter.
- Flere sysselsatte innenfor service og småindustri.

11.4.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 11.4.1 Samletabell - attraktive lokalsamfunn - variert næringsliv - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %	
	Variert næringsliv	a)	4 599	7 447	7 447	7 000	-447	-6,0 %
Sum			4 599	7 447	7 447	7 000	-447	-6,0 %

a) For 2013 er følgende poster slått sammen: variert næringsliv og tilleggsnærings i reindriften.

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

11.4.2 Initiere og følge opp samarbeid med andre organisasjoner

Tiltak 1: Initiere og følge opp samarbeid med andre organisasjoner – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Innovasjon Norge er en stor og viktig virkemiddelaktør i samiske områder. Sametinget vil fortsette å følge opp samarbeidsavtalen med Innovasjon Norge.
- SIVA er en virkemiddelaktør som investerer i industri og innovasjonsprosjekter. Sametinget vil videreutvikle dialogen med SIVA for å oppnå flere investeringer i samiske områder og flere miljø som bidrar til kompetansearbeidsplasser.
- Fylkeskommunene får årlige bevilgninger fra kommunal- og regionaldepartementet for å legge til rette for regional utvikling. Sametinget vil aktivt følge opp fylkeskommunenes regionale utviklingsprogrammer, samt samarbeidsavtalene.

Skal bidra til:

- Et variert næringsliv med attraktive arbeidsplasser for begge kjønn i samiske områder.
- Flere kompetansearbeidsplasser til ungdom.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

11.4.3 Aktiv kontakt med næringslivet og kommuner

Tiltak 2: Aktiv kontakt med næringslivet og kommuner - administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Gjennomføre dialogmøter i utvalgte kommuner for å møte næringsliv, kompetansemiljø og kommunene.
- Opprettholde samarbeidet med KS for å påvirke kommunenes innsats for næringslivsutvikling i samiske områder.

Skal bidra til:

- Et variert næringsliv med attraktive arbeidsplasser for begge kjønn i samiske områder.
- Økt tilflytting til samiske områder som bidrar til levedyktige lokalsamfunn.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

11.4.4 Tilskudd til variert næringsliv

Tiltak 3: Tilskudd til variert næringsliv – søkerbasert tilskudd.

Prioriteringer i 2013:

- Utviklingstiltak og investeringer som bidrar til en betydelig grad av bedriftsutvikling.
- Samarbeidsprosjekter og tilretteleggende tiltak som bidrar til næringsutvikling.
- Tilleggsnæring innen marine næringer, jordbruk og for reindriftsutøvere:
 - nyetablering, produktutvikling og investeringer.
 - markedsføring og salg.
- Utviklingsmiljø og organisasjoner som jobber for næringsutvikling i samiske områder.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Foretak, herunder:
 - Fiskere registrerte i Fiskermanntallet med fartøy registrert i Fiskeridirektoratets merkeregister.
 - Reineiere med registrert merke.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Næringsdrivende.
- Utviklingsmiljø og organisasjoner som jobber for næringsutvikling i samiske områder.

Skal bidra til:

- Et variert næringsliv med attraktive arbeidsplasser for begge kjønn i samiske områder.
- Flere kompetansearbeidsplasser til ungdom.
- Flere etableringer innen tilleggsnæringer i reindrifta.
- Flere kompetansearbeidsplasser til ungdom.

- Økt nyskaping, vekst og fornying.
- Flere nyetableringer.

Søknadsfrist:

- Åpen søknadsfrist.

Budsjett:

- kr 7 000 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for variert næringsliv.

11.5 Kulturnæringer

Mål:

- Flere arbeidsplasser i samiske kultur- og kulturbaserte næringer.

Delmål:

- Lønnsomme kulturnæringsbedrifter.
- Økt omsetningen av egenprodusert duodji og andre kunst- og kulturprodukter.
- Rekruttering til duodjinæringen.

Strategier:

- Fremme lønnsomhet i kultur- og kulturbaserte næringer.
- Øke profesjonaliseringen og kommersialiseringen i samiske kulturnæringer.
- Prioritere lærlingeordning og utviklingsarbeid innenfor duodjinæringen.

Skal bidra til:

- Økt lønnsomhet innen duodji.
- Økt lønnsomhet innen forlag, media og kultur.
- 10 lærlinger i duodjinæringen.

11.5.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 11.5.1 Samletabell – kulturnæringer

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Tilskudd til utvikling av kulturnæringer	4 206	4 665	4 665	4 732	67	1,4 %
	Utvikling av lønnsomme samisk kulturnæringer	0	800	800	800	0	0,0 %
	Næringsavtale for duodji	10 203	9 400	9 400	9 400	0	0,0 %
Sum		14 409	14 865	14 865	14 932	67	0,5 %

Tabell 11.5.1.1 Tilskudd til utvikling av kulturnæringer - direkte tilskudd

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
<u>Tilskudd til utvikling og rekruttering til duodjinnæringen</u>							
41020	Duodjeinstuhtta	1 000	1 000	1 000	1 000	0	0,0 %
41020	Opplæringskontoret i reindrift	1 104	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %
<u>Tilskudd til duodjinnstitusjoner</u>							
41030	Duodjeinstuhtta	2 102	2 165	2 165	2 232	67	3,1 %
Sum		4 206	4 665	4 665	4 732	67	1,4 %

Tabell 11.5.1.2 Utvikling av lønnsomme samisk kulturnæringer - prosjekt i egen regi

(i 1000 kr)

Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
Utvikling av lønnsomme samisk kulturnæringer	0	800	800	800	0	0,0 %
Sum	0	800	800	800	0	0,0 %

Tabell 11.5.1.3 Næringsavtale for duodji

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
41050	Driftstilskudd - søkerbasert tilskudd	4 164	4 000	4 000	3 600	-400	-10,0 %
41051	Investerings- og utviklingstilskudd - søkerbasert tilskudd	3 562	3 140	3 140	3 000	-140	-4,5 %
41052	Duodjstipend - søkerbasert tilskudd	111	0	0	200	200	-
41053	Velferdsordninger - søkerbasert tilskudd	124	50	50	60	10	20,0 %
41054	Kompetansetiltak - søkerbasert tilskudd	0	0	0	330	330	-
41055	Salgsfremmende tiltak - søkerbasert tilskudd	600	550	550	550	0	0,0 %
41056	Duojáriid Ealáhus Searvi - direkte tilskudd	468	468	468	468	0	0,0 %
41057	Sámiid Duodji OS - direkte tilskudd	1 092	1 092	1 092	1 092	0	0,0 %
41058	Fag- og økonomisk utvalg - prosjekt i egen regi	82	100	100	100	0	0,0 %
Sum		10 203	9 400	9 400	9 400	0	0,0 %

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

11.5.2 Utvikling av lønnsom samisk kulturnæring

Tiltak 1: Utvikling av lønnsom samisk kulturnæring - prosjekt i egen regi.

Prioriteringer i 2013:

- Det er et potensial for verdiskaping med basis i samisk kultur. Sametinget skal videreutvikle prosjekt innen produktutvikling, nyskaping og nettverksbygging innenfor samisk kulturnæring.

Skal bidra til:

- Lønnsomme kulturnæringsbedrifter.

Budsjett:

- Kr 800 000.

11.5.3 Duodjeinstituhtta

Tiltak 2: Duodjeinstituhtta – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Duodjeinstituhtta.

Målgruppe for ordningen:

- Duodjiutøvere.

Skal bidra til:

- Økt omsetningen av egenprodusert duodji.
- Rekruttering til duodjinæringen.

Budsjett:

- Kr 2 232 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for Duodjeinstituhtta.

11.5.4 Utvikling av og rekruttering til duodjinæringen

Tiltak 3: Utvikling av og rekruttering til duodjinæringen – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Duodjeinstituhtta.
- Opplæringskontoret i reindrift.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Duodjiutøvere.
- Bedrifter som tar inn duodjilærlinger.

Skal bidra til:

- Økt omsetningen av egenprodusert duodji.
- Rekruttering til duodjinæringen.

Budsjett:

- Kr 1 000 000 til Duodjeinstituhtta.
- Kr 1 500 000 til Opplæringskontoret i reindrift.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for utvikling av og rekruttering til duodjinæringen.

11.5.5 Næringsavtale for duodji

Sametinget har påtatt seg ansvaret å utvikle duodjinæringen og gjennomfører årlig forhandlinger med organisasjonene Duojáruid ealáhussearvi og Sámiid Duodji om økonomiske rammebetingelser for

næringen. Målet med avtalen er å utvikle en næringsrettet duodji med økt lønnsomhet og omsetning av egen produsert duodji. Nærmere detaljer går fram av den inngåtte avtalen for 2013.

Ordningene gjelder hele landet uavhengig av det geografiske virkeområdet for Sametingets midler til næringsutvikling.

Prioriteringer 2013:

- Driftstilskudd.
- Investerings- og utviklingsstilskudd: investeringer, bedriftsutvikling, opplæring/kompetanse, kurs, konsulentbistand, etablererstipend, prosjekter, markedsanalyse og salgs- og markedsføringstiltak. Prosjekt innen merkevarebygging og markedsføring med en ramme på inntil kr 700 000, som kan søkes av hovedorganisasjonene i duodji. Kompetansehevende tiltak på inntil kr 290 000, som kan søkes av hovedorganisasjoner og duodjiutøvere.
- Duodjistipend.
- Velferdsordninger: Foreldrepenger og sykepengeordning.
- Kompetansetiltak.
- Salgsfremmende tiltak.
- Duodjiorganisasjoner: organisasjonstilskudd.
- Fag- og økonomisk utvalg.

Avtalepartene skal vurdere driftstilskuddsordningen.

Tilskuddsmottaker og målgruppe:

- Driftstilskudd: Duodjiutøvere registrert i duodjiregisteret.
- Investerings- og utviklingsstilskudd: Duodjiutøvere som ønsker å etablere og videreutvikle eget foretak.
- Duodjistipend: Norske elever og studenter som på:
 - VG1 tar Design og håndverk. Det er et krav at eleven skal fordype seg i kompetansemål fra læreplaner i duodji for opplæring i bedrift.
 - VG2 bruker prosjekt til fordypning til opplæring i kompetansemål fra læreplaner i duodji for opplæring i bedrift.
 - VG2 tar Design og duodji på videregående skole.
 - Samernas Utbildningscentrum i Jokkmokk tar helårig duodji.
 - Bachelor- og masternivå tar duodji.
- Velferdsordninger: Duodjiutøvere registrert i duodjiregisteret.
- Kompetansetiltak: Hovedorganisasjoner og duodjiutøvere.
- Salgsfremmende tiltak: Utsalg som selger eksternt produsert duodji.
- Duodjiorganisasjoner: Duojáríid Ealáhus Searvi og Sámiid Duodji OS.
- Fag- og økonomisk utvalg: Kostnader knyttet til drift av utvalget.

Skal bidra til:

- Økt omsetningen av egenprodusert duodji.
- Rekruttering til duodjinæringen.

Budsjett:

- Kr 9 400 000.

For øvrig gjelder regelverket for næringsavtale for duodji.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

11.6 Verdiskaping og nyetableringer

Mål:

- Økt etableringshyppighet, innovasjon og verdiskaping i samisk næringsliv.

Delmål:

- Økt nyskaping, vekst og fornying.
- Økt forskningsaktivitet i næringslivet i samiske områder.
- Høyere kompetanse i næringslivet.
- Flere nyetableringer.
- Økt entreprenørskap.

Strategier:

- Stimulere til samarbeid og aktive utviklingsmiljø i næringslivet.
- Fremme lønnsomhet og profesjonalitet gjennom etablereropplæring og oppfølging.
- Bidra til kompetanseheving på markeds- og produktutvikling.
- Samarbeide med forskningsmiljøer som har kompetanse innenfor samisk næringsliv.
- Oppfordre videregående skoler til å prioritere entreprenørskap i skolen.

Skal bidra til:

- Økt nyskaping, vekst og fornying gjennom FoU-virksomhet.
- Økt forskningsaktivitet i næringslivet i samiske områder.

11.6.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 11.6.1 Samletabell - verdiskaping og nyetableringer

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Faglig forum og utviklingsforum	a) 28	150	150	0	-150	-100,0 %
	Kompetanseheving og oppfølging	1 746	1 400	1 400	1 000	-400	-28,6 %
	Tilskudd til verdiskaping	2 462	4 800	4 800	4 500	-300	-6,3 %
Sum		4 236	6 350	6 350	5 500	-850	-13,4 %

a) Midlene er flyttet til 17.2 konferanser i regi av Sametinget.

Tabell 11.6.1.1 kompetanseheving og oppfølging - prosjekt i egen regi

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
42020	Kompetanseheving og oppfølging	1 746	1 400	1 400	1 000	-400	-28,6 %
Sum		1 746	1 400	1 400	1 000	-400	-28,6 %

Tabell 11.6.1.2 Verdiskaping - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Verdiskaping	a) 2 462	4 800	4 800	4 500	-300	-6,3 %

Sum	2 462	4 800	4 800	4 500	-300	-6,3 %
------------	--------------	--------------	--------------	--------------	-------------	---------------

a) Følgende virkemidler slått sammen: Samisk reiseliv, utvikling i utmarksnæringene, etablererstipend, ungdomsbedrift og oppfølging og samarbeid med utviklingsmiljøer.

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

11.6.2 Kontakt med forsknings- og utviklingsmiljø

Tiltak 1: Kontakt med forsknings- og utviklingsmiljø – administrative oppgaver.

Prioriteringer i 2013:

- Følge opp forsknings- og utdanningsinstitusjonenes forskning på samisk nærings- og samfunnsliv.
- Faglig forum og utviklingsforum som skal gi innspill til Sametingets arbeid for økt verdiskapning innen utmarksnæring, næringskombinasjoner og samisk reiseliv.

Målgruppe:

- Forsknings- og utviklingsmiljøer.
- Samiske utviklingsmiljøer, ressurspersoner og offentlige aktører som jobber innenfor kombinasjonsnæringer og Samisk reiseliv.

Skal bidra til:

- Økt forskningsaktivitet i næringslivet i samiske områder.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

11.6.3 Kompetanseheving og oppfølging

Tiltak 2: Kompetanseheving og oppfølging – prosjekt i egen regi.

Prioriteringer i 2013:

- Igangsette etablereropplæring og oppfølging.

Skal bidra til:

- Høyere kompetanse i næringslivet.
- Økt entreprenørskap.

Budsjett:

- Kr 1 000 000.

11.6.4 Verdiskaping

Tiltak 3: Verdiskaping – søkerbasert tilskudd.

Prioritering i 2013:

- Etablererstipend til utvikling og etablering av virksomheter innen kombinasjons- og utmarksnæring og samisk reiseliv, samt etablering innenfor samisk kulturturnæring.
- Tiltak som gir lokal videreføring og økt omsetning av utmarksprodukter og andre råvarer fra samiske områder.
- Tiltak som gir kompetanseheving innen høsting, produksjon og salg av utmarksprodukter.
- Utvikling av samiske reiselivsbedrifter og opplevelsesbaserte reiselivsaktiviteter, der ekthet og troverdighet er i fokus.

- Kombinasjons- og utmarksnæringsutøvere og foretak som driver småskalamatproduksjon.
- Reiselivsaktører som driver samisk opplevelsesbasert turisme.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Foretak.
- Etablerere.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Næringsutøvere og etablerere.

Skal bidra til:

- Brede produktspesker.
- Økt nyskaping, vekst og fornying.
- Flere nyetableringer.

Søknadsfrist:

- Åpen søknadsfrist.

Budsjett

- Kr 4 500 000.

For øvrig gjelder regelverket for verdiskaping.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

11.7 Virkeområdet for tilskudd til næringsutvikling (STN-området)

2011	Kautokeino, hele kommunen	2022	Lebesby, følgende grunnkretser: 0103 Dyfjord 0104 Kifjord/Normanset/Mårøyfj. 0105 Torskfjord/Bekkarfjord 0106 Lebesby 0107 Ifjord 0108 Friarfjord/Adamsfjord 0109 Laksefjordbotn/Kunes 0110 Veidnesklubben/Godviknes 0111 Vadasbaksæibos 0112 Gappatvarri 0113 Eretoaivit 0114 Vuonjalrassa
2012	Alta, følgende grunnkretser: 0101 Stjernøy 0102 Seiland 0103 Lille Lerresfjord 0104 Store Lerresfjord 0105 Komagfjord 0106 Korsfjord 0107 Nyvoll 0108 Storekorsnes 0110 Kongshus 0201 Isnestofte 0202 Tappeluft/Riverbukt 0203 Langfjordbotn 0204 Talvik 0205 Vasbotnelv	2023	Gamvik, hele kommunen
2014	Loppa, hele kommunen	2025	Tana, hele kommunen
2017	Kvalsund, hele kommunen	2027	Nesseby, hele kommunen
2018	Måsøy, følgende grunnkretser: 0119 Snefjorden 0120 Litlefjord 0121 Slåtten 0122 Gunnarnes 0123 Tufjord 0124 Ingøy	2030	Sør-Varanger, følgende grunnkretser: 0101 Bugøynes 0102 Bugøyfjord 0103 Spurvnes/Skoogerøya 0104 Neiden 0402 Jakobsnes 0403 Ropelv 0404 Jarfjord 0405 Grense Jakobselv 0503 Svanvik 0504 Melkefoss/Skrotnes 0505 Øvre Pasvik
2019	Nordkapp, følgende grunnkretser: 0113 Vestersida-Botnområdet 0114 Nordvågnesområdet 0115 Kjelvik-Helnesområdet 0117 Skuotanjargga 0118 Mannskarvik-Repvåg 0119 Sværholthavøya 0200 Gjesvær 0201 Gjesvær 0202 Knivskjellodden 0203 Tufjorden 0204 Magerøystua 0205 Finnvik 0206 Vannfjordnæringen Bygda Sarnes	1902	Tromsø, følgende grunnkretser: 3301 Jøvik 3302 Olderbakken 3303 Lakselvbukt 3304 Lakselvdalen 3305 Sjøvassbotn 3306 Stordal 3307 Sjursnes 3308 Reiervik 3309 Breivika 3310 Ullsfjordmoane
2020	Porsanger, hele kommunen	1913	Skånland, hele kommunen
2021	Karasjok, hele kommunen	1919	Gratangen, hele kommunen
1920	Lavangen, hele kommunen		

1923	Salangen, hele kommunen
1925	Sørreisa, følgende grunnkretser:
	0101 Gumpedal
	0102 Øvre Bakkejord
	0103 Skøelvdal
	0104 Smørsgård
	0201 Storlia/Rabbås
	0207 Reinelv
	0208 Andsvatn
1933	Balsfjord, hele kommunen
1936	Karlsøy, hele kommunen
1938	Lyngen, hele kommunen
1939	Storfjord, hele kommunen
1940	Kåfjord, hele kommunen
1941	Skjervøy, hele kommunen
1942	Nordreisa, hele kommunen
1943	Kvænangen, hele kommunen
1805	Narvik, følgende grunnkretser:
	0102 Herjangen
	0109 Vassdal
	0110 Elvegården
	0111 Kvandal
1849	Hamarøy, følgende grunnkretser
	0116 Innhavet
	0117 Veggfjell
	0118 Sagvatnan
	0119 Grensefjellene
1850	Tysfjord, hele kommunen
1853	Evenes, følgende grunnkretser
	0109 Evenesmark
	0110 Myrnes
	0111 Osmark
	0114 Lenvik/Lenvikmark
	0117 Veggen

Midler til næringsutvikling kan i tillegg til det geografiske virkeområdet ytes til:

- Samiske kulturnæringer i hele landet
- Tilleggsnæringer i reindrift

12 Regionalutvikling

Sametinget arbeider med å legge forholdene til rette slik at det samiske folk selv, og på egne premisser skal ha mulighet til å utvikle sine samfunn, sitt språk og kultur på best mulig måte. Dette er et ansvar som Sametinget verken skal, kan eller vil bære alene.

Finnmarkseiendommen (FeFo) er en sentral regional aktør i Finnmark. Sametinget og Finnmark fylkeskommune har jevnlig kontaktmøter med FeFo, både på politisk og administrativt nivå. Sametinget ser det som viktig å utvikle samarbeidet med FeFo.

12.1 Mål

Hovedmål

- Et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur, språk og samfunnsliv.

Delmål

- Skape gode rammevilkår for samisk språk, kultur og samfunnsliv gjennom dialog og samarbeid med regionale og lokale myndigheter samt andre relevante aktører.

Strategier

- Optimalisere samarbeidsavtalene med fylkeskommunene.
- Målrettet og prioriterte samarbeidsavtaler.
- En mer aktiv rolle overfor kommunene.
- En helhetlig politikk overfor kommunene.
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke samisk språk, kultur og samfunnsliv.
- Styrke samarbeidet med FeFo som en sentral utviklingsaktør i Finnmark.
- Arbeide for å finne alternative finansieringsformer for infrastruktur i områder med spredt bosetting.

12.2 Økonomiske virkemidler til regionalutvikling

Tabell 12.2 Samletabell - regionalutvikling - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
45000	Tilskudd til regionalutvikling	6 423	3 707	3 707	3 000	-707	-19,1 %
Sum		6 423	3 707	3 707	3 000	-707	-19,1 %

12.2.1 Regionalutviklingsprosjekter

Tiltak 1: Regionalutviklingsprosjekter - søkerbasert tilskudd

Prioriteringer i 2013:

- Samarbeidsprosjekter med fylkeskommunene som Sametinget har samarbeidsavtale med.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Offentlige organisasjoner.
- Private organisasjoner.
- Foretak.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Befolkningen innenfor samarbeidsavtalens områder.

Skal bidra til:

- Gjennom fellessatsinger styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv innenfor samarbeidsavtalenes områder.

Søknadsfrist:

- Åpen søknadsfrist.

Budsjett:

- Kr 3 000 000.

For øvrig gjelder regelverket for regionalutvikling.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

13 Samisk samarbeid og internasjonalt arbeid

Sametinget forvalter prinsipielle standpunkt og interesser som fremmes og forsvares på den internasjonale arena. Det er viktig at urfolksdimensjonen i nasjonale og internasjonale fora blir ivaretatt, og at saker som har betydning for urfolk blir fremmet både nasjonalt og internasjonalt.

Det grenseoverskridende arbeidet retter seg blant annet mot nasjonale og internasjonale fora og arenaer som angår FN, Arktisk råd og nordområdepolitikk, Samisk parlamentarisk råd, barentssamarbeidet, nordisk samarbeid, arktisk samarbeid, Interreg og EU.

13.1 Mål

Hovedmål

- Urfolk bestemmer over egen utvikling og har mulighet til å ivareta egne interesser internasjonalt.

Delmål

- En likeverdig sameksistens og utviklingsmuligheter for alle folkegrupper og for begge kjønn i nordområdene.
- Et utstrakt samarbeid mellom samene over landegrensene.
- Sametinget er en selvstendig aktør i samspill med andre i det internasjonale arbeidet.
- Den internasjonale rettsutviklingen for urfolk er bedret.

Strategier

- Arbeide nordisk og internasjonalt for å styrke samisk selvbestemmelse.
- Bidra til en nordområdeutvikling som styrker utvikling av samisk og andre urfolks kultur og samfunn.
- Støtte samene i Russland i deres arbeid for en positiv utvikling.
- Gjennom internasjonalt samarbeid skape gode rammevilkår for andre urfolk.

13.2 Økonomiske virkemidler til samisk samarbeid og internasjonalt arbeid

Tabell 13.2 Samletabell - samisk samarbeid og internasjonalt arbeid

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Internasjonalt arbeid	2 552	1 219	1 219	6 408	5 189	425,7 %
Sum		2 552	1 219	1 219	6 408	5 189	425,7 %

Avdeling for rettigheter og internasjonale saker

Lønn, reise og kompetanseheving for avdeling for rettigheter og internasjonale saker inngår i kapittel 18 Driftsutgifter administrativt nivå.

Avdeling for rettigheter og internasjonale saker (VUOR) har følgende ansvarsområder:

- Internasjonale saker.
- Rettighetsarbeid.
- Det overordnede ansvaret for konsultasjonsavtalen mellom statlige myndigheter og Sametinget.
- Politikkutvikling sametingsvalg.
- Juridisk veiledning.

Avdeling for rettigheter og internasjonale saker disponerte 10 årsverk pr. 1.10.2012.

13.3 Internasjonalt arbeid

13.3.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 13.3.1 Samletabell - internasjonalt arbeid

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Tilskudd til internasjonalt arbeid	600	619	619	838	219	35,4 %
	Tilskudd til internasjonale tiltak	1 952	600	600	570	-30	-5,0 %
	Forberedende konferanse for WCIP 2014	0	0	0	5 000	5 000	-
Sum		2 552	1 219	1 219	6 408	5 189	425,7 %

Tabell 13.3.1.1 Internasjonalt arbeid - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
50000	The Norwegian Barents Secretariat in Murmansk	250	258	258	266	8	3,1 %
50100	Samerådet - norsk seksjon	350	361	361	372	11	3,1 %
50200	Mama Sara Education Foundation	0	0	0	100	100	-
50300	doCip	0	0	0	100	100	-
Sum		600	619	619	838	219	35,4 %

Tabell 13.3.1.2 Internasjonale tiltak - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
51000	Internasjonale tiltak	1 952	600	600	570	-30	-5,0 %
Sum		1 952	600	600	570	-30	-5,0 %

Tabell 13.3.1.3 Forberedende konferanse for verdenskonferansen for urfolk 2014 (WCIP 2014) - prosjekt i egen regi

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
51100	Forberedende konferanse for WCIP 2014	0	0	0	5 000	5 000	-
Sum		0	0	0	5 000	5 000	-

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

13.3.2 Internasjonalt arbeid

Tiltak 1: Internasjonalt arbeid – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Organisasjoner som fremkommer i tabell 13.3.1.1.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Urfolksrepresentanter og andre aktører i internasjonale urfolksarbeidet.

Skal bidra til:

- Urfolk skal ha muligheter til aktiv deltakelse internasjonalt.

Budsjett:

- Kr 838 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for internasjonalt arbeid.

13.3.3 Internasjonale tiltak

Tiltak 2: Internasjonale tiltak – søkerbasert tilskudd

Prioriteringer i 2013:

- Internasjonale tiltak og prosjekter.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Offentlige organisasjoner.
- Private organisasjoner.
- Foretak.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Urfolk.

Skal bidra til:

- Styrke utviklingen av urfolks kultur og samfunnsliv.

Budsjett:

- Kr 570 000.

For øvrig gjelder regelverket for internasjonale tiltak.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

13.3.4 Forberedende konferanse for WCIP 2014

Tiltak 3: Forberedende konferanse for verdenskonferansen for urfolk 2014 (WCIP 2014) - prosjekt i egen regi.

Sametinget har tatt initiativ til å avholde en forberedende urfolkskonferanse i 2013, for å legge forholdene til rette for urfolks forberedelser til verdenskonferansen. Den forberedende konferansen er planlagt avholdt i Alta i juni 2013. FNs permanente forum og FNs ekspert mekanisme for urfolks rettigheter har begge ønsket dette initiativet velkommen. Verdens urfolk har også sluttet seg til initiativet. Det forventes at omtrent 800 urfolksdelegater og observatører vil delta på konferansen i Alta i 2013.

Sametinget i Norge har invitert til forberedende konferanse for verdenskonferansen for urfolk 2014 (WCIP 2014) i Alta 8. – 13. juni 2013.

Budsjett:

- Kr 5 000 000.

14 Samiske organisasjoner

Et demokratisk samfunn er avhengig av et aktivt og variert organisasjonsliv. Samiske organisasjoner er viktige aktører i utviklingen av samiske samfunn.

Hovedmål

- Opprettholde et variert samisk organisasjonsliv.

Strategi

- Gjennom aktiv virkemiddelbruk legge til rette for et variert organisasjonsliv.

14.1 Økonomiske virkemidler til samiske organisasjoner

Tabell 14.1 Samletabell - samiske organisasjoner

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Samiske organisasjoner	3 073	3 651	3 651	3 801	0	-
Sum		3 073	3 651	3 651	3 801	150	4,1 %

14.2 Tilskudd til samiske organisasjoner

14.2.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 14.2.1 Organisasjoner - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
55000	Samiske hovedorganisasjoner	2 451	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %
	Samisk legeförening				150	150	-
Sum		2 451	2 451	2 451	2 601	150	6,1 %

Tabell 14.2.2 Samiske organisasjoner og partier - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
56000	Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget	0	500	500	500	0	0,0 %
56100	Samiske kultur- og ungdomsorganisasjoner	400	400	400	400	0	0,0 %
56200	Samiske likestillingsorganisasjoner	222	300	300	300	0	0,0 %
Sum		622	1 200	1 200	1 200	0	0,0 %

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

14.2.2 Samiske hovedorganisasjoner

Tiltak 1: Samiske hovedorganisasjoner – direkte tilskudd.

En samisk hovedorganisasjon er en landsomfattende organisasjon med bredde i aktivitetene. Det vil si at aktiviteten ikke er rettet mot et avgrenset område av samfunnet. Organisasjonen arbeider både med politisk arbeid, kulturarbeid og studievirksomhet.

Tilskuddsmottaker og målgruppe for tilskuddsordningen:

- Norske samers riksforbund.
- Samenes folkeforbund.

Skal bidra til:

- Å sikre det finansielle grunnlaget til de samiske hovedorganisasjonene.

Budsjett:

- Kr 2 451 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for samiske hovedorganisasjoner.

14.2.3 Samisk legeforening

Tiltak 1: Samisk legeforening – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker og målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samisk legeforening.

Skal bidra til:

- Å bedre helsetjenesten til samiske pasienter, både ved særskilt tilrettelegging av helsetilbud, ved informasjonsvirksomhet, helseopplysning og rekruttering av samiskspråklig helsepersonell.

Budsjett:

- Kr 150 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for Samisk legeforening.

14.2.4 Organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget

Tiltak 2: Organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget – søkerbasert tilskudd.

Tilskuddsmottaker og målgruppe for tilskuddsordningen:

- Organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget.

Skal bidra til:

- Sikre det finansielle grunnlaget til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 1. mars. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 500 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget.

14.2.5 Samiske kultur- og ungdomsorganisasjoner

Tiltak 3: Kultur- og ungdomsorganisasjoner – søkerbasert tilskudd.

Tilskuddsmottaker og målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samiske kulturorganisasjoner.
- Landsomfattende partipolitisk uavhengige samiske ungdomsorganisasjoner.

Skal bidra til:

- Opprettholde et variert organisasjonsliv og sikre organisasjonene et stabilt økonomisk fundament.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 1. mars. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 400 000.

For øvrig gjelder regelverket for samiske kultur- og ungdomsorganisasjoner.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

14.2.6 Samiske likestillingsorganisasjoner

Tiltak 4: Samiske likestillingsorganisasjoner – søkerbasert tilskudd

Tilskuddsmottaker og målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samiske likestillingsorganisasjoner.

Skal bidra til:

- Opprettholde et variert organisasjonsliv og sikre organisasjonene et stabilt økonomisk fundament.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 1. mars. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 300 000.

For øvrig gjelder regelverket til samiske likestillingsorganisasjoner.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

15 Andre virkemidler

15.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 15.1 Samletabell - andre virkemidler

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Virkemidler til sametingsrådet disposisjon	2 204	1 890	1 890	750	-1 140	-60,3 %
	Virkemidler til plenumsledelsen disposisjon	4 153	4 232	4 232	9 332	5 100	120,5 %
Sum		6 357	6 122	6 122	10 082	3 960	64,7 %

15.2 Virkemidler til sametingsrådets disposisjon

Tabell 15.2 Samletabell - virkemidler til sametingsrådet disposisjon

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %	
	Skrive - og lesehjelp for eldre	230	450	450	450	0	0,0 %	
	Frie virkemidler	749	300	300	0	-300	-100,0 %	
	Oppfølging av institusjonsmeldingen	725	390	390	300	-90	-23,1 %	
	Verdde-prosjektet	a)	0	250	250	0	-250	-100,0 %
	Kartlegging av samers rettigheter til reinmerker	b)	0	200	200	0	-200	-100,0 %
	Senter for samisk opplæring	500	0	0	0	0	-	
	Likestillingstiltak	0	300	300	0	-300	-100,0 %	
Sum		2 204	1 890	1 890	750	-1 140	-60,3 %	

a) Verdde-prosjektet er under kapittel 5.3.9 arenaer for kunst- og kulturformidling.

b) Kartlegging av samers rettigheter til reinmerker er under kapittel 17.4 utredninger og evalueringer.

Tabell 15.2.1 Skrive - og lesehjelp for eldre - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %	
	Kautokeino kommune	a)	230	450	450	450	0	0,0 %
Sum		230	450	450	450	0	0,0 %	

a) Skrive- og lesehjelp for eldre er omgjort til direkte tilskudd fra prosjekt i egen regi.

Tabell 15.2.2 Oppfølging av institusjonsmeldingen

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
60200	Oppfølging av institusjonsmeldingen	725	390	390	300	-90	-23,1 %
Sum		725	390	390	300	-90	-23,1 %

15.2.1 Skrive- og lesehjelp for eldre

Tiltak 1: Skrive- og lesehjelp for eldre – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Kautokeino kommune.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samiskspråklige eldre.

Skal bidra til:

- At samiskspråklige eldre får hjelp til å kommunisere muntlig og skriftlig med private eller offentlige norskspråklige institusjoner.

Budsjett:

- Kr 450 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket til skrive- og lesehjelp for eldre.

15.2.2 Oppfølging av institusjonsmeldingen

Tiltak 2: Oppfølging av institusjonsmeldingen

Sametingsrådet vedtok 21. august 2009 sin melding om samisk institusjonsutvikling ”Samiske institusjoner og det sivile samiske samfunnet”. I meldingen foreslås tiltak som berører de enkelte institusjonene direkte hva gjelder styreoppnevninger, organisasjonsform og sammenslåinger, og at tiltakene skal følges opp i dialog mellom de enkelte institusjonene og Sametinget. Det viser seg at institusjonene har ulik behov for prosesser for å imøtekomme institusjonsmeldingen, spesielt i forhold til juridiske spørsmål.

Budsjett:

- Kr 300 000.

15.3 Virkemidler til plenumsledelsens disposisjon

15.3.1 Økonomiske virkemidler

Tabell 15.3.1 Samletabell - virkemidler til plenumsledelsens disposisjon

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
62000	Politiske grupper i Sametinget	3 140	3 219	3 219	3 219	0	0,0 %
62100	Opposisjonens arbeidsvilkår	1 013	1 013	1 013	1 013	0	0,0 %
62200	Tilskudd til lister ved sametingsvalget 2013	0	0	0	2 200	2 200	-
62300	Sametingsvalget 2013	0	0	0	2 900	2 900	-
Sum		4 153	4 232	4 232	9 332	5 100	120,5 %

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

Plenumsstaben

Plenumsstabens ansvar og oppgaver er å ivareta den parlamentariske virksomheten på Sametinget. Dette omfatter blant annet saksbehandling for plenumsledelsen, med blant annet planlegging av møtene i fagkomiteene og plenum, Sametingets arbeidsorden og annet reglement som regulerer saksbehandlingen i Sametinget, Sametingets godtgjørelsesreglement, forvaltning av Sametingets

valgmanntall med inn- og utmelding og søknader om bruk av manntallet, og fordeling av gruppe- og opposisjonsmidlene i Sametinget.

Plenumsstaben har også ansvaret for planleggingen og gjennomføringen av sametingsvalg og åpningen av nytt sameting. Dertil skal plenumsstaben forestå saksbehandlingen av klagesaker som Sametingsrådet oversender til Sametingets klagenemnd for tilskuddssaker, utføre sekretæroppgaver for Sametingets kontrollutvalg og ivareta sametingsrepresentantenes behov i tilknytning til møtene i fagkomiteene og plenum.

Plenumsstaben ønsker å være selvhjulpen med hensyn til oversetting til og fra norsk og samisk. Derfor oversetter staben slike dokumenter selv.

Plenumsstaben disponerte 4 årsverk pr. 1.10.2012.

15.3.2 Politiske grupper i Sametinget

Tiltak 1: Tilskudd til politiske grupper i Sametinget – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottakere og målgruppe for tilskuddsordningen:

- Grupper i Sametinget som har status som gruppe i henhold til Reglement for Sametingets politiske nivå, fastsatt av Sametinget 10.02.94 med endringer av 28.11.07.

Skal bidra til:

- Godt organiserte politiske grupper på Sametinget.

Budsjett:

- Kr 3 219 000.

Ordningen forvaltes av plenumsledelsen eller det organet som plenumsledelsen delegerer myndigheten til.

15.3.3 Opposisjonens arbeidsvilkår

Tiltak 2: Opposisjonens arbeidsvilkår – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottakere og målgruppe for tilskuddsordningen

- Grupper i Sametinget som har status som gruppe i henhold Reglement for Sametingets politiske nivå, fastsatt av Sametinget 10.2.1994 med endringer av 28.11.2007, og som har definert seg som en del av opposisjonen.

Skal bidra til:

- Gode arbeidsvilkår for opposisjonen på Sametinget.

Budsjett

- Kr 1 013 000.

Ordningen forvaltes av plenumsledelsen eller det organet som plenumsledelsen delegerer myndigheten til.

15.3.4 Lister ved sametingsvalget 2013

Tiltak 3: Søkerbasert tilskudd til lister ved sametingsvalget 2013.

Tilskuddsmottaker og målgruppe for tilskuddsordningen:

- De listeforslag Sametingets valg nemnd godkjenner etter § 32 i forskrift om valg av Sametinget.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 10. august 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 2 200 000.

Ordningen forvaltes av plenumsledelsen eller det organet som plenumsledelsen delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for lister til sametingsvalget 2013.

15.3.5 Sametingsvalget 2013

Tiltak 4: Forberedelse og avvikling av sametingsvalget 2013 – Prosjekt i egen regi.

Midlene skal gå til forberedelse og avvikling av valget. Dette omfatter forvaltning av Sametingets valgmannstall, sekretariatsoppgaver for Sametingets valg nemnd, opplæring av kommuner og opptellingsvalgstyrene, deltakelse på valgkonferanser, reiser for å informere om valget, overføring av folkeregisterdata til valgadministrasjonssystemet EVA, lovpålagt annonsering, valgkort og valgkampanje.

Budsjett:

- Kr 2 900 000.

16 Andre tiltak som ikke er virkemidler

16.1 Økonomiske virkemidler til andre tiltak som ikke er virkemidler

Tabell 16.1 Andre tiltak som ikke er virkemidler

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 12-Rev 11	Avvik i %
	Konferanser i regi av Sametinget	1 657	1 873	2 573	1 750	-823	-32,0 %
	Samiskrelatert statistikk i Norge	375	375	375	375	0	0,0 %
	Utdeling av priser og stipender	124	100	100	125	25	25,0 %
	Utredninger og evalueringer	3 055	1 500	1 752	1 652	-100	-5,7 %
	Sametingets 25-årsjubileum	0	0	0	1 000	1 000	-
Sum		5 211	3 848	4 800	4 902	102	2,1 %

16.2 Konferanser i regi av Sametinget

Tabell 16.2 Konferanser i regi av Sametinget

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse		RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 12-Rev 11	Avvik i %
80000	Konferanser i regi av Sametinget	a)	1 657	1 873	2 573	1 750	-823	-32,0 %
Sum			1 657	1 873	2 573	1 750	-823	-32,0 %

a) Følgende poster overført til konferanser i regi av Sametinget: samisk skolenettverk og faglig forum og utviklingsforum. I tillegg er det overført midler fra denne posten til kapittel 13.3.4 Forberedende konferanse for verdenskonferansen for urfolk 2014.

Posten omfatter de ulike konferansene Sametinget skal arrangere i 2013. Sametingsrådet fastsetter nærmere hvilke konferanser som skal arrangeres.

Budsjett:

- Kr 1 750 000.

16.3 Samiskrelatert statistikk i Norge

Tabell 16.3 Samiskrelatert statistikk i Norge

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 12-Rev 11	Avvik i %
80100	Samiskrelatert statistikk i Norge	375	375	375	375	0	0,0 %
Sum		375	375	375	375	0	0,0 %

Sametinget har inngått avtale med Statistisk sentralbyrå (SSB) om produksjon av samiskrelatert statistikk. Midlene dekker produksjon av publikasjonen Samisk statistikk. Det er overført kr 350 000 fra kap. 1500 Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter til Sametinget til formålet. Tidligere var ikke denne spesifisert slik i statsbudsjettet og i 2009 fikk Sametinget kr 300 000 til formålet.

I henhold til avtale med til Statistisk sentralbyrå (SSB) avsetter Sametinget kr 375 000 til produksjon av samiskrelatert statistikk i Norge.

Budsjett:

- Kr 375 000.

16.4 Utdeling av priser og stipend

Tabell 16.4 Utdeling av priser og stipender

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 12-Rev 11	Avvik i %
	Kultur- og idrettsstipend for ungdom	124	0	0	0	0	-
85001	Nordisk samisk likestillingspris	0	100	100	0	-100	-100,0 %
85002	Språkmotiveringspris	0	0	0	125	125	-
Sum		124	100	100	125	25	25,0 %

Språkmotiveringsprisen skal være med på å løfte det samiske språkets status. Prisen kan tildeles enkeltpersoner, organisasjoner eller institusjoner som har arbeidet spesielt for å verne, styrke og fremme samisk språk.

Budsjett:

- Kr 125 000.

16.5 Utredninger og evalueringer

Tabell 16.5 Utredninger og evalueringer

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 12-Rev 11	Avvik i %
86000	Utredninger og evalueringer	3 055	1 500	1 752	1 652	-100	-5,7 %
Sum		3 055	1 500	1 752	1 652	-100	-5,7 %

Posten dekker utredninger og evalueringer som Sametingets har behov for i det politiske arbeidet.

Sametinget vil initiere en gjennomgang og utredning av rettighetsforhold rundt samers rett til reinmerke. Kartleggingen og utredningen utføres i samarbeid med kompetansmiljøer som har nødvendig fagkompetanse i samiske rettighetsforhold.

Budsjett:

- Kr 1 652 000. Av dette øremerkes kr 200 000 til utredning av rettighetsforhold rundt samers rett til reinmerker.

16.6 Sametingets 25-årsjubileum

Tabell 16.6 Sametingets 25-årsjubileum

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 12-Rev 11	Avvik i %
86500	Sametingets 25-årsjubileum	0	0	0	1 000	1 000	-
Sum		0	0	0	1 000	1 000	-

I forbindelse med Sametingets 25-årsjubileum skal det utgis en jubileumsbok i 2014. Det skal også lages en ny interaktiv nettside om Sametingets historie og organisering. Siden skal være underlagt www.samediggi.no og vise de viktigste begivenhetene i Sametingets historie ved hjelp av tekst, lyd, illustrasjoner og video. Den skal være på alle de samiske språkene og norsk. Målgruppen vil være skoleungdom og andre som er interessert i Sametinget.

Budsjett:

- Kr 1 000 000.

17 Driftsutgifter politisk nivå

Tabell 17.1 Driftsutgifter politisk nivå

(i 1000 kr)

Koststed	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 12-Rev 11	Avvik i %
1010	Sametingets plenum	9 255	8 651	8 651	8 919	268	3,1 %
1110	Sametingets plenumsledelse	1 900	2 072	2 072	2 136	64	3,1 %
1120	Sametingets kontrollutvalg	341	500	500	900	400	80,0 %
1310	Samisk parlamentarisk råd	413	700	700	700	0	0,0 %
1510	Sametingsrådet	8 628	8 742	8 742	9 000	258	3,0 %
1910	Sametingets ungdomspolitisk utvalg (SUPU)	271	335	335	335	0	0,0 %
1920	Sametingets eldreråd	0	100	100	250	150	150,0 %
1930	Sametingets klagenemnd	0	150	150	150	0	0,0 %
SUM		20 808	21 250	21 250	22 390	990	4,7 %

17.1 Sametingets plenum

I denne posten ligger midler til Sametingets plenum, fagkomiteene og gruppene.

Budsjett:

- Kr 8 919 000.

17.2 Sametingets plenumsledelse

På plenumsledelsens budsjett settes det av midler til dekking av lønn til plenumslederen og godtgjørelser og reiseutgifter til plenumsledelsen for møtevirksomhet utenom plenumsmøtene. I tillegg videreføres ordningen med midler til fagkomiteenes befaringer og høringer med kr 600 000, som forvaltes av plenumsledelsen.

Med bakgrunn i Sametingets vedtak i sak 17/06 Retningslinjer for bruk av midler fra Sametinget til de politiske gruppene, som forvaltes av plenumsledelsen, beregnes kr 50 000 til revisorgodkjenning av gruppemidlene og midlene til opposisjonens arbeidsvilkår.

I midlene avsatt til plenumsledelsen inkluderes godtgjørelse til medlem og varamedlem oppnevnt av Sametinget til FeFos kontrollkomité på kr 45 000.

Budsjett:

- Kr 2 136 000.

17.3 Sametingets kontrollutvalg

Kontrollutvalget skal utøve parlamentarisk kontroll og styringskontroll over virksomheten som finansieres over Sametingets budsjett. I dette ligger også å kontrollere Sametingets årsregnskap og eventuelle merknader til regnskapet fra Riksrevisjonen. Utvalget kan foreta de undersøkelser i Sametingets administrasjon som den anser som nødvendig.

Kontrollutvalget avgir innstilling til Sametingets plenum i saker den tar opp til behandling, enten som en egen sak eller gjennom komiteens årsmelding.

Sametinget har inngått en rammeavtale med ALT advokatfirma AS om kjøp av tjenester til Sametingets kontrollutvalg. Tjenestene omfatter blant annet bistand i å utarbeide handlingsplaner for

kontrollutvalgets arbeid i henhold til kontrollutvalgets retningslinjer, utredning og saksforberedelse av kontrollutvalgets saker og bistand i informasjons- og kommunikasjonsspørsmål.

Budsjett:

- Kr 900 000.

17.4 Samisk parlamentarisk råd (SPR)

Samisk parlamentarisk råd (SPR) er et parlamentarisk samarbeidsorgan for sametingene i Finland, Norge og Sverige, med samene fra russisk side som permanente deltagere. Sametinget i Norge tildeles kr 500 000 til SPR over statsbudsjettet i Norge. Delegasjonens utgifter til deltakelse på SPR-møter og øvrig representasjon dekkes av de ulike sametingene.

Sametinget i Norge overtok ledervervet i SPR høsten 2011. Sekretariatsfunksjonen følger ledervervet. Den inkluderer blant annet koordinatorfunksjon, dekning av utgifter til oversetting og tolking, dekning av utgifter for permanente deltakere, gjennomføring av minst 4 styremøter og ett plenums møte i året, og til deltakelse i møter og representasjonsoppdrag, hvor deltakelse i internasjonale møter vil være det som er mest kostnads krevende.

Budsjett:

- Kr 700 000.

17.5 Sametingsrådet

Posten dekker presidentens og visepresidentens godtgjørelse, tre rådsmedlemmer og politiske rådgivere. I tillegg settes det av midler til gjennomføring av ulike seminarer som avholdes under plenum.

Presidentens godtgjørelse følger regjeringsmedlemmenes godtgjørelse og utgjør 80 % av den.

Visepresidentens godtgjørelse utgjør 80 % av presidentens godtgjørelse.

Sametingsrådets øvrige medlemmer har en godtgjørelse pr. år som utgjør 75 % av presidentens godtgjørelse.

Budsjett:

- Kr 9 000 000.

17.6 Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU)

SUPU ble opprettet som permanent organ i 2003. Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU) er opprettet for å styrke samisk ungdoms innflytelse på Sametingets politikk. SUPU består av fem faste medlemmer og er oppnevnt av Sametingsrådet. SUPU har fått fastsatt mandat og organisering av Sametingets plenum.

Budsjett

- Kr 335 000.

17.7 Sametingets eldreråd

Sametingsrådet har oppnevnt Sametingets eldreråd for perioden 2012-2014, og har fastsatt mandat for rådet. Eldrerådet er et rådgivende organ for sametingsrådet og skal bistå rådet i utformingen av Sametingets eldrepolitikk. Eldrerådet har bred geografisk representasjon.

Budsjett:

- Kr 250 000.

17.8 Sametingets klagenemnd

Sametinget har i 2011 opprettet Sametingets klagenemnd for tilskuddssaker. Formålet med opprettelsen er å sikre at Sametingets tilskuddsforvaltning oppfyller forvaltningslovens regler om klagebehandling.

Budsjett

- Kr 150 000.

18 Driftsutgifter administrativt nivå

Tabell 18.1 Driftsutgifter administrasjon

(i 1000 kr)

Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 12-Rev 11	Avvik i %
- Driftsutgifter administrasjon	95 644	90 000	90 200	98 000	7 800	8,6 %
SUM	95 644	90 000	90 200	98 000	7 800	8,6 %

18.1 Sametingets administrasjon

Posten inneholder:

- Lønn, reise og kompetanseheving for Sametingets administrasjon.
- Felles driftsutgifter for administrasjonen. Dette inkluderer varer og tjenester, husleie, strøm, generelle investeringer og investeringer til rullering av IKT-utstyr.
- Avsetning for vedlikeholds- og reparasjonskostnader til sametingsbygningen.
- Utgifter til arbeidsgruppen som arbeider med å få Ceavccegeadgi/Mortensnes på den tentative verdensarvlista.
- Utgifter til arbeidet med samisk bygningsvern.

Sametingets administrasjon har de tre siste årene hatt en totalramme på ca. 90 millioner kroner. Dette er midler som går til lønn, husleie, reiser, investeringer og øvrige driftsutgifter for Sametingets 8 fagavdelinger, plenumsstaben og direktørens stab. Hovedtyngden av utgiftene går til lønn. Totalt har Sametinget i 2012 omlag 140 årsverk. Disse 140 årsverkene koster 90 millioner kroner.

Det har vært en betydelig kostnadsøkning som resultat av årets lønnsoppgjør i statlig sektor. Dette i tillegg til øvrige kostnadsøkninger for 2012 innebærer at man vil ha problemer med å holde budsjettet til ordinær drift av Sametingets administrasjon. Til nå har man gjennomført følgende tiltak:

- Reiseaktiviteter begrenses så langt som mulig og holdes strengt innenfor avdelingenes budsjett.
- Større investeringer forskyves frem i tid og begrenses til nødvendige vedlikeholdsinvesteringer.
- Kurs- og konferansedeltakelse begrenses til et minimum.
- Faste stillingshjemler som blir ledig og eventuelle vikariater som skulle oppstå som følge av permisjoner/sykdom eller annen årsak - forblir vakante inntil videre. Unntaket her er stillinger som har ekstern finansiering såsom befaringer betalt av utbygger og eventuell prosjektf finansiering.

Det er i tillegg foretatt en streng avdelingsvis prioritering av arbeidsoppgaver i samråd med Sametingsrådet når det gjelder å prioritere arbeidsoppgaver. Siste halvår 2012 har følgende prioritering vært gjennomført:

- Forvaltningsoppgaver som direkte berører tredjepart.
- Saksforberedelse i politiske saker som skal til plenum.
- Konsultasjonsprosesser (Så langt som mulig kreves det at motparten reiser, eller at det brukes video-/telefonkonferanse).
- Strengere prioriteringer av invitasjoner og representasjon.
- Nye politiske initiativ.

For 2013 er det nødvendig å gjenopprette kapasitet og gjennomføre normale investeringer i kontorstøttesystemer og utstyr.

Sametinget har over et lengre tidsrom hatt en bevisst satsning på språksektoren. Dette har ført til store mangler på kapasiteten og kompetansen innen areal-, reindrifts- og kunnskapspolitikkutvikling.

Dessuten har Sametinget ennå ikke nådd målet om flerspråklighet fullt ut. Dette er områder som må styrkes om Sametinget skal bli den premissleverandøren det forventes vi skal være.

18.1.1 Økte forventninger til Sametinget

En av Sametingets største utfordringer i årene som kommer er å møte den veksten i antall henvendelser som Sametinget har opplevd de seneste årene. Målt i antall dokumenter i systemet totalt, så øker antall henvendelser med ca. 5 % årlig.

I 2008 gikk det ca. 29 000 dokumenter gjennom Sametingets arkivsystem. I 2012 forventes dette tallet å nærme seg 36 000. Det er en økning på 22 % på de siste 4 årene. Sametingets arkiv passerte 29 000 dokumenter 22. oktober 2012, som betyr at det nå forventes at Sametinget skal klare det samme som man gjorde i 2008 på under 10 måneder.

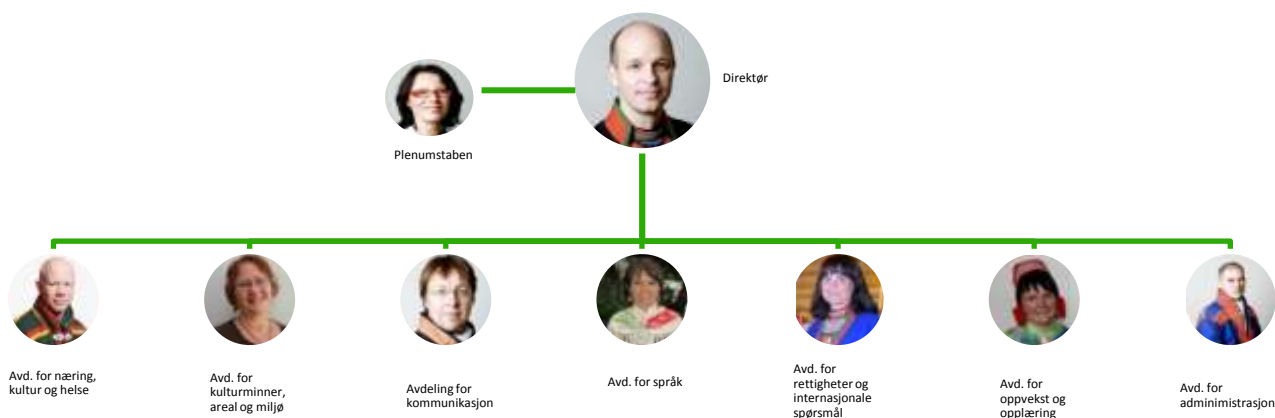
Omsatt i kapasitet betyr dette at man for å vedlikeholde kvalitet og responstid i forhold til volum burde hatt en vekst i antall ansatte på 5 % årlig. Omsatt i nye stillinger skulle det innebære 6-7 nye stillinger i året.

I årene fremover må Sametinget belage seg på at det kan bli vanskeligere å opprettholde dagens tjenestetilbud, dersom veksten i henvendelser viser seg å fortsette på samme nivå, uten at man samtidig øker kapasiteten til å håndtere dem. Dette er samtidig en ønsket utvikling, da Sametingets virksomhet bygger på nettopp publikum og brukeres interesse for Sametingets tjenester. Den er etter alt å dømme stadig økende da prognoser som ble laget i 2008 ser ut til å holde stikk.

Fremover vil man med dagens vekst se en dobling i antallet dokumenter innen en 10-års periode og det meste vil være økning i henvendelser til Sametinget. Sametingets evne til å håndtere henvendelsene vil til enhver tid avhenge av kapasiteten.

18.1.2 Organisasjonskart

Administrasjonen har disse avdelingene:

Beskrivelse av arbeidsoppgavene til de enkelte avdelingene og seksjonene er lagt til fagkapitlene.

I tillegg til de avdelinger og seksjoner som er omtalt i fagkapitlene, består administrasjonen av:

Avdeling for administrasjon (HÁL)

Avdelingen har fire seksjoner:

- Seksjon for IKT og drift, som pr. 1.10.2012 disponerte 5 årsverk.
- Seksjon for arkiv, som pr. 1.10.2012 disponerte 8 årsverk.
- Seksjon for personal, som pr. 1.10.2012 disponerte 9 årsverk.
- Seksjon for økonomi, som pr. 1.10.2012 disponerte 7 årsverk.

Avdeling for kommunikasjon (GUL)

Avdelingen har to seksjoner:

- Seksjon for kommunikasjon.
- Seksjon for bibliotek.

Seksjon for kommunikasjon har ansvaret for informasjons- og kommunikasjonsvirksomheten i Sametinget og den praktiske møtetilretteleggingen i sametingsrådet.

Seksjonen for kommunikasjon disponerte 7 årsverk pr. 1.10.2012. Seksjon for bibliotek er omtalt i kapittel 6.

Direktørens stab (DIR)

Direktøren har en faggruppe knyttet til seg som har det overordnede ansvaret for budsjett, plan- og meldingsarbeidet i Sametinget. Staben har også det overordnede ansvaret for fagområdene likestilling og eldrepolitikk.

Staben er saksbehandlingsressurs for ledergruppen og har det overordnede ansvaret for tilskuddsforvaltningen i Sametinget. Controlleren er underlagt direktørens stab og sentrale arbeidsoppgaver er å styrke og videreutvikle Sametingets økonomi- og tilskuddsforvaltning.

Direktørens stab disponerte 6 årsverk pr. 1.10.2012.

